

Ljudska PRAVICA BORBA

GLASILO ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 5. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT «BORBA» ZA SLOVENIJO

Leto XIX. Stev. 55
DIREKTOR «BORBE»
VLAJKO BEGOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjev

Družbeni plan in proračun pred Zvezno ljudsko skupščino

Zvezna ljudska skupščina bo začela jutri razpravljati o družbenem planu in proračunu za leto 1954. V imenu Zveznega izvršnega sveta bo imel ekspozit njegov podpredsednik Svetozar Vukmanović-Tempo.

Družbeni plan in proračun sta za gospodarstvo in vse družbeno življenje v državi v enem letu odločilnega pomena. Z njima so urejena najvažnejša vprašanja našega gospodarskega, s tem pa tudi družbenega življenja v letu 1954.

Ni dvoma, da bo skupščina sprejela predloženi osnutek plana in da ga ne bo znatneje spremenila. Plan smo že več mesecev na široko obravnavali in o njem razpravljali. Zato se je njegova odobritev tudi tako zakasnila. Mnogi in najuglednejši ljudski poslanci so se z njim ukvarjali in ga obravnavali do končnega predloženega besedila. Več mesecev so se noč in dan ukvarjali z njim tovariši iz Zveznega izvršnega sveta in republikanskih izvršnih svetov, iz Zavoda za planiranje, odborov za gospodarstvo samouprav in podjetij ter naši najboljši strokovnjaki. Osnutek plana je sad njihovega dela in njihove soglasnosti v vseh temeljnih vprašanjih. Morda bi lahko posamezne podrobnosti še boljše uredili, težko pa bi spremenili celoto.

Ljudski poslanci se bodo postavili na svoje stališče glede osnutka plana ob upoštevanju splošnih koristi države, njenega gospodarskega razvoja, obrambe in življenjskega standarda in ob presojanju potreb svojega kraja v teh okvirih.

Težko je bilo vskladiti velike potrebe naše države, ki je na eni strani usmerjena na hitrejši razvoj proizvodnih sil, na industrializacijo, razvoj kmetijstva in prometa in ki hoče razviti močno gospodarsko podlago komun, dvigniti zaostala področja, raziskati naravna bogastva, da bi lahko kar najbolj razvila svobodno gospodarsko dejavnost in krepila socialistične odnose. Na drugi strani je treba vse to vskladiti z zelo pičilimi sredstvi, z razmeroma majhnim narodnim dohodkom, ki ga daje naše gospodarstvo. Osnutek plana in proračuna se giblje med tem prizadevanjem in gmotnimi možnostmi.

Predloženi družbeni plan in proračun kažeta, koliko se nam je posrečilo za to leto zagotoviti vse tisto, kar je potrebno za naš gospodarski in družbeni razvoj, kakor tudi za uveljavljanje no-

vega gospodarskega sistema. Bilo je vsekakor potrebno sklepati tudi kompromise, zlasti kompromise med stvarnimi gmotnimi možnostmi in zahtevami novega gospodarskega sistema. Na mnogih področjih je bilo treba napraviti stopnice za prehod k tistemu, po čemer težimo.

Iz množice problemov, iz vsega tega — da tako rečemo — gozda problemov je bilo treba izločiti in urediti glavne. To smo v osnutku plana in proračuna storili. V teh predlogih se jasno zrcali naša družbena in gospodarska politika. Predvidena je osnovna razdelitev nar. dohodka, določen je odnos v razdelitvi med sredstvi federacije, republik in lokalnih samouprav, začrtali smo pot investicijske graditve, pot zunanje trgovine in obravnavanje vprašanj plačilne bilance, predvideli smo raven cen in raven življenjskega standarda. Vsega tega nismo določili togo, s predpisi, marveč smo podali samo priporočila in smer, predvideli pa smo tudi instrumente, ukrepe in posamezne čvrste naloge, s katerimi bomo uresničevali takšno gospodarsko politiko in dosegali cilje. To je novo v sistemu planiranja.

DELO ODBORA ZA ZUNANJE ZADEVE ZVEZNEGA SVETA ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

BALKANSKI SPORAZUM JE TRAJNEGA POMENA

Odbor je sprejel osnu tek zakona o ratifikaciji dodatnega sporazuma

Odbor za zunanje zadeve Zveznega sveta je na včerajšnji seji sprejel osnutek zakona o ratifikaciji dodatnega sporazuma k pogodbi o prijateljstvu in sodelovanju med Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo.

Zaradi odsotnosti predsednika, ki se še zmeraj mudi v ZDA, je seji predsedoval podpredsednik Karlo Mrazović. Najprej so obravnavali poslovnik in ga, po krajši razpravi soglasno sprejeli.

Osnutek zakona o ratifikaciji dodatnega sporazuma je obrazložil poverjenik izvršnega sveta državni svetnik Josip Djerđa. Najprej je poudaril, da pomeni osnutek zakona o ratifikaciji dodatnega sporazuma izpolnitev balkanskega sporazuma, podpisanega lani 28. februarja.

Za nenehno pospeševanje in poglobljanje sodelovanja med Grčijo, Turčijo in Jugoslavijo je z ankerskim sporazumom kot organ trajnega sodelovanja določena konferenca zunanjih ministrov. Izkušnje so pozneje pokazale, da ne zadostujejo samo stiki med zunanjimi ministri, ki se sestanejo enkrat ali največkrat dvakrat na leto. Zato je bilo sklenjeno vzpostaviti poseben instrument, ki bi zagotovil vsakdanjo kontinuiteto in stih in naporih za razvijanje trojnega sodelovanja na raznih področjih. Na pobudo naše države je bilo kot najprimernejši instrument sprejeto tajništvo trojnega sporazuma. Sklep o njegovi

Mnogih posameznih, za gospodarstvo v celoti manj važnih vprašanj v planu seveda nismo uredili in iz plana tudi niso razvidne možnosti, da bi jih uredili. Čeprav se utegnejo ti problemi s krajevnega gledišča zdeti važni, ne moremo zaradi njih razbijati celote plana in sistema, kajti obravnavanje takšnih vprašanj v okviru naših gmotnih možnosti neogibno pomeni segati po togih administrativnih ukrepih, zavirati obravnavanje bistvenih vprašanj, s tem pa tudi razvoj gospodarstva v celoti.

Med sestavljanjem plana in razpravami se je vprašanje investicijske graditve pokazalo kot najtežavnejše in največje. Vzrok je v tem, da so investicije temelj gospodarskega in splošnega družbenega razvoja. Ljudje razumejo to tako ali drugače in se zato bore. Do odvečnih razprav o investicijah pa pride zato, ker mnogi podcenjujejo boljše izkoriščanje razpoložljivih proizvodnih sil, ker gledajo na vprašanje ozko, ker imajo krajevne račune, realnih računov pa sploh ne. Treba se je bilo boriti za ohranitev investicij v določenih okvirih in v določeni sestavi, kajti razširitev

sklada investicijske graditve bi ob sedanjih finančnih in gmotnih sredstvih pomenila dopustiti inflacijo, oviranje graditve za naše gospodarstvo bistvenih objektov, zaviranje določene investicijske politike, ki jo v načelu vsi sprejemamo, ker ne vidimo, da bi jo lahko bolje zasnovali.

Drugo takšno vprašanje družbenega plana je razmerje med sredstvi, s katerimi razpolaga federacija, in sredstvi, s katerimi razpolaga krajevna samouprava. Vsi se strinjamo v tem, da smo storili korak naprej k povečanju sredstev za krajevne samouprave in da je treba zanjo dati kar največ sredstev. Težko pa je bilo zmanjšati potrebe federacije zaradi velikih izdatkov za vojsko, za proračun in za druge družbene sklade, kakor tudi za namembne investicije.

Da bi se znižalo število krajevnih samouprav z dotacijami, smo spremenili razdelitev davka na promet proizvodov in dobička. Ali lahko še kaj storimo? Dobro bi bilo, če bi mogel kdo prispevati konkreten predlog z analizo, kje in kaj bi lahko ločili od sredstev federacije, da bi se povečala sredstva, s katerimi razpolaga sa-

(Nadaljevanje na 2 strani)

Obiski generala Dapčevića

Atene, 6. marca. (Tanjug) Načelnik generalštaba JLA generalni polkovnik Peko Dapčević je danes dopoldne v spremstvu jugoslovanskega vojaškega odposlanca v Grčiji polkovnika Radovana Vojvodića obiskal načelnika grškega generalštaba narodne obrambe generala Silakisa ter imel z njim daljši razgovor v prisrčnem in prijateljskem vzdušju.

Jugoslovanski vojaški odposlanec polkovnik Vojvodić je dopoldne priredil slovesno kosilo v počastitev generalnega polkovnika Dapčevića. Kosila so se udeležili poleg jugoslovanskega veleposlanika v Grčiji Radoša Jovanovića še načelnik grškega generalštaba za narodno obrambo general Kirilakis, pomočnik načelnika generalštaba za narodno obrambo general Dovan in drugi.

Atene, 6. marca. (Tanjug) Načelnik grškega generalštaba narodne obrambe general Kirilakis je priredil nočjo svečano večerjo

na čast načelnika generalštaba JLA generalnega polkovnika Peka Dapčevića.

Večerje so se udeležili jugoslovanski veleposlanik v Atenah Radoš Jovanović in vojaški odposlanec polkovnik Radovan Vojvodić, dalje pomočnik načelnika grškega generalštaba general Dovan, načelnik štabov vseh treh rodov orožja general Cingunis, admiral Lapas in letalski general Kelaidis, kakor tudi pomočniki obrambnega ministra Dimaratos, Jorguris in Jalistas.

Vojaška delegacija FLRJ odpotovala v Turčijo

Skoplje, 6. marca. — Danes je odpotovala iz Skoplja na prijateljski obisk turškim vojaškim silam jugoslovanska vojaška delegacija pod vodstvom poveljnika skopljanske vojaške oblasti generalnega polkovnika Rada Hamovića.

DOGODKI V EGIPTU

Poslance bodo imenovali

Major Salem je izjavil, da želi Egipt okrečiti prijateljstvo z Veliko Britanijo

Kairo, 6. marca (Reuter). AFP. — Predsednik vlade polkovnik Naser se pogaja z uglednimi egiptovskimi državniki o imenovanju poslancev bodoče ustavodajne skupščine. Poslanci bodo namreč imenovani, ne pa izvoljeni na parlamentarnih volitvah. Predsednik vlade se je v zvezi s

tem pogajal z Ali Maherjem, ki ga je vlada že poprej postavila za predsednika komisije, ki sestavlja osnutek ustave.

Tukajšnji diplomatski krogi sodijo, da bodo egiptovske politične stranke, ki jih je vlada prej razpustila, najbrž obnovili. Dobile bodo mlajše voditelje in spremenile svoje politične programe.

Egiptovski minister za nacionalno orientacijo major Salah Salem je v izjavi londonskemu Radiu poudaril, da njegova država želi okrečiti prijateljstvo z Veliko Britanijo in doseči sporazum glede anglo-egiptovskega spora o Sueškem prekopu.

»Upamo«, je pripomnil egiptovski minister, »da bomo z Veliko Britanijo dosegli sporazum, ki nam bo omogočil popolno svobodo in spoštovanje našo suverenost, mi pa lahko ostvarimo z Britanijo dobre odnose.«

V britanskem zunanjem ministertvu izjavljajo, da bo državni tajnik v Foreign Officeu Selwyn Loyd brzkone podaljšal svoje bivanje v Sudanu.

Foreign Office z velikim zanimanjem spremlja položaj v Egiptu. Sodijo, da je oblast predsednika Nagiba veliko večja, kot to priznava člani Revolucionarnega sveta.

Predsednik egiptovske vlade Naser

POLITIČNI POLOŽAJ V ITALIJI

Tržaško vprašanje bodo ločili od ratifikacije sporazuma EOS?

V protivladni akciji opozicije so se monarhisti pridružili informbirojevceem — De Gasperi izdal nove ukrepe za utrditev demokratske stranke — V četrtek bodo glasovali o zaupnici Scelbovi vladi

Rim, 6. marca. (Tanjug) Poluradna italijanska časopisna agencija »Italia« je objavila komentar, v katerem je med drugim rečeno, da namerava italijanska vlada pred polnoletnim počitnicami predložiti parlamentu ratifikacijo sporazuma o evropski obrambni skupnosti, ne da bi to povežali s tržaškim vprašanjem.

Sodiijo, da je s tem komentarjem palača Chigi želela odgovoriti na napade opozicijskega tiska. Komentar pripominja, da bi vsako povezovanje vprašanja evropske obrambne skupnosti ter tržaškega problema »utegnilo vzbuditi domnevo, da Italija z ratifikacijo sporazuma o evropski obrambni skupnosti daje žrtve, zavoljo katerih sodi, da ima pravico zahtevati odškodnino.« Na koncu komentar poudarja, da so z ratifikacijo sporazuma zagotovili glasove strank vladne koalicije.

Vendar sodijo, da bodo o tem vprašanju razpravljali v skupščini šele po sprejemu proračuna in vrste gospodarskih ukrepov, ki jih je vlada predlagala.

Opozicija je včeraj sprožila napad na novo vlado z zahtevo, naj parlamentarni odbor za notranjepolitična vprašanja nemu-

doma predloži odpravo tako imenovanega Scelbovega večinskega volilnega zakona. Vladna koalicija je poprej tudi sama napovedala odpravo tega zakona, vendar te zahteve pozneje ni vključila v program, in sicer zaradi nesoglasja v krogu vladne koalicije same. Opozicija zdaj forsira to odpravo, da bi podžgala nesoglasja in zadala politični udarec Scelbi in njegovi vladi, ker je sedanjí predsednik vlade bil tvorec tega zakona in ker je bila prav na temelju večinskega volilnega zakona vlada štiristrankarske koalicije doživela 7. junija volilni poraz.

Manevrom, ki so jih sprožili informbirojevci, so se pridružili tudi monarhisti. Ta korak desničarske stranke pomeni presenečenje, ker so nedavno prav monarhisti skupaj z demokristjani zahtevali naj odgode odpravo večinskega volilnega zakona. To monarhistično potezo razlagajo kot pritisk in izsiljevanje demokristjanov, katerih vodstvo ni sprejelo zahteve desnega krila, naj bi izpraznjeno mesto podpredsednika skupščine odstopili monarhistom. Monarhistična grožnja, da bodo prešli v frontalno opozicijo, naj bi sprožila akcijo demokratske desnice.

Zoper to nevarno možnost je De Gasperi včeraj izdal nove ukrepe za utrditev »strankarske discipline in enotnosti«. V zvezi s tem je zahteval od urednikov nekaterih časnikov, naj ustavijo izdajanje tistih demokratskih časnikov, ki so v opoziciji proti vladnemu centru in nasprotujejo vladni politiki stranke. To velja za glasila desničarskih struk. Prvi odmevi na to kažejo, da desne struje teh ukrepov niso sprejele ugodno, zlasti ker želi na bližnjem kongresu demokratske stranke desnica prevzeti uradno »strankino politiko«.

Aneksionistična gonja v Trstu

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Trst, 6. marca. Iredentisti so začeli novo aneksionistično gonjo. Tako je po nedavni izjavi demokratskega župana Bartolija o »potrebi novih koncesij«, ki bi jih »morala Italija dobiti v Trstu«, sinoči monarhifašistični predstavnik Presti na seji občinskega sveta zahteval, naj italijanski parlament ne ratificira sporazuma o evropski obrambni skupnosti, dokler ne bo rešeno julijsko vprašanje.

M. Petrinić

Seja Izvršnega sveta LRS

Ljubljana, 6. marca. Danes se je vršila pod predsedstvom tov. Borisa Kraigherja seja Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS. Izvršni svet je

sprejel osnutek zakona o spremembi Ustavnega zakona, obravnaval spremembo družbenega plana LRS in sprejel ustrezajoče amandmane, ki so v skladu s spremembami družbenega plana FLRJ. Te amandmane je Izvršni svet sklenil predložiti Ljudski skupščini LRS v razpravo.

Dalje je Izvršni svet sprejel uredbo o tarifi prispevkov in sklad za obnovo gozdov z veljavnostjo od 1. marca 1954, s katero se določajo postavke za vse sortimente lesa.

Izvršni svet je postavil za direktorja Uprave za ceste inž. Rudolfa Cimolinija, za direktorja Uprave za vodno gospodarstvo inž. Lojzeta Kerina in za direktorja Uprave za investicije inž. Marjana Brillija.

Sprejem za diplomatski zbor

Beograd, 6. marca. (Tanjug). Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović je sinoči priredil sprejem za diplomatski zbor.

Sprejema so se udeležili vsi voditelji diplomatskih misij v Beogradu pod vodstvom starešine, francoskega veleposlanika g. Philippa Bodeta.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS
Stanje dne 6. marca 1954 ob 7: Področje nizkega zračnega pritiska, ki je včeraj zajemalo srednjo in zahodno Evropo, se je močno izpolnilo. Preko Francije pa se je za Alpami ustvaril slaboten klin visokega zračnega pritiska. Iz Atlantika prodirajo nove frontalne mase, ki bodo polagoma zajele zahodno Evropo in bodo tudi pri nas povzročile mlo vreme.
Vremenska napoved za nedeljo, dne 7. marca 1954: Lepo vreme s spremenljivo oblačnostjo. Temperatura bo ponoči pod 0 stopinj Celzija, podnevi pa do —8 stopinj Celzija.

TISKOVNA KONFERENCA pri Izvršnem svetu LR Slovenije

Predsednik Izvršnega sveta tov. Boris Kraigher je odgovarjal na nekatera aktualna vprašanja novinarjev

Ljubljana, 6. marca.

Danes dopoldne je bila v prostorih Izvršnega sveta LRS tiskovna konferenca, na kateri so na razna aktualna vprašanja novinarjev odgovarjali predsednik Izvršnega sveta LRS tov. Boris Kraigher, član Izvršnega sveta France Kimovec in direktor Zavoda za gospodarsko planiranje Jože Ingolič.

Uvodoma je tov. Kraigher pojasnil, kako je z združitvijo mest Maribora, Celja in Ljubljane z okoliškimi okraji. Vprašanje združitve Maribora z okolico in Ljubljane z okolico je precej zapleteno in bo treba še mnogo razglabljanja in študija, ker načrt za združitve še ni toliko izdelan, da bi lahko o njem na široko razpravljali, zato bodo o združitvi zdaj razglabljali predvsem v okviru komisij Sekretariata za zakonodajo in političnih organizacij. Enostavnejše je vprašanje združitve mesta Celja z okolico, kar bo verjetno v kratkem izvedeno. Izvršni svet je že sprejel osnutek zakona o spremembah zakona o upravnih razdelitvah LRS in bo o njem razpravljala skupščina že na prihodnjem zasedanju.

STALIŠČE IZVRŠNEGA SVETA DO PODELITVE PRESERNOVIH NAGRAD

Tov. Kraigher je dejal, da Izvršni svet LRS o podelitvi letošnjih nagrad ni prej razpravljal in da je bil o sklepu komisije informiran šele neposredno pred podelitvijo nagrad. Izvršni svet se s podelitvijo letošnjih nagrad ne strinja. Svet za prosveto in kulturo je pri tem napravil dve napaki, ki bi lahko negativno vplivali na našo kulturno in prosvetno dejavnost. Svet je spremenil osnovne kriterije za podelitev Prešernovih nagrad, za kar pa ni pristojen, razen tega pa podelitev nagrad ni utemeljena s političnega, znanstvenega in umetniškega stališča. Nobenega pomenika ni za nagrado akademiku Plemlju, saj je akademik Plemlj letos pripravil eno najpomembnejših znanstvenih del, o katerem je zdaj knjiga v tisku. Prav tako ni nobenih pomenikov za podelitev Prešernove nagrade književniku

Bevku. Za ostala dva nagrajenca pa je tov. Kraigher dejal, da je podelitev nagrad neprimerna, ker pri oceni komisija ni upoštevala eno osnovnih načel za nagrajevanje, to je, da je treba pri nagrajenih upoštevati tudi odnos do naše socialistične graditve. Nekateri iz sveta za prosveto in kulturo so to stališče skušali zagovarjati, češ da je to bila najbolj demokratična oblika podeljevanja Prešernovih nagrad, svojo trditve pa opirajo na čisto formalne razloge. Vzrok, da je komisija Sveta za prosveto zavzela tako stališče, je delno tudi v miselnosti, ki jo poslednja leta pogosto srečujemo pri nekaterih kulturnih krogih, češ da je demokracija v tem, da smo popustljivi in da se ne oziramo na politične kriterije, in da je borba proti sovražnikom socializma nepotrebna. Tov. Kraigher je nato omenil, da je pri tem prišel do izraza tudi nenstrezen sestav Sveta in da je Izvršni svet že razmišljal o spremembah sestava Sveta za prosveto in kulturo ter tudi Sveta za zdravstvo in socialno politiko.

NA GRADNJO AKUMULACIJSKE HIDROCENTRALE V BOHINJU ZDAJ NI MISLITI

Tov. Kraigher je nato odgovoril na vprašanje, kako je z akumulacijsko hidrocentralo v Bohinju. Dejal je, da bo o tem govora tudi na prvem prihodnjem zasedanju Ljudske skupščine LR Slovenije, ker so nekateri poslanci poslali interpelacijo Izvršnemu svetu. Ker za gradnjo novih hidrocentral niso predvidena investicijska sredstva, tudi ne more biti govora, da bi začeli graditi hidrocentrale v Bohinju. Izvršni svet je že lani odločil gradnjo bohinjске hidrocentrale, ker trenutno ni aktualna, če pa bi začeli

graditi kako akumulacijsko hidrocentralo v Sloveniji, potem bi pa prišla prej na vrsto Lobjnica na Pohorju, Idrija in morda še Planinsko polje. Nekateri strokovnjaki so ob letošnji težavi z električno energijo spet skušali spravi v ospredje bohinjški projekt, ki pa mimogrede povedano niti ni dovolj preštudirana, posebno glede geografskih in gospodarskih posledic, ki bi nastale, če bi del vode savskega porečja speljali v soško porečje. Ti strokovnjaki bi storili boljše, če bi se poglobili v poslovanje in organiziranje obstoječega energetskega sistema, da ne bi zašli v težave glede električne energije zaradi subjektivnih slabosti, kot je bilo to letos, ko si na pr. niso termocentrale pravčasno nabavile premoga, ni bil čas remonta najboljše izbran in podobno.

Iz vsega gornjega je jasno, da je vsraga okoli gradnje bohinjске hidrocentrale pretirana. Letos se bomo morali predvsem potruditi, da bomo končali hidrocentrale na Dravi in Savi ter termocentralo Soštanj, hkrati pa bi bilo

Sklicanje seje odbora za predloge in pritožbe republiškega zbora Ljudske skupščine LRS

Predsednik odbora za predloge in pritožbe Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS je sklical 3. sejo odbora za sredo, dne 10. marca 1954 ob 10. uri v poslopu Ljudske skupščine LRS v Ljubljani na Trgu revolucije.

Iz tajništva Ljudske skupščine LRS

Sklicanje seje administrativnega odbora Ljudske skupščine LRS

Predsednik administrativnega odbora Ljudske skupščine LRS je sklical 3. sejo administrativnega odbora v sredo, dne 10. marca 1954 ob 9. uri v poslopu Ljudske skupščine LRS v Ljubljani na Trgu revolucije.

Iz tajništva Ljudske skupščine LRS

prav, če bi strokovnjaki iskali možnosti za gradnjo manjših central na pritokih, kar zahteva manjša investicijska sredstva, bi si pa z njimi lahko precej pomagali.

NI BOJAZNI, DA ZEMLJA IZ ZEMLJIŠKEGA SKLADA NE BI BILA SMOTRNO IZKORIŠČENA

Na vprašanje, kako je z zemljo zemljiškega sklada, je tov. Kraigher odgovoril, da je v zemljiški sklad v Sloveniji prišlo 10.500 ha zemlje. Od tega je je bilo 9.400 ha dodeljeno državnim posestvom in zadrugam, nekaj pa še prepuščeno v izkoriščanje prejšnjim lastnikom. Na novo je bilo formiranih okoli 20 državnih posestev, katerim skupnost daje razne ugodnosti, da se bodo lahko gospodarsko udrila. Po sedanjem stanju ni nobene bojazni, da bi zemlja zemljiškega sklada ne bila dobro izkoriščena.

OZADJE POJAVOV V TRGOVINSKI ZBORNICI SLOVENIJE SO KAPITALISTIČNE TENDENCE

Na vprašanje glede pojavov v Trgovinski zbornici Slovenije je tov. Kraigher dejal, da se pri tem pokazale nacionalistične tendence, ki pa grede z roko v roki s kapitalističnimi tendencami. Delno so to posledica tudi objektivnega stanja v trgovini, kjer socialistične norme pravno še niso fiksirane. Trgovinska zbornica je sicer po izjavi sodeč resno dojele škodljivost tega pojava, vendar pa bo morala podvzeti temeljite ukrepe, da se bo šla na socialistično pot v našem gospodarstvu.

Družbeni plan in proračun

(Nadaljevanje s 1. strani)

mouprava. Nekateri menijo, da bi lahko namesto v planu predlaganega proporcionalnega sistema obdavčenja s progresivnim obdavčenjem dobili manjše število samouprav z dotacijami. To pa bo treba še proučiti.

Kolkor ni bilo moč zagotoviti več sredstev za investicije v kmetijstvu in prometu, je razprava tem jasneje prikazala probleme teh sektorjev našega gospodarstva in opozorila na to, da bomo morali v bodočih planih določiti več sredstev in storiti več za razvoj kmetijstva in prometa.

Eden izmed problemov družbenega plana je tudi zagotovitev predvidene ravni cen industrijskih izdelkov in kmetijskih pridelkov. Suša lanske jeseni, pomanjkljivosti proizvodnje v začetku leta, slab izvoz in višina tečajev na deviznem obračunskem mestu zahtevajo od nas večje napore, da zagotovimo predvideno proizvodnjo in izvoz, s tem pa tudi predvideno raven cen. Bilo bi vsekakor koristno slišati v Skupščini mnenje in predloge o ukrepih, da to zagotovimo.

Ena izmed glavnih značilnosti obravnavanja družbenega plana in proračuna v odborih Zvezne ljudske skupščine je v tem, da se je po dolgih razpravah in različnih mnenjih izoblikovalo enotno naziranje glede osnutka tako družbenega plana kakor tudi proračuna za letošnje leto. Doseženo je bilo tudi soglasje odborov in Zveznega izvršnega sveta. Zvezni izvršni svet je sprejel več pobud skupščinskih odborov, na drugi strani pa so skupščinski odbori sprejeli spreminjavalne predloge Zveznega izvršnega sveta. To enodušnost so lahko dosegli zato, ker so vsi delali na skupnih temeljih, ker so vsi imeli pred očmi koristi vse naše skupnosti in

enotne gospodarske politike. Bile so seveda tudi različne številke, kar je razumljivo, različna, čisto tudi nasprotujoča si mnenja o posameznih vprašanjih. Po daljših razpravah pa so zmeraj dosigli skupno stališče. To kaže na enotnost v pojmovanju naše splošne gospodarske politike in graditve socializma.

Konkretni rezultati teh razprav so bile mnoge spremembe v osnutku družbenega plana in proračuna, med njimi tudi nekatere bistvene. Proračunske investicije so bile povečane, obrestna mera na posamezna osnovna sredstva spremenjena, spremenil se je sistem obračunskih plač, nastale so spremembe glede višine davka na promet, kakor tudi davka na dobiček itd. Te spremembe so sad ne le razprav v Izvršnem svetu in odborih Ljudske skupščine, marveč prav tako tudi predlogov posameznih podjetij, okrajev in mest ter predstavnikov posameznih panog industrije. Pokazalo se je, da je takšen način razprave pravilen in koristen.

Problemov je bilo zelo mnogo. Odbori Ljudske skupščine se niso mogli zmeraj poglabljati v vprašanje, koliko je treba proučevati tudi vse potrebno gradivo. Delati je bilo treba hitro. Posamezniki so v razpravi večini pozabljali na splošne potrebe našega gospodarstva in dežele. Toda vse to so razumljive pomanjkljivosti pogovora in v začetku takšnega dela.

Skupščina je dobila osnutek plana in proračuna, o katerih smo temeljito in na široko razpravljali. Ljudskim poslancem so znana gledišča, ki so se izoblikovala med razpravo. Ko so se mudili v svojih krajih, so lahko spoznali vprašanja, ki jih urejamo s planom in proračunom. Zato jim bo lažje postaviti se na stališče glede osnutka družbenega plana in proračuna.

MINULI TEDEN V SKUPŠČINI

Odbora za narodno gospodarstvo in odbora za proračun Zvezne ljudske skupščine so končali obravnavanje osnutka družbenega plana in proračuna za leto 1954. Razprava se je začela 11. februarja, končana pa je bila 2. marca dopoldne. Doseženi so bili razveseljivi uspehi. Po dolgi in vsestranski razpravi v odborih, po vrsti predlogov in pobud posameznih članov odborov, po spreminjavalnih predlogih Zveznega izvršnega sveta in posameznih članov odborov so spreminili tiste predloge, ki so jih razdelili poslancem 20. januarja. Vzle različnih mnenjem, plodnim razpravam in konstruktivnim predlogom pa je bila dosežena enotnost v presoji naših gospodarskih možnosti in potreb. Koristi skupnosti kot celote in nedeljivost gospodarskega razvoja naše države so bili med razpravo in ob predlogih zmeraj v ospredju.

Predlogi, o katerih bosta prihodnje dni razpravljala domova, so plod naporov skupščinskih odborov Zveznega izvršnega sveta in naše javnosti, ki je s predlogi in spomenicami, poslanimi skupščinskemu odboru, sodelovala v razpravi. Spremenjeni predlogi so sad prizadevanja, da najdemo v okviru možnosti v našem gospodarstvu najboljše poti.

Na dnevni red Skupščine ne pride osnutek zakona o družbenih planih. Ta zakon je bilo treba vskladiti z ostalimi zakoni, po katerih vzpostavljamo naš gospodarski sistem. Vse to je ena sama celota. Bilo pa je premalo časa, da bi vse to vskladili. Zato so odbori sklenili, da letos tega zakona še ne bomo dobili. Za ugotovitev pravic in dolžnosti posameznih organov planiranja so v plan vključili posebno, peto poglavje, ki to ureja.

Na skupni seji zakonodajnih odborov obeh domov so sprejeli predlog predsednika Ljudske skupščine Moše Pijada o spremembi členov 45, 46, 47 in 48 Ustavnega zakona. Ti členi se nanašajo na delo Sveta narodov. Po predlaganih spremembah se Svet narodov ne bi obvezno sestajal kot tretji dom, da bi obravnaval zakonske osnutke, ki sodijo v njegovo pristojnost ali da bi sprejel družbeni plan. To bi se zgodilo samo v primeru, če bi predlagala sestanek večina poslancev ene republike, avtonomne pokrajine ali avtonomne oblasti.

V minulem tednu, zlasti zadnje dni, je bila dejavnost skupščinskih odborov zelo živahna. Sklicane so bile seje zakonodajnih odborov obeh zborov, Odbora za socialno politiko in ljudsko zdravje Zveznega sveta ter Odbora za organizacijo oblasti.

Seja odbora za gospodarske organizacije Zbora proizvajalcev

Odbor za gospodarske organizacije zbora proizvajalcev je na včerajšnji seji proučeval statut gospodarske zbornice, pravilnik združenja tekstilnih podjetij in

Popović. Govoril je v glavnem o nekaterih temeljnih vprašanjih našega gospodarstva.

Obravnavanje osnutkov republiških družbenih planov in proračunov je bilo prejšnji teden še zmeraj na dnevnem redu odborov za narodno gospodarstvo in odborov za proračun republiških ljudskih skupščin Srbije, Hrvatske, BiH ter Makedonije.

V petek popoldne sta bili ločeni seji Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine, na katerih je bil dojen dneveni red. Na skupni seji jutri govoril o osnutku družbenega plana podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović-Tempo. Potem bo Skupščina nadaljevala delo v obravnavanju družbenega plana, osnutka zakona o proračunih in osnutka proračuna FLR za leto 1954.

DELO ODBORA ZA SOCIALNO POLITIKO IN LJUDSKO ZDRAVSTVO ZVEZNEGA SVETA

Zakon o obvezni službi medicinskega osebja ni v skladu z našo stvarnostjo

Odbor za socialno politiko in ljudsko zdravstvo Zveznega sveta je imel včeraj prvi sestanek, na katerem je obravnaval in sprejel poslovnik za svoje nadaljnje delo. Odbor je prav tako sprejel osnutek zakona o odpravi zakona o obvezni službi medicinskega osebja.

Večina poslancev je izrazila mnenje, da je nujno potrebno odpraviti zakon o obvezni službi medicinskega osebja, med drugim tudi zato, ker so takšni predpisi v nasprotju s težnjami naše zakonodaje in družbenega napredka sploh.

Ljudski poslanec Kemaj Sejfula je izrazil bojazen, da bo odprava tega zakona negativno vplivala na zdravstveno službo v zaostalih krajih. Toda drugi člani odbora so poudarili, da do takšnih težav ne more priti, saj pride vsako leto z medicinskih fakultet povprečno 1000 zdravnikov, razen natečajev in štipendij absolventov medicine pa lahko že sedaj sleherni ljudski odbor zagotovi zadostno število zdravnikov in drugega medicinskega osebja.

Ta zakonski osnutek bodo predložili v obravnavo Zveznemu svetu. Za obveščevalca odbora je bil izvoljen ljudski poslanec dr. Jovan Cekič.

prošnjo republiškega odbora sindikata komunalcev LR Hrvatske, ki navaja, da posamezni ljudski odbori ne spoštujejo načel delavskega samoupravljanja v nekaterih komunalnih podjetjih. Odbor je izbral pododbor, ki bo s strokovnjaki Zveznega izvršnega sveta in prizadetimi strankami obravnaval ta vprašanja do prihodnje seje. Odbor je prav tako sprejel svoj delovni poslovnik.

Skupna seja obeh domov Zvezne ljudske skupščine se prične jutri ob 11. uri

Skupna seja Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine bo jutri, 8. marca ob 11. uri. Na dnevnem redu skupne seje so poročila odbora za gospodarstvo Zveznega sveta in zbora proizvajalcev o osnutku družbenega plana za leto 1954. Zatem bo podal ekspozice o osnutku zveznega družbenega plana podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović.

Kdor ljubi slovensko knjigo, se vpiše v Prešernovo družbo kot podporni član

Komunisti Kranja pred važnim preokretom v svoji dejavnosti

Uspel način dela mestne konference Zveze komunistov

Kranj, 6. marca.

Predvčerajšnjim in včeraj je mestna konferenca Zveze komunistov v Kranju nadaljevala in končala svoje delo. Temeljite organizacijske priprave za to konferenco so omogočile plodno delo vseh treh komisij, ki so včeraj popoldne na ločenih zasedanjih uspešno opravile svoje naloge. Razprave v komisijah za notranja organizacijska vprašanja, za ideološko politično stanje komunistov in za udeležbo komunistov v javnem življenju, so bile zelo razgibane. Potekale so ob intenzivni udeležbi vseh delegatov, ki so s svojimi ocenami in predlogi ustvarili na konferenci pravo delovno vzdušje. V komisiji za notranje organizacijske vprašanja so razpravljali med drugim o slabostih osnovne organizacije v tovarni usnja »Standard« z ozirom na okrepljeno protisocialistično dejavnost v tem kolektivu. Sklenili so, da mora novi Mestni komite takoj proučiti stanje v tej organizaciji in ukreniti, kar je potrebno. V komisiji za udeležbo v javnem življenju so navajali nekatere izrazite primere umika komunistov iz javnega dela.

Včeraj popoldne so se pod predsedstvom sekretarja Mestnega komiteja tov. Svetine sestali delovni predsedniki in poročevalci vseh treh komisij ter uredili gradivo včerajšnjih razprav. Takoj nato so se zbrali delegati na zaključni skupni seji. Na konferenci so najprej poslušali poročilo komisije za notranja organizacijska vprašanja, ki je predlagala več sklepov za izboljšanje tega dela. Med temi je najvažnejši sklep o pravilni orientaciji pri sprejemanju novih članov. V tej smeri bo treba skrbeti posebno za delo med mladino in za njeno vključevanje v Zvezo. Komisija za ideološko-politično proučevanje

nje komunistov je sprejela vrsto sklepov, ki usmerjajo obliko in način dela za dvig ideološko-politične ravni ter moralni dvig komunistov. Komisija za udeležbo v javnem delu je predlagala sklepe za dejavnost komunistov v delavskem samoupravljanju in gospodarski politiki sploh, dalje o sindikalnih organizacijah, zdravstvu, socialnem zavarovanju in kulturnih ter sportnih društvih. Dokončne sklepe bo formuliral Mestni komite. Dosledno uresničenje sklepov te uspele konference Zveze komunistov bo gotovo pomenilo preokret v njihovi prihodnji dejavnosti. S. D.

DELO KOMUNISTOV NAJ SE ZRCALI V AKTIVNOSTI MNOŽIČNIH ORGANIZACIJ

Z redne letne konference Zveze komunistov v novo-meškem okraju

Novo mesto, 6. marca

Danes je bila v Novem mestu redna letna konferenca Zveze komunistov novomeškega okraja, na kateri je 150 delegatov zastopalo 1611 članov.

Z obsežnim in izčrpnim poročilom je seznanil delegate o delu in problemih organizacije ZK v okraju sekretar OK ZKS Franc Pirjkovič-Crt. Dejal je, da so mnoge osnovne organizacije ZK pismo CK ZKJ obdale bolj kot študijsko gradivo, premalo pa jim je služilo kot napotilo za izboljšanje dela. Izmed slabosti, dosedanjega dela je poudaril predvsem premajhno skrb komunistov za izobraževanje, kar postavlja mnoge organizacije in posamezne člane v položaj, da se ob vedno novih nalogah in dogodkih težko znajdejo.

Najbolj se kaže nezdrava ozkost v političnem delu v nezadostnem številu članstva SZDL. Izmed 42.222 volivcev v okraju je večletnih v SZDL komaj 16.944 ali 40%. Znano pa je, da je odstotek ljudi, ki se ne strinjajo z našo potjo v socializem, prav v novomeškem okraju zelo nizek, kar so med drugim dokazali tudi oktobrski dogodki in zadnje volitve.

Ko so delegati razpravljali o poročilu in problemih svojega dela, so govorili največ o mladinskih vprašanjih, o kulturno-prosvetnih zadevah, o šolstvu, o skrbi za partizanske sirote, vdove in otroke, o delavskem samoupravljanju in o organizacijskih vprašanjih, manj pa o nalogah komunistov in osnovnih organizacij na ostalih gospodarskih področjih.

DNEVNA KRONIKA

Več kot 80 osijeških otrok se bo zdravilo v Švici

Ostjek, 6. marca. Mestni odbor Rdečega križa v Ostjeku organizira odhod dveh skupin osijeških otrok, ki naj bi se zdravili v Švici. Prvih 36 otrok bo odpotovalo na povabilo švicarskega Rdečega križa dne 22. marca in bo ostalo v Švici štiri mesece. V tej skupini so večidel tuberkulozni otroci. Druga skupina, 50 otrok, odide v Švico sredi prihodnjega meseca.

Potovanje jugoslovanskih gospodarstvenikov v Južno Ameriko

Beograd, 6. marca. Jugoslovansko gospodarsko delegacijo, ki bo konec marca odpotovala v nekatere južnoameriške države, naj bi prvotno vodil član Zveznega izvršnega sveta Miloš Minič. Med-

Zasedanje Akademskega sveta FLRJ

V Beogradu se je včeraj začelo zasedanje Akademskega sveta FLRJ, na katerem sodelujejo predstavniki Srbske akademije znanosti, Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti in Slovenske akademije znanosti. Na dnevnem redu zasedanja so poročila o delu Akademskega sveta, načrt dela v prihodnje, določitev delegatov na mednarodnih znanstvenih kongresih in srečanjih, letošnji obiski naših znanstvenih delavcev v tujih znanstvenih ustanovah in povabila tujim znanstvenikom, naj obiščejo našo državo. (Tanjug)

PREJŠNJI TEDEN po svetu

Oborožitev Nemčije

Napovedi so v bonnskem Bundestagu sprejeli amandmaje za ustavo, ki omogoča uvedbo vojske obveznosti...

varjajo: Kaj pa naj storimo, ko imajo v Vzhodni Nemčiji že sedem divizij z več kot 100.000 vojakov?

sko. Le-ti zahtevajo, naj bi se spoznaumele vse evropske države brez izjeme.

Na bližnjem vzhodu vre

Minuli dnevi so ponovno postavili bližnji vzhod v ospredje političnih dogajanj na svetu.

General Nagib je izjavil, da gre za zaroto imperialistov in sovražnikov Egipta, ki bi utegnili koristiti okupatorju, da bi opravil podaljšano okupacijo.

Med Nagibovim bivanjem v Kairu so izbruhnili krvavi neredi

Vrtnet Nagiba je bila označena z dogodkom, ki je povezan z anglo-egiptovski odnos.

te izgredne tisti, ki so v nedavni minulosti skušali v Sudanu razvneti strasti.

Due tezi o Keniji

Dva dorodka z zvezni s Kenijo sta predmet novih polemik in razprav, v kateri delegacija angleškega parlamenta...

zadevo na pravo mesto in omogočilo nov razvoj dogodkov, pisec članka pravi, da ni moč preiti na novo etapo, dokler ne bomo odkritično pripoznali, da je vpliv organizacije Mau-Mau...

Kairska kriza je prinesla tudi napovedi o spremembah na notranjem področju. General Nagib je po vrtnitvi na položaj predsednika napovedal ukrepe, katerih cilj je uvedba parlamentarnega režima.

Petrolejski razgovori

London, 6. marca (Tanjug). — Vrsta znamenj priča, da se bodo v Teheranu kmalu začeli razgovori o izkoriščanju iranskega petroleja.

Prihodni mesec bodo sodili atentatorjem

Washington, 6. marca (AFP). V Washingtonu se bo 3. aprila začela obravnava zoper štiri Portorikance, ki so napravili atentat v Predstavniškem domu.

Dva atentatorja iz Portorica

Pomočnik ministra za vojsko odstopil

Washington, 6. marca (AFP). Pomočnik ameriškega ministra za vojsko Roberta Stevensa John Kane je odstopil, ker predstojnika Stevensa niso dovolj podprli v borbi proti senatorju McCarthyju.

ZAHODNA NEMCIJA Zlate rezerve so se podvojile

Bonn, 6. marca (Tanjug). Vlado 'Die Welt' poroča, da so se zlate rezerve nemške Narodne banke v zadnjem letu podvojile; od 750 milijonov mark lani so se povečale na 1,55 milijarde mark.

VELIKA BRITANIJA Poskusi z novo podmornico

London, 6. marca (Reuter). V Veliki Britaniji so splošni večerj poseben eksperimentalno podmornico, katere konstrukcija drži v največji tajnosti.

JUZNA KOREJA Vlada bo poslala delegacijo v Ženevo

Seul, 6. marca (AFP). Južnokorejska vlada je sklenila poslati na ženevsko konferenco delegacijo deset od dvanajstih članov z zunanjim ministrom na čelu.

GOSPODARSKI ODNOSI MED ANGLIJO IN VZHODNIMI DRŽAVAMI Sočasna trgovinska akcija

V Londonu sodijo, da je pretiran sovjetski predlog o trgovinski izmenjavi v vrednosti 400 milijonov funtov

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) London, 6. marca. V zadnjih dneh je bilo v Londonu opaziti živahnih dejavnosti v trgovinskih odnosih z vzhodnoevropskimi državami.

Iz londonskega pristanišča

Med vzhodnoevropskimi državami, ki žele trgovati z Anglijo, ni Albanije. Ta država ima, kaže, toliko preglavic s pošiljkami SZ, da ji še na misel ne pride, poiskati si še kak drug trg.

Prav tako bi želeli kupiti tudi Diesel stroje, naprave za tovarne britvic in papirnice, kakor tudi znatne količine transformatorjev in parnih turbin.

Med vzhodnoevropskimi državami, ki žele trgovati z Anglijo, ni Albanije. Ta država ima, kaže, toliko preglavic s pošiljkami SZ, da ji še na misel ne pride, poiskati si še kak drug trg.

Poljska se, kadar gre za uvoz v Britanijo, v glavnem pojavlja kot izvoznik raznih živil. Zeli pa kupiti ladje in opremo zanje.

Sovietska vlada je predlagala Angliji trgovinsko izmenjavo v vrednosti kakih 400 milijonov funtov. Toda tak obseg izmenjave presojajo za zdaj kot pretiran.

Bonn, 6. marca (Tanjug). Iz Bonna poročajo, da se bo zahodnonemški kancler Adenauer sešel 9. marca v Parizu tudi s predsednikom francoske vlade Josephom Lanielom.

»Molotov ni povedal nič novega«

Domnevajo, da bi rada Moskva »zabila zagozdo« med Dunaj in Zahod

ODMEV NA DUNAJU

Dunaj, 6. marca (Tanjug). — »V izjavi o sedovih berlinske konference Molotov ni povedal nič novega in če je to uvod v ženevsko konferenco, s tem sovjetski minister niti tokrat veliko ne objavlja.«

»Molotov ni povedal nič novega«

Domnevajo, da bi rada Moskva »zabila zagozdo« med Dunaj in Zahod

ODMEV NA DUNAJU

Dunaj, 6. marca (Tanjug). — »V izjavi o sedovih berlinske konference Molotov ni povedal nič novega in če je to uvod v ženevsko konferenco, s tem sovjetski minister niti tokrat veliko ne objavlja.«

čile avstrijskim predstavnikom, da bi jih na ustrezen način proučili. Poudarjajo, da je ta taktika sovjetskega ministra v skladu z že poprej opaženimi poskusi, da bi med avstrijsko vlado in zahodne velesile »zabili zagozdo« in Dunaj politično ločili od Zahoda.

še kot poprej. Adenauerjevo potovanje v Pariz in tokrove razgovore z Bidaultom razlagajo v krogih, ki so vladi blizu, kot »EOS-injekcije« Franciji.

Z VSEH STRANI SVETA

Incident na socialističnem mitingu

Pariz, 6. marca (Tanjug). Generalni tajnik francoske socialistične stranke Guy Mollet je sinoči na socialističnem zborovanju ponovil pogoje, pod katerimi bi njegova stranka privolila v ratifikacijo sporazuma o evropski obrambni skupnosti.

FILIPINI Vlada podprla Nehrujev predlog

Manila, 6. marca (AFP). Filipinska vlada je podprla danes predlog indijskega ministrskega predsednika Nehruja, naj bi v Indokini končali sovražnosti.

FRANCIJA Zvočni zid prebit

Pariz, 6. marca (AFP). Francoski tisk poroča, da je 24. februarja reaktivno letalo tipa »Skryvost 4B« prebilo v vodovodnem letu zvočni zid. To je prvo francosko letalo, ki se mu je to posrečilo.

Še en plenum CK zaradi kmetijstva

Moskva, 6. marca (Sovjetska agencija TASS sporoča, da je bil nedavno v Moskvi plenum Centralnega komiteja KP SZ. V poročilu, ki so ga o tem objavili, je rečeno, da je prvi partijski sekretar Hruščev poročal o nadaljnjem razvoju pri delovanju žita in o obdelovanju ledin in zapuščenih zemelj.

Drugi tajnik KP Francije obdolžen desnega odklona

Pariz, 7. marca (Tanjug). Na sinočnjem plenumu CK KP Francije je sekretar CK Jacques Duclos v poročilu ostro obdolžil drugega tajnika KP Francije Auguste Lequerra, češ da je izgovarjal se na dozdnevno osamljenost Pariza, za govarjal politično linijo, ki naj bi Pariz spreminjala v silo, na katero bi se opirale nekatere buržoazne politične formacije.

Rimska razprava o zaupnici

Rim, 6. marca (Tanjug). — V obveščenih krogih predvidevajo, da bo italijanska skupščina v četrtki glasovala o zaupnici Selbiovi vladi.

Kdaj se bodo sestali zahodni ministri?

London, 6. marca (Tanjug). Londonski diplomatski opazovalci sodijo, da bi se trije zahodni zunanji ministri utegnili sestati v Parku pred 23. aprilom, ko se bo začela konferenca Sveta ministrov atlantskega pakta.

Rimska razprava o zaupnici

Rim, 6. marca (Tanjug). — V obveščenih krogih predvidevajo, da bo italijanska skupščina v četrtki glasovala o zaupnici Selbiovi vladi.

Ker ne predvidevajo nobenih presenečenj, lahko vlada zanesljivo računa na 15 glasov večine.

TA TEDEN NA BROADWAYU

IZ KRALJESTVA HASEMITSKEGA JORDANA

Sumljivi predsednik vrhovnega sodišča

Arabci hrepene po neodvisnosti

»Protikomunistična« histerija vodi v ZDA do prav neverjetnih stvari

V najmanjši državi Srednjega vzhoda so v čedalje večjem navzkrižju koristi Anglije, ZDA in drugih držav

Od posebnega dopisnika »Borbe«

New York, februarja. To je dežela, kjer je možno tudi nemogoče, pravijo ljudje. In treba jim je verjeti. To res ne velja več v starem smislu: v ustaljenem gospodarstvu ZDA se lovcem za zlatom ne godi več dobro. Pač pa imajo ljudje še zmeraj razne druge možnosti.

V zadnjih stoletjih na pr. vlada najbogatejše dežele na svetu nobeno leto ni imela proračuna brez javnih dolgov. Bogastvo ZDA narašča, hkrati pa naraščajo tudi državni dolgovi. Zdaj znašajo približno 500 milijard dolarjev. Ali pa: največja sindikalna strokovna zveza v Ameriki ima predsednika, ki je hkrati finančnik v dveh podjetjih. »Timsteric«, prvotni kočijaži, obsegajo zdaj šoferje, delavce na bencinskih postajah in mehanike. Diwe Back, zavajen, gladko ostržen delovodja, je hkrati predsednik družbe za zavarovanje in finansiranje avtomobilov (letni promet 2 milijona dolarjev) ter bencinske postaje s trgov za parkiranje avtomobilov, ki vrže sam na leto 5.000 dolarjev čistega (prijavljenega) dobička. (Mimogrede rečeno, Back je glavni nasprotnik sporazuma med dvema velikima sindikalnima zvezama v ZDA CIO in AFL. Njegov odpor preprečuje sleherni misel na združenje ameriškega sindikalnega gibanja.)

Ali pa: kadar v Španiji ali Italiji preganjajo protestantske duhovnike in prepovedujejo verske obrede v protestantskih cerkvah, newyorški časniki ne kličejo na pomoč za rešitev vere. Malone ganljivo je bilo brati, kako neradi priobčujejo vesti n. pr. o policijskih racijah v Livornu proti teksaški Kristusovi cerkvi. »New York Times«, znan prvak in zaščitnik verskih svoboščin v Jugoslaviji, ni odkril, da so v Italiji verske svoboščine ogrožene. Temu incidentu ni posvetil niti kratkega uvodnika.

Dalje: predsednika vrhovnega sodišča ZDA so formalno postavili na ta položaj šele na zahtevo senatnega pododborja, naj tajna policija, FBI, zbere podatke o tem »sumljivem elementu« in predloži vse gradivo v ovadbeni proti njemu. Bivši guverner Kalifornije Pearl Warren, star republikanec, je veljal za »nevarnega«, ker sodi v Eisenhowerjevo krilo vladajoče stranke, Eisenhower pa je bil izvoljen za predsednika ZDA na isti iste republikanske stranke in je lani v septembru osebno podelil Warrenu najvišje sodno dostojanstvo v državi.

Tako bi lahko brez konca in kraja naštevati primere, ko je tudi nemogoče možno, toda zašli bi predaleč. Nekaj pa se mora slehernemu tujcu zdeti presenetljivo, ena izmed nemogočih ameriških možnosti, prava pravljica o tem.

KAKSNE POJME USTVARJA »PROTIKOMUNISTIČNA« HISTERIJA

Ze omenjenega Pearla Warrena (številka fascikla ni znana) so osumili desetih zločinov, ki jih je »divji Bill« (senator iz severne Dakote William Langer) javno prebral in ki so jih objavili v ameriških časnikih. Največji njegov greh je v nekem anonimnem pismu, v katerem je rečeno, da ubira pretendent na

položaj predsednika vrhovnega sodišča, ki je te posle neuradno že opravljal. »popolnoma komunistično pote«. Treba pa je razumeti, kaj vse tlačijo tu pod pojem komunistična. Se več, treba je razumeti, kdo vse uporabljajo tako imenovani boj »proti komunizmu« v ZDA. Najomemimo samo dva nova primera iz zadnjih dni. Prvi se je zgodil vprčo mene, o drugem pa so pisali vsi časniki.

KDO JE PRVZAPRAV MARTIN LUTHER

Društvo pri OZN skreditiranih dopisnikov čisto prijema bankete v čast posameznih delegatov, uglednih politikov itd. Kraj je zmeraj isti in imejuje se »Denijevo skrivališče« (kanadski minister Pearson je na kosilu, prirejenem njemu na čast, omenil, da bo morda nekega dne, če pojde tako naprej, res potrebno posebno skrivališče, če bo prišel v ZDA. Pearson so namreč v Ameriki tudi že obtožili, da je sodeloval v neki peklenki komunistični zaroti.)

Skratka, v tem »Denijevem skrivališču« pustimo v garderobi plašče, preden odidem v prvo nadstropje, v našo dvorano. Dve

— Kdo je pravzaprav ta Martin Luther?

dekleti, Američanki, stari po dvajset let, nam prijazno nasmejani izročita številke garderobe. Včasih sta tudi slabe volje, kakor je pač običaj povsod na svetu. Samo nekoč se je zgodilo, da sta se vprčo gostov pogovarjali, in sicer kot nalašč vprčo novinarka. Tako je tudi tisto, kar smo slišali, prišlo na tablo v našem društvu:

»Ali si videla novi film?«

»Kateri Martin Luther misliš?«

»Da. Kdo pa ja ta Luther? Kaj obravnava film?«

OB IZJAVI MOLOTOVA

Zunanjepolitična smer Moskve

Iz izjave Molotova, ki pomeni nekakšno rekapitulacijo vsega, kar je govoril in predlagal v Berlinu, lahko se očitneje spoznamo nekatero glavno oblike sedanje sovjetske zunanjepolitične smeri.

Prvič, dosedanja agresivna politika so zamenjali z zmernejšo. SZ je bila primorana uporabiti v mednarodnih stikih novo taktiko, in sicer tako zaradi občnih notranjih slabosti, kakor tudi zaradi očitnih hudih porazov, ki jih je doživela a svojo dosedanja zunanjo politiko.

Drugič, ta taktični preokret se zmeraj ni tak, da bi dopuščal dejanske ureditve perečih mednarodnih problemov. Le-teh ni mož urediti brez histvenega popuščanja, na ka-

»Hm, prikazuje nekega duhovnika, ki je postal komunist.«

NOREC-UBIJALEC ZAHTEVA ODLIKOVANJE

Pesnika Maxwella Bodenheima so našli ubitega v njegovem beraškem brlogu skupaj z ženo, ki je delila z njim njegove zadnje vagabundske dneve. Ubijalec tega bivšega ljubljena newyorških salonov, Harolda Weinberga, pomivalca posode in bivšega kaznjenca, so razglasili za norca že zdavnaj preden je storil ta zločin. Čeprav pa je bil uradno razglašen za norca, je znal najti način, kako se je zagovarjal.

Prva verzija: Bodenheim me je imenoval komunist in te žalivke nisem mogel prenesti. Ubil sem ga.

Druga verzija: Bodenheim je začel širiti komunistično propagando in zato sem ga ubil.

Tretja verzija: ubil sem komunističnega Bodenheima. Dobiti moram odlikovanje, ne pa da me zaprijo.

Weinberg ni dobil odlikovanja in tudi njegov zagovor, da je ubil komunistično, ni obveljal. Tako daleč, hvala bogu, tu še nismo prišli. Prišli pa smo že tako daleč, da je propaganda »protikomunistične histerije« tako besna, da prodira celo skozi strjene mreže prikurjenih možganov in skozi njihovo središče čuta samoohrane signalizira upanje: če porečem, da je bil Bodenheim komunist, mi bodo oprostil, da sem ga ubil.

Jaša Levi

Od posebnega dopisnika »Borbe«

Aman, marca. Pomen bivše Transjordanije, sedanega kraljestva hasemitskega Jordana, je v posebni strateški legi te najmanjše arabske države Srednjega vzhoda in v čedalje večjem navzkrižju med koristmi Anglije, ZDA

Favzi paša al Mulki, predsednik vlade kraljestva hasemitskega Jordana

in drugih držav. Na tem področju se namreč njihove koristi močno križajo. Vtem ko napravita Damask in Beirut, glavni mesti sirske in libanonske republike, na človeka vtis

sodobnih mest s svojimi modernimi in lepimi evropskimi okraji, o Amanu, nekdanji grški Philadelphiji, zdaj prestolnici kraljestva hasemitskega Jordana tega ne bi mogli reči. Kakor država je tudi to mesto šele na začetku razvoja in preobrazbe.

Številčno se je jordanska država okrepila, zlasti po sklepu, s katerim je 447.000 palestinskih beguncev, torej nad 92.000 družin, dobilo državljanstvo Jordana. Tako je iz majhnega beduinskega transjordankega emirata nastal Jordan, zdaj država s 1.200.000 prebivalci. Na palestinske begunce odpade tretjina prebivalcev te mlade arabske države. Mnogi izmed njih so si priborili pravico do važne vloge v državnem aparatu Amana. Med palestinskimi begunci v Jordanu je čutili zadnje čase gibanje v smislu odepitve anektiranega dela Palestine od Jordana in vzpostavitve avtonomne oblasti s posebno vlado, toda pod suverenostjo Hasemitov. To gibanje je nastalo vsekakor tudi zato, ker so palestinski Arabci najbolj izobraženi in ker sodijo med najbolj razviti del arabskega sveta.

Med kratkim bivanjem v Amanu človek takoj opazi navzočnost Angležev, čeprav tudi angleški oficirji nosijo slikovite uniforme arabske legije. To opazi človek zlasti v zraku, kjer vidi številna letala in eska drile angleških letal. Navzočnost Angležev je tisti element, proti kateremu se čedalje bolj obrača zavest

povprečnega Arabca. Arabci čedalje bolj hrepene po neodvisnosti, zlasti glede na vojsko. V tem oziru je iz posebnih razlogov Washingtona zlasti v vprašanju Izraela čedalje bolj čutili antagonizem med ZDA in Veliko Britanijo. Ne smemo namreč pozabljati, da je bil Jordan za Abdulaha, zlasti v zadržih letih njegovega vladanja, prva arabska država, ki je bila pripravljena, sprijazniti se z izraelsko državo. Zato je zdaj prav proti tej državi naperjen glavni pritisk iz ZDA tako glede Johnstonovega načrta kakor tudi v drugih vprašanjih. Letos konec januarja si lahko videl zabrane na skupni konferenci veleposlanike in poslanike ZDA v Beirutu, Siriji, Izraelu in Jordanu. Prišli so, da bi izpričali »dobro voljo« ZDA, morda pa še kaj drugega, in sicer pred pomnim Johnstonovim prihodom v te kraje.

Zadnja jordansko angleška križanja je bila povezana s tistimi dnevi, ko je Egipt za vladanja Malias pašee, sredi oktobra 1951 odpovedal pogodbo z Veliko Britanijo iz l. 1936. To se je zgodilo komaj tri meseca po umoru Abdulaha v Jeruzalemu in potem, ko je zasedel prestol njegov naslednik. Nekateri trdijo, da je Nahas predlagal Amanu, naj bi ubral pot Egipta, da naj bi tudi Jordan kratko in malo odpovedal pogodbo z Veliko Britanijo. V zameno za izgnane angleške vojnjenjake iz izgnane angleške vojnjenjake iz Egipta ponudil, da bi postal takšne strokovnjake iz Kaira in bil je celo pripravljen, vzdrževati arabsko legijo in iz svojih sredstev kriti vse dotodanje angleške dajatve Jordani. Jordanci pa tem predlogom niso nič kaj zaupali.

Zanimivo pa je, da so na zdanjem zasedanju Arabske lige v Kairu obširno razpravljali o gmojni pomoči Arabske lige Jordani za vzdrževanje njegove nacionalne garde. Konec januarja je pristojni tudi do sestanka v obmejnem kraju Bulnahu med Husseinovo vlado in arabskim kraljem Saudom. Ta sestanek vladarjev, nekdanj vojnjenjake v spritih družin, je razporečil določeno cilja glede Džamaličevega načrta o federaciji princes Jordana še drugo veliko korist Jordanskim dinarjev (50 milijonov) kot svojo vsakoletno pomoč za nacionalno gardo Jordana.

Zdravko Pešar

Sofijske spremembe

Na kongresu bolgarske Partije so izvolili novi CK, ki šteje 65 članov; med njimi je bila dobra polovica zdaj prvokrat izvoljena v CK

Šesti kongres bolgarske Partije je končal svoje delo. Sofijski radio je objavil imena vseh novoizvoljenih članov centralnih organov Partije.

V sestavi centralnih partijskih teles je nastalo nekaj sprememb. Tako Minčo Nečev ni bil znova izvoljen za člana Politbiroja CK, čeprav je bil na tem položaju od avgusta 1949. Zdal je bil izvoljen samo za člana CK. Za člana Politbiroja je bil izvoljen Ivan Mihajlov, ki pred tem kongresom nikoli ni bil izvoljen v centralna telesa Partije. Mihajlov je dolgo živel v SZ kot artilerijski polkovnik sovjetske vojske.

Po vrtniti v Bolgarijo je napredoval v čin generala. Pred tremi leti je iznenada dobil čin generalnega polkovnika in vsa najvišja bolgarska odlikovanja ter postal predsednik vlade. Zdal je Mihajlov hitro napredoval tudi po partijski liniji. Preskočil je normalne etape — položaje kandidata za CK in člana CK.

V novi CK ni bil izvoljen minister za kulturo in znanost Ruben Levi. Tuje agencije so pred letom dni objavile vest, da je prišel Ruben Levi kot žid v nemilost. Levi je tedaj z javnim nastopom te vesti zanikal. Po V. kongresu je postal eden izmed sekretarjev CK. Hkrati so bili v novi CK izvoljeni nekateri bolgarski voditelji, ki so bili v letih 1949 — 1952 izključeni iz CK ali vlade ter degradirani na nepomembne položaje v administraciji in gospodarstvu ali pa so jih celo zaprli. Med njimi so: Dobri Terpešev, Bojan Balgarjanov, Ivan Kinov, Kiril Dramaličev, Sava Ganovski, Gočo Grozev, Cola Dragočeva in Slavčo Trnski.

Dobri Terpešev, bivši vrhovni komandant sil odporiškega gibanja v Bolgariji, je bil pred tremi leti izključen iz Politbiroja CK in moral se je umakniti tudi s položaja podpredsednika vlade. Ivan Kinov, bivši načelnik generalštaba, in Bojan Balgarjanov, bivši načelnik politične uprave v vojski, sta se tudi morala

umakniti s svojih položajev in iz CK. Kiril Dramaličev, minister za pravo in Sava Ganovski, minister za kulturo in znanost, sta bila pred dvema letoma izključena iz vlade. Dramaličev je bil član CK, Ganovski pa kandidata za člana CK Slavčo Trnski, general in komandant armije, je bil degradiran in aretirán pred tremi leti. Zdal so ga znova izvolili za kandidata za člana CK.

Število članov novega CK se je povečalo na 65. Med njimi je bila dobra polovica zdaj prvokrat izvoljena v CK.

Aman, glavno mesto Jordanije

šel. Da dobiva toliko denarja in se čuti še užaljen, da se celo, kar je najhuje, obrača na sodišče v zadevi obrekovanja!

Toda naj bo že kakor koli, »Humanité« je tožil sodišču glavnega urednika »Aurore«. Najbrž je uredništvo menilo, da ne bo mogel dobiti dokazov, od kod dobiva glasilo KPF denar. »Obrekovalce« sicer ni mogel nastopiti pred sodiščem s popolnim dokazom, niti s pričami ali dokaznim gradivom, kar pa je povedal in kar je tako znano, pa bo najbrž nudilo sodišču podlago za zavrnitev tožilkevega zahtevka.

BANKA KP FRANCIJE

Uradno se sicer tako ne imenuje. Nihče pa ne bi niti pomislil, da se za imenom »severnoevropska trgovska banka« skriva tako napredna ustanova (ko bi se vsaj imenovala »vzhodnoevropska«). V to banko prihajajo, kakor trdi toženec, na ime bivšega administrativnega direktorja »Humanité« in bivšega tajnika založniškega odtaka KP Francije velikanske vsote denarja. Toženičevi advokati so nastopili s svojim dokaznim gradivom, ki kaže (samo toliko), ne pa dokazuje (kar je zelo težko), da je SZ prek te banke in bivšega administrativnega direktorja »Humanité« ter bivšega tajnika založniškega odtaka KPF naročila izplačila KP

Franciji in »Humanitéju«. To bi lahko popolnoma dokazala samo prej imenovana.

Obramba je zahtevala njuno pričevanje, kar pa sta gladko odklonila. Pred sodišče sploh nista hotela priti (to pravico sta tudi imela), ker gre za »poslovno tajno«. Lahko pa bi bila prišla pred sodišče in rekla: ne, to ne drž! Toda to bi bila lahko storila samo, če res ne drž! Kdo ve, morda pa ima obramba kake dokaze, in samo čaka, da bi izpovedala in da bi ju potem tožila, češ da sta lažno pričala. Zato sta sklenila molčati in tako sta sodišču že nudila polovični dokaz.

SAMA PO SEBI PORAZNA BILANCA

Kominformovski tisk je imel leta 1949 20 dnevnikov; tri v Parizu, 17 pa na podeželju. Celotna naklada vseh teh časnikov je znašala leta 1949 1.621.555 izvodov. Hkrati so imeli kominformovci 91 tednikov: 18 v Parizu in 73 na podeželju s skupno naklado (v juniju) 2.935.000 izvodov. Lani je število dnevnikov padlo na 14: dva v Parizu, 12 pa na podeželju. Njihova skupna naklada: 858.000 izvodov. Število tednikov se je skrčilo na 38 (16 v Parizu, 22 pa na podeželju), naklada pa je padla na 1.638.000 izvodov.

V štirih letih je torej nehalo

izhajati: 1 pariški dnevnik, 5 podeželskih, 2 pariška tednika in 41 podeželskih! Skupna naklada kominformovskih dnevnikov je padla lani za 48 tednikov pa za 42 odstotkov ali skoraj za polovico.

DOKLEJ JE DNEVNIK POSTEN?

Po vojni so stroški za tiskanje dnevnikov silno narasli. Po mnenju strokovnjakov se noben dnevnik v Franciji ne more vzdrževati s prodajo, če ne izhaja vsaj v 150.000 izvodih in če del stroškov ne krije z oglasi. O tem piše »Delavsko-kmečki almanah 1954«, ki ga izdaja prav »Humanité«:

»Pošten dnevnik se je pred vojno vzdrževal, če je izhajal v 50.000 izvodih. Ker pa so stroški za papir, tiskanje, prevoz in drugo znatno narasli, mora izhajati dnevnik v najmanj 200.000 izvodih, če se hoče vzdrževati brez zaželenih podpor. Kako pa je naklada kominformovskih dnevnikov? Vodilni kominformovski dnevnik »Humanité« je izhajal leta 1949 v 251.000 izvodih. Lani je njegova naklada padla na 140.000 izvodov. Večerni »Ce Soir«, ki je izhajal junija 1949 v 250.000 izvodih, je v februarju 1953 padel na 115.000, 2. marca istega leta pa je nehaj izhajati. Naklada podeželskega tiska (2 dnevnikov) se ziblje med 100.000 izvodov povprečne naklade.

1.678.000.000 FRANKOV PRIMANJKLJAJA!

Po podatkih, ki jih je dal sam administrativni direktor »Humanitéja«, in na podlagi tržnih cen rotacijskega pa-

prija ter cen za tiskarske storitve na obravnavi upotobili, da znašajo povprečni mesečni izdatki »Humanitéja« izračunani za čas od 1. julija 1951 do 1. julija 1953: papir 22 milijonov, tiskanje 17 milijonov, uredniški stroški 11 milijonov, stroški prodaje in administracije 7 milijonov; skupaj 67 milijonov frankov.

Povprečni mesečni dohodki »Humanitéja« pa so znašali: prodaja 50.000.000, naročnina 4 milijone, kolektivna naročnina 300.000, oglasi 1 milijone, prodaja starega papirja 1 milijona; skupaj 55 milijonov 800.000 frankov. Mesečni primanjkljaj je torej znašal 27.700.000 frankov.

Sodeč po izjavi administrativnega direktorja so ta primanjkljaj križali s prostovoljnimi priklicaj bralcev, ki so dosegli leta 1951 vsoto 102 milijona frankov. Če to drž, se je mesečni primanjkljaj »Humanitéja« zmanjšal na 19.200.000 frankov. »Humanité« je samo primanjkljaj »Humanitéja« če uporabimo isti račun za tiska v dveh letih (ko je imel največjo naklado) astronomsko število milijardo 678 milijonov frankov.

Morda bo sodišče odgovorilo na to vprašanje, kar pa ni več važno. Navedeni podatki govorijo za tisto, kar je že znano in kar samo po sebi pričljivo govori o vlogi kominformovske stranke v Franciji — samo pisanje njene glasila »Humanité«.

B. Pešar

PISMO IZ PARIZA

»Humanité«: »Aurore«

Kdo poravnava primanjkljaj kominformovskega tiska

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Pariz, marca. Pred pariškim sodiščem XVII. okraja že dva tedna teče pravda med dvema pariškima časnikoma. Tožilec: »Humanité« — vodilni kominformovski dnevnik; toženec: »Aurore«, vodilni protikomunistični dnevnik (kakor trdita oba o sebi). Predmet tožbe: žalitev in obrekovanje »Aurore« je v nekem članku imenovala kominformovsko partijo Francije agenturo Moskve, njeno glasilo »Humanité« pa plačan propagandni letak Moskve in pariško podružnico »Pravde«.

Zakaj se je »Humanité« razjezila na to ugotovitev »Aurore« in jo nazvala žalitev in obrekovanje, ni vsem ljudem popolnoma jasno. Po mnenju mnogih pametno mislečih ljudi bi bilo uredništvo lahko samo odgovorilo, da to ni res, se se je čutilo tako hudo prizadeto. Seveda ne bi nikogar o tem prepričalo, ker njegovo pisanje dokazuje nasprotje. Toda med bralci bi se vsaj kolikor toliko opravi. Razen tega bi se bilo lahko zadovoljilo z zagotovitvijo, da je »Aurore« vsaj bolj reakcionarna francoski časnik, ki ga plačuje tovarnar srajne Bousaca, in tako bi uredništvo nasprotnega

časnika vrnilo milo za drago. Da je bilo uredništvo užaljeno in se čutilo obrekovano samo zato, ker uredništvo nasprotnega časnika trdi, da stranka, ki ji pripada, slepo izpolnjuje vse ukaze SZ in da dobiva zato tudi denarno podporo, temu so se mnogi ljudje čutili. To bi lahko razjezilo tudi »kremelske kroge«, ki pač niso opustili svojega naziranja o »svodilni vlogi SZ«, niti svoje definicije o patriotizmu komunistov (na vsem svetu): budno poslušati glas SZ, zavzemati se za njeno zunanjo politiko in boriti se za njene cilje v domovini. Mar ni sam vsin ljudstev generalni sekretar kominformovske partije Francije Maurice Thorez enkrat za vselej rekel: »SZ je domovna komunistov. Če se zaplete v vojno s kakšno deželo, morate biti proti tisti deželi. Če je SZ zaveznica kake dežele, morate biti zavezniki tiste dežele. Če se SZ zaplete v vojno proti vaši domovini, se morate boriti proti svoji domovini.«

Mar ni s tem že vse rečeno? Zakaj imajo zdaj za obrekovanje iste besede, prevedene v jezik g. Bousaca »agent in plačanec Moskve«! Nekateri so našli pojasnilo (s čimer zdaj mimogrede rečeno v SZ vsevpjek tolažejo), namreč »novo linijo g. Malenkova«. Ko je Stalin še živel, bi kaj takšnega »Humanitéju« ne prišlo na mi-

Proizvodnja jugoslovanskih železarn

se bo letos povečala za 50 odstotkov

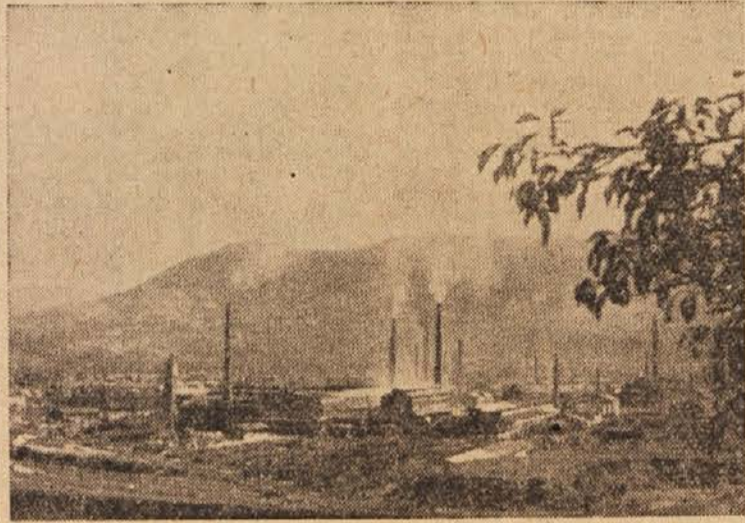
V nekaj letih bomo dobili dve novi železarni: v Skoplju in Nikšiču

Coprav je jugoslovanska proizvodnja surovega železa lani dosegla 2,7-kratni, proizvodnja jekla pa 2,2-kratni predvojni obseg, to je 207.000 ton surovega železa in 515.000 ton surovega jekla, nam še vedno močno primanjkuje železa in jekla in moramo manjkajoče količine nadalje uvažati. Lani so bili v našem železarstvu dovršeni novi proizvodni objekti, ki bodo letos omogočili občutno povečanje proizvodnje v črni metalurgiji. Po zveznem družbenem planu bo znašalo to povečanje 51%, kar je več kakor v kateri koli drugi gospodarski stroki. Proizvodnja železarn in jeklarn v Bosni (Zenica), kjer so lani dovršili novo Siemens-Martinovo peč (za 45.000 ton proizvodnje na leto), veliko elektropeč (za 10.000 ton letno) in valjarno bluming (z zmogljivostjo 350.000 do 450.000 ton polizdelkov), se bo letos povečala za 50%. Odstotno še večje naraščanje proizvodnje, namreč za 78%, nam obeta železarna v Sisku, kjer sta bili lani dovršeni srednja in težka koksarna za valjanje brezšivnih cevi z letno zmogljivostjo 40.000 ton. Slovenske železarne, ki so v zadnjih dveh letih dvignile proizvodnjo jekla za 26%, bodo letos v primeri z lanskim letom nadalje povečale svojo proizvodnjo za 6%, upravičeno zlasti lanske dovršitev dveh elektropeč v Ravnah z letno zmogljivostjo 4500 ton legiranelega jekla.

prva dva velika plavža z letno zmogljivostjo 400.000 ton, kar je še enkrat več kakor lanska proizvodnja vseh naših plavžev. Doprinesla bo prva velika Siemens-Martinova peč, ki bo na leto sama dajala 90.000 ton jekla, obratovati bo začela nova valjarna z zmogljivostjo 70.000 ton letno in valjarna bandaž z zmog-

GRADNJA NOVE JEKLARNE V NIKŠIČU

Vse te nove kapacitete v črni metalurgiji pa nam v perspektivi nadaljnega razvoja ne bodo zadoščale. Zato smo že predlanskim začetki graditi novo jeklarne v Nikšiču v Crni gori, letos pa se bo začela gradnja velike železarnice in jeklarne v Skoplju.

Pogled na Zenico

ljivostjo 15.000 ton letno, razen tega pa bo dovršena tudi zeniška koksarna, ki bo dajala na leto 450.000 ton koks in bo še precej večja kakor že zgrajena koksarna v Lukavcu (225.000 ton). V Storah bo sredi leta lahko začel obratovati prvi elektroplavž v naši državi, ki bo dajal 20.000 ton surovega železa letno, v Ravnah bo dovršena velika elektropeč z letno zmogljivostjo 10.000 ton elektrojekla in v Smederevu nova valjarna tanke pločevine z zmogljivostjo 16.000 ton letno.

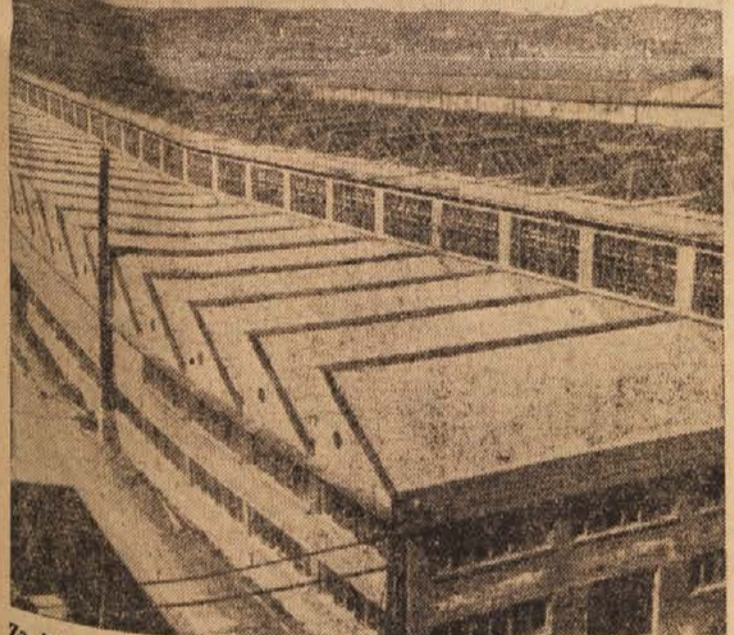
Jeklarne v Nikšiču bo namenjena predvsem proizvodnji legiranelega elektrojekla, naslanjala pa se bo na surovo železo iz Zenice, električno energijo iz hidroelektrarne Gorinja Zeta ter na premog iz Breze in Plevelj. Po svojem proizvodnem programu bo ta jeklarne podobna jeklarni v Ravnah, ki prav tako izdeluje predvsem legirane in specialne vrste jekla. Za gradnjo jeklarne v Nikšiču je bilo doslej potrošenih 10 milijard din. Letošnji družbeni plan določa nadaljnje investicije v vrednosti 4 milijarde, za dovršitev pa bo potrebnih še 7 milijard din. Ta železarna bo po končani zgraditvi (1956 do 1958) dajala na leto 80.000 ton Siemens-Martinovega jekla, 57.000 ton elektrojekla, 48.000 ton valjanih profilov, 15.000 ton tanke pločevine ter 27.000 ton valjanih trakov in vlečenega jekla.

ZELEZARNA V SKOPLJU BO STALA 64 MILIJARD

Mnogo večjo zmogljivost pa bo imela nova železarna in jeklarne v Skoplju, ki ne bo mnogo zaostajala za zeniško železarno in jeklarne in se bo naslanjala na odkrita velika nahajališča železne rude na področju Kičeva in na električno energijo iz hidroelektrarne Mavrovo. Imela bo lastne plavže, njena letna zmogljivost pa bo znašala okrog 450.000 ton surovega jekla, ki ga bodo predelali predvsem v debelo, srednjo in fino pločevino (320.000 ton). Za gradnjo te železarne je letos določenih 1050 milijonov din, do končne dovršitve v letih 1957-1960 pa bo potrebnih še 65 milijard din.

NOVE INVESTICIJE V LETOSNEM LETU

Se močnejši dvig proizvodnje pa lahko pričakujemo v prihodnjem letu, kajti po družbenem planu bomo letos dovršili vrsto novih proizvodnih kapacitet v naši črni metalurgiji. Tako bosta letos v Zenici začela obratovati

Za izdelavo strojev in konstrukcij dobivajo naše tovarne železo iz domačih tovarn. — Na sliki: Tovarna lokomotiv in mostnih konstrukcij — Djuro Djaković v Slavonskem Brodu

Monopolizem in cene

Zvezna skupščina je sprejela spreminjalni predlog, s katerim se izvršni svet pooblašča, da lahko določi najvišje cene surovin. Določanje najvišjih cen pomeni pravzaprav omejevanje monopolističnih težej, ki so se pojavile na trgu teh proizvodov. Družba je zainteresirana na tem iz več razlogov. Monopolizem pravzaprav pomeni neenakopraven položaj gospodarskih podjetij in organizacij na trgu, kar nasprotuje našemu gospodarskemu sistemu. Monopolizem podpira parazitizem v gospodarstvu in zavira pobudo proizvajalcev že s tem, da jih spravi v privilegiran položaj na trgu. Razen tega z visokimi cenami škoduje ne samo podjetjem, ki trošijo surovine, marveč tudi potrošnikom blaga, ki ga posredno draži.

Skratka: čim bolj se gospodarski zakoni otrsajo administrativnih spon — in v to smer gredo vsi instrumenti gospodarskega sistema — tem nevarnejši postaja monopolizem za gospodarstvo. Namesto administrativnih ukrepov lahko zdaj monopolizem ogroža svobodno delovanje zakona o ponudbi in povpraševanju.

Proizvodnja v nekaterih panogah še zmeraj ne krije vseh potreb trga. To velja zlasti za nekatere surovine. Proizvajalci takšnih surovin so v privilegiranem položaju na trgu glede na potrošnike — podjetja, ki izdelujejo blago. Sprito takšnega položaja jim lahko diktirajo visoke cene. Toda nezadostna proizvodnja v tej panogi sama po sebi ne pomeni monopolizma proizvajalcev, če se na trgu pojavi večje število podjetij, to se pravi, če imamo opraviti z bolj razvito konkurenco (v tem primeru bi se cene formirale po zakonu o ponudbi in povpraševanju). Tu pa je ravno nasprotno: proizvodnja surovin je največkrat osredotočena pri eni gospodarski organizaciji ali več podjetjih, ki se lahko dogovore o tem, da drže cene na visoki ravni (železarnice, koksarne itd.). Razen tega takšna podjetja zaradi učinka zunanje trgovinskih instrumentov, s katerimi omejujemo uvoz mnogih proizvodov, nimajo niti tujih konkurentov. Omejitve uvoza so tako ostre, da ne le štitijsko domačo proizvodnjo pred tujo konkurenco, marveč pomagajo domačim podjetjem, da lahko vzdržujejo neupravičeno visoke cene. A ta sistem omejevanja bo seveda še dolgo ostal, ker je treba našo plačilno bilanco vskladiti in zboljšati, delno pa tudi, da zagotovimo domačo proizvodnjo.

Eden izmed vzrokov monopolizma na trgu je tudi ta, da naš promet še zmeraj ni tako razvit, da bi zadovoljil vse potrebe gospodarstva, ki nenehoma naraščajo. Zato se pojavljajo nekatere podjetja kot monopolistična na svojem področju, v svoji bližnji okolici, kjer konkurenti ne morejo posredovati na trgu bodi zaradi visokih prevoznih tarif, bodi zaradi pomanjkanja vozil.

Med viri monopolizma je treba omeniti tudi trgovinsko omrežje, ki je ponekod še zmeraj centralizirano: vsa trgovina je v rokah enega ali več podjetij, ki lahko pripomorejo k zvišanju cen. Z reorganizacijo trgovinskega omrežja bo sicer ta možnost odpadla, za zdaj pa je še treba računati z njo. Z vsemi temi viri monopolizma na trgu, razen trgovine, moramo računati še za daljše obdobje. Zato so ukrepi za

omejitve monopolističnih težej v gospodarstvu povsem umestni. Na trgu surovin, pa tudi nekaterih drugih proizvodov, pa zadnje čase že opažamo kolebanje cen. Ta nervoznost na trgu, to neutemeljeno dvigovanje cen proizvodov je začasno in ne izvira samo iz monopolizma. Glavni vzrok je v tem, da se instrumenti novega gospodarskega sistema še niso v celoti uveljavili, da podjetja še nimajo jasne slike o njihovem učinku. Podjetja, na primer reprodukcijskih potrebščin, si še niso na jasnem, kako je s trgom, in mislijo, da bo trg v novem sistemu trpel povečanje cen njihovih proizvodov. Trenutno še lahko nastopajo na trgu z višjimi cenami, ker podjetja, ki kupujejo reprodukcijsko gradivo, še nimajo jasne slike o učinku novih instrumentov in domnevajo, da bodo svoje blago, v katerem je vkalkulirana višja cena surovin, na trgu res spravila v denar. Jasno je, da bi trg pozneje sam po sebi zavrnil te ne-realne kalkulacije. Toda v tem času povzročajo takšne težnje motnje v gospodarstvu.

Zato bo določanje cen prav v tem obdobju, dokler se ne uveljavijo učinek novih instrumentov gospodarskega sistema, pripomoglo k stabilizaciji trga, kar bo imelo pomembno vlogo v urejanju tega zelo važnega področja našega gospodarstva. Maksimalni bomo cene koks (metalurški) 21.000 din tona, drobnji koks 15.500, žveplena kislina 15.000 din, kalcinirana soda 27.000, kavlstična soda 58.000 din. Cene valjanih, vlečenih in kovanih izdelkov ne bi smele presežati ravni, na kateri so bile lani. Isto velja tudi za aluminij v kosih.

Po enem izmed predlogov naj bi znašale najvišje cene: za koks (metalurški) 21.000 din tona, drobnji koks 15.500, žveplena kislina 15.000 din, kalcinirana soda 27.000, kavlstična soda 58.000 din. Cene valjanih, vlečenih in kovanih izdelkov ne bi smele presežati ravni, na kateri so bile lani. Isto velja tudi za aluminij v kosih.

Razumljivo je, da so določitev najvišjih cen, kakor tudi drugi administrativni ukrepi samo začasni in da jih bomo uporabljali samo dotlej, dokler ne bo z gospodarskimi instrumenti vzpostavljeno ravnotežje na trgu. To pa ne pomeni, da še nimamo izdelkov, katerih cene so zaradi monopolističnega položaja podjetij in trenutnega položaja na trgu nesorazmerno visoke. Zadnje čase so narasle tudi cene izdelkov iz lesa, dalje rafiniranega svinca in cinka itd. Podražile so se tudi kože, ker so klavnice in trgovinska podjetja izkoristila svoj privilegiran položaj na trgu. Predlog o maksimaliranju cen teh proizvodov ni zajel. Toda to ne pomeni, da se to ne bi moglo zgoditi, če bodo cene še naraščale.

D. Vuković

PRED LETNIMI DOPUSTI

Komentar o regresu

Dosedanja mnenja pr. ukinitvi regresa za letni dopust pendarle niso nloga zanikati dejstva, da je regres v bistvu ikodljiva ukrep in da konec koncev privede v špekulacijo. To kažejo razni primeri takšne orste v turističnih krajih pa tudi v gostinstvu posameznih est. Indostuje omeniti, da se mnogi ljudje v Beogradu, Zagrebu in drugih večjih krajih hranijo v restoracijah z 60% popustom, na drugi strani pa gre regres praznoprav za kritje izgu gostinskih podjetij, ki nastanejo zaradi slabe organizacije in neekonomičnega poslovanja.

Vse to konec koncev lačujejo osi delovni ljudje, korist pa jih ima le zelo malo. Regres za letni dopust kakor tudi razne socialne datube praznoprav niso nič drugega kakor sestavni del dohod-hov delovnih ljudi, ki ga razdeljujejo državni organi. V tej razdelitvi so možne nepravilnosti in eno izmed njih omogoča tudi sedanjji regres.

Naj navedemo nekaj primerov. Lani v začetku junija si lahko na pr. v Opatiji v hotelu, kakor je »Central«, dobil popoln pre-

zior (stanovanje in hrano) za 98 dinarjev, v Loozanu pa za 64 din. To je bil praznoprav 90% popust, a teh 90% je plačala skupnost. To ugodnost neznačajna števila ljudi torej plačujejo drugi. Ali še en primer. V zimski sezoni o hotelih na Jahorini nisi mogel dobiti mesta, čeprav se znašale cene penziona 600 d, 700 din. Prostora pa ni bilo zato, ker so bili tam sarajevski srednješolci na zimskih počitnicah in so plačevali dnevo po 80, 100 in 120 din. Ostalo je plačala država o obliki 60% popusta izven sezone! Nekaj so plačali tudi mestni ljudski odbor v Sarajevu, Feriana zveza itd. Rozen tega so srednješolci dobili od sol se prispevek za smučanje. In o tem času mnogi smučarji iz Nobege Sada, Zagreba in Reke, ki so bili že pripravljeni, niso mogli dobiti sob ker so hoteli zasedli srednješolci

Kaj to pomeni? Delavec ali uslužbenec, ki naj bi nekaj dni počival v planinah, ne more priti tja, tudi če ima denar, zato pa lahko store to srednješolci Kakšno mnenje o žoljenju in delu o naši državi bodo dobili takšni mladinci? Mar je žoljenje sestavljeno iz raznih ugodnosti, popustov in privilegijev? Mar ne bi bilo bolje takšnim mladincem omogočiti počitek o kaki baraki, ki bi jo sami urejali in čistili, sami sekali dvoja in kuhali, ne pa da jim strežijo natakariji, da si izbirajo jedi po jedilnem listu in da jim sobarice posteljuje postelje? Takšni privilegiji nikakor ne morejo vzgojno ophlati na našo mladino.

Je pa še oed primerov, ki jasno kažejo, da rode regresji neopravičene privilegije posameznikov. Na drugi strani pa zanašajo zmedo o gospodarske račune v gostinskih podjetjih. Ukinitve regresov bo onemogočila takšno anomalijo o naši družbi, hkrati pa prisilila gostinska podjetja, da bodo svoje storitve prilagodili kupnemu skladu in zahtevam gostov ob osestranskem varčevanju in bolj ekonomičnem poslovanju. Sredstva 600 milijonov din, ki so šla za regres, bi bilo treba predsem porabiti za povečanje kupnega sklada, ne pa za zagotovitev nekakšnih dozdennih socialnih pravic naših delovnih ljudi, pravic, katerih dejanski socialni temelj je dokaj doamljiv. Zato se ne moremo strinjati z mnenji, ki skušajo ohraniti sedanje stanje gostinskih podjetij in sedanje po regresu sloneče privilegije. Jasno pa je, da je treba, ko opuščamo sedanjji sistem regresov, najti za letos prehodne ukrepe, ki bi čim večjemu številu delovnih ljudi omogočili letni dopust, hkrati pa omogočili normalno poslovanje tistim gospodarskih podjetjem, ki koristno poslujejo. Od 600 milijonov bi lahko osaj nekaj porabili o ta namen.

IZ VENE DNEVNEGA REDA

MAJHNA BILANCA VELIKEGA DELA

Glavno delo so opravili na dopoldanskih sejah. Odbor Zveznega sveta je delal dopoldne dvakrat več, odbor Zbora proizvajalcev pa celo trikrat (popoldanske seje so bile znatno krajše, včasih jih pa sploh ni bilo). Nasprotno pa je zanimivo poudariti, da so bile v popoldanskih urah razprave krajše in živahnije, na dopoldanskih sejah pa obsirnejše in mirnejše.

PET IN POLTISOCKRAT ZAFROŠENA BESEDA

V obravnavanju osnutka plana je sodelovalo 50 članov obeh odborov. Nekateri so bili zaradi nujnih opravkov začasno odsotni. Dva člana odbora Zveznega sveta — Vladimir Popović in Peko Dapčević — se nista udeležila nobene seje, ker sta se mudila v tujini.

Sejam je izmenoma prisostvovalo 20 poverjenikov Zveznega sveta. Le-ti so dajali pojasnila na posamezna vprašanja in zastopali Zvezni izvršni svet kot predlagatelja družbenega plana. V razprave je kdaj pa kdaj posegalo tudi deset poslancev, ki niso člani odborov. Zanimala so jih nekatera vprašanja, in na seje so prihajali, da bi jih sprožili ali da bi poslušali njihovo obravnavanje. Razprave so bile zelo živahne

in plodne. Bilo je mnogo predlogov in protipredlogov, raznih mnenj, vprašanj, odgovorov in medklincev. Če upoštevamo vse to, dobimo impozantno število: med obravnavanjem zveznega družbenega plana v odborih za gospodarstvo Zvezne skupščine so poslanci 5500-krat prosili za besedo. Natančneje: v zapisnikih odbora Zveznega sveta so zabeleženi govorniki 42.420-krat, v zapisniku Zbora proizvajalcev pa 2700-krat. Čeprav se nanašajo te številke tudi na govornike, ki so včasih samo sprožili vprašanje, ali kratko odgovorili, vendar na svoj način in zelo prepričljivo dokazujejo da je bila razprava res živahna, raznovrstna in vsestranska.

Zanimivo je spremljati naraščanje števila prijavljenih govornikov po dnevih, zlasti v odboru Zbora proizvajalcev. Na prvi seji tega odbora, ko je bilo na dnevnem redu kmetijstvo, so se poslanci v štirih urah samo 25-krat priglasili k besedi. Tedaj je tudi poverjenik Zveznega izvršnega sveta v pojasnjevanju splošne smeri politike v kmetijstvu govoril časovno enako dolgo kakor vsi ostali člani odbora. Zadnji dan obravnave, ko so govorili spreminjalnih predlogih in poglavitih sprejemalnih osnutek plana, so zabeleženi govorniki v sedmih urah 513-krat.

500.000 IZGOVORJENIH BESED

Skoraj ni bilo seje, na kateri vsak član odbora vsaj enkrat ne bi zaprosil za besedo. Prve dni je bilo morda zabeležiti kak osamljen primer, čim bolj pa se je razprava razvijala, tem bolj je število govornikov naraščalo. Kmalu je postalo normalno, da je en član odbora na seji zaprosil za besedo deset ali še večkrat. Rekord so na tem dosegli na zadnji seji odbora, ko so stenografi

S seje proračunskih odborov

Jutri bo začela Zvezna ljudska skupščina obravnavati osnutek družbenega plana, o katerem sta celih 20 dni razpravljala odbor za gospodarstvo obeh domov Skupščine. Javnost se je že nala prek tiska in radia seznanila s sadovi dela obeh odborov. Zato se ta članek nanaša na nekaj podatkov, o katerih nisimo še nikdar slišali.

Pred seboj imam kup stenografskih zapisov, v katerih je zabeležena vsaka, med obravnavane osnutka zveznega družbenega plana v skupščinskih odborih izgovorjena beseda. Na podlagi teh zapisov lahko napravimo majhno število bilanco o popolni, pač pa je lahko zanimiva, saj na svoj način osvetljuje obsežnost, važnost in pomen dela, opravljenega v odborih za gospodarstvo.

ŠEST DNI IN ŠEST NOCI NEPRETRGANEGA DELA

Odbora sta začela delati 10. februarja zvečer in svoje delo sta končala 2. marca tudi zvečer. Stenografi so natanko beležili ure in minute začetka in konca vsake seje. Če to pazljivo izračunamo, bomo videli, da je od 10. febra Zveznega sveta delal 60 ur, odbor Zbora proizvajalcev pa 72 ur in 40 minut. Pristeli je treba še 11 ur in 25 minut dela na skupnih sejah. Tako dobimo šest dni in šest noči nepretrganega obravnavanja družbenega plana.

IZ PRAKSE DELAVSKIH SVETOV

Kdo bo odgovarjal za primanjkljaje v trgovskih in gostinskih podjetjih?

Marsik je prizanašajo krivcem, zato mora plačevati škodo ves kolektiv

Revizijske komisije ljudskih odborov odkrivajo v mnogih trgovskih in gostinskih podjetjih primanjkljaje in presežke. Največ primanjkljaja zasledijo v špecerijski stroki, zlasti v poslovalnicah kmetijskih zadrug. Večina primanjkljajev nastane zaradi malomarne evidence, kala, večših jih povzročijo nepošteni uslužbenci, večkrat pa nihče ne ve povedati pravega vzroka za primanjkljaj.

KRIVCE OPRAVICUJEJO, SKODO PA NAPRTIJO KOLEKTIVU

V mnogih primerih mora nadoknadi primanjkljaj kolektiv iz plačnega sklada, tako da celoten kolektiv trpi škodo, ki so jo zakrivil posamezniki. Izgubo v plačnem skladu skuša kolektiv kasneje nadomestiti navadno s prav tako neumetelnimi presežki, kar opozarja na nesolidno poslovanje v posameznih podjetjih. Tudi v primerih, ko so posamezni uslužbenci obsojeni zaradi primanjkljajev, vodstva podjetij pogosto ne uveljavijo civilno pravnih zahtevkov, da bi krivci povrnilo podjetju škodo. Svojo prizanesljivost opravičujejo delavski sveti, upravni odbori in direktorji navadno s »socialnim čutom« do

krivca, češ da bi ga uničili, če bi moral odplačevati škodo od svoje plače, da verjetno ni povzročil primanjkljaja samo on itd., tu in tam pa najdemo uslužbenca, ki je povzročil občutni primanjkljaj nekaj mesecev kasneje na še odgovornejšem službenem mestu. Skratka, mnoga trgovska in gostinska podjetja zelo ravnodušno trpijo, da se pojavljajo primanjkljaji in čisto sploh ne prijemljejo krivcev niti potem, ko je njihova krivda že jasno dokazana. Zato se ne moremo preveč čuditi ugotovitvi, da se ti temni pojavi v trgovini in gostinstvu vedno znova ponavljajo.

Revizijska komisija LOMO Trbovlje je ugotovila v Okrajni menzi okrog 296.000 din primanjkljaja za poslovno leto 1953. Pri-

manjkljaj je nastal predvsem zaradi tega, ker je zaposlenih v menzi preveč ljudi in še zato, ker menza ni pravilno izračunavala cen jedil. V menzi je zaposlenih sedem ljudi, medtem ko bi zadostovali trije ali kvečjemu štirje. Samo letni plačni sklad je znašal okrog 519.000 din, medtem ko je bilo prometa komaj za 4.975.000 din. Če plačni sklad znaša torej več kakor 10% vsega prometa, če pa računamo k temu še drugo režijo in družbene obveznosti, se moramo začuditi vprašati, kako je mogoče, da to očitno nesorazmerje ni zbudilo v očeh vodstva menze ter ga je morala opozoriti nanj šele revizijska komisija. Jedila je menza prodajala izpod cene, razliko pa je nameravala nadoknadi z višjimi cenami pijače, kar se ji ni posrečilo. Kdo naj v tem primeru trpi škodo, ki je nastala predvsem zaradi malomarnosti? Volivcem brzkone ne bi bilo vseeno, če bi moral biti plačnik — ljudski odbor.

poslovodja vrnil na račun prejšnjega primanjkljaja.

REVIZIJSKA SLUŽBA JE SE PRESIBKA

Delavski sveti, upravni odbori in sindikalne podružnice v nekaterih gostinskih in trgovskih podjetjih pri vsem tem že vnaprej sodijo, da so primanjkljaji in presežki nujen pojav v teh strokah. V tej neumestni strpnosti in prizanašanju najdejo vsamezniki škodljivci pravočudo za ustvarjanje nadaljnjih primanjkljajev. Hkrati tiči v tem oportunistu tudi eden izmed vzrokov za to, da si nekatera podjetja zelo malo prizadevajo vzpostaviti bolj urejeno poslovanje, evidenco in učinkovitejšo kontrolo, da bi dosegla večjo odgovornost uslužbencev itd. Ravno tekni ukrepi pa so nujni, če hočemo vsaj bistveno omejiti negativne pojave v trgovski in gostinski stroki, kar bi bilo v prid skupnosti, prav tako pa tudi kolektivom, ki zdaj čisto trpijo škodo, čeprav so je povzročilo le nekaj posameznikov. Hkrati pa ves ta problem opozarja na to, da bi bilo treba hitreje izpopolnjevati revizijsko službo pri ljudskih odborih. Gibnejša revizijska služba bi namreč lahko izdatno pomagala organom delavskega upravljanja pri odpravljanju primanjkljajev in podobnih temnih peg v poslovanju trgovskih in gostinskih podjetij. M. Z.

ALI NI TO POSMEH PRIZADEVANJU, DA BI ODPRAVILI PRIMANJKLJAJE

Še večji primanjkljaj (okrog 488.000 din) je revizijska komisija LOMO Trbovlje odkrila v podjetju »Gostinstvo«. Nastal je v nekaterih gostinskih obratih zaradi pomanjkljive kontrole. Upravni odbor podjetja je zavzel stališče, naj se o stvari nikamor ne javlja, ker bodo uslužbenci primanjkljaj sami poravnali. Devet uslužbencev je res brez zoperstavljanja začelo odplačevati primanjkljaj. Toda vse to nehoti spominja na primer z lanskoletnim primanjkljajem v poslovalnici KZ Razborje v trboveljskem okraju, kjer je poslovodja zadruga plačal na račun primanjkljaja nekaj tisočakov, toda v istem času, ko je vračal škodo, so v poslovalnici ugotovili nov primanjkljaj, ki je bil približno osemkrat večji, kakor je znašal znesek, ki ga je

U boju proti gospodarskemu kriminalu ne zadostujejo le administrativni ukrepi

V trboveljskem podjetju »Mehanika« so se borili proti kraji samo z odtrgovanjem pri plačah, kar je povzročilo nezdravo vzušje v podjetju

Mlado, toda zelo naglo razvijajoče se podjetje »Mehanika« v Trbovljah izdeluje pohištvene ročaje, analitiške tehtnice, vijake, opornice in podobne izdelke. Pred dnevi je naše uredništvo prejelo iz tega kolektiva dopis, ki je opozarjal na čudne razmere v podjetju. Pisec dopisa je med drugim navedel, da v podjetju neznano kam izginjajo nekateri izdelki, zaradi česar je upravnik začel odtrgovati skupini delavk pri plačah. Posamezne delavke so prejele le po nekaj sto dinarjev plače, kar je dvignilo v podjetju precej prahu.

Naš sodelavec se je v zvezi s to zadevo zanimal za mnenje predstavnikov okrajnega sindikalnega sveta in LOMO v Trbovljah, ustrezne podatke pa je poslal tudi v podjetju, pri čemer je zvedel naslednje:

Pred mesecem so v podjetju opazili, da zmanjkujejo pohištveni ročaji, ki jih je izdelovalo 12 delavk. Sindikalna podružnica in upravni odbor podjetja (delavski svet) bodo izvolili šele letos, ko se je bistveno povečalo število zaposlenih ljudi) se nista takoj znašla in zato nista začela odločnega boja proti kriminalnim pojavom. Ostalo je le pri administrativnih ukrepih. Upravnik je odredil, naj dobivajo tiste delavke, ki so v akordu izdelovale ročaje, le akontacije na plače, ker

v skladišče ni prihajalo dovolj izgotovljenih ročajev, ki jih je nekdo odnašal iz podjetja. Upravnikovega ukrepa ni spremljalo ustrezno pojasnjevanje, zato je začelo cveteti intriganstvo in nerganje. Delavke so obsojale upravnikovo ravnanje, tako da je v podjetju zavladalo mučno vzušje.

Nekatero delavke so stvar omenile na občnem zboru sindikalne podružnice. Občni zbor je potem pripravil upravnemu odboru podjetja, naj stvar razišče s pomočjo posebne komisije. Upravnik pa je pri tem ubral napačno pot in začel osebno zaslisevati delavke, namesto da bi stvar prepustil pristojnim organom, katerim je zadevo izročil šele potem, ko je s preiskavo običal na pol poti.

Po izjavi upravnika je podjetje — po dosedanjih ugotovitvah — utrpelo zaradi tatvin okrog 150.000 din škode, vendar je preiskava ugotovila, da večina delavk iz skupine, ki je izdelovala ročaje, ni zapletena v krajo, marveč da so imeli pri tem prste le dva ali trije ljudje. Upravnik izjavlja, da bo podjetje uvedlo disciplinski postopek tudi proti mojestru, ker je tako malomarno opravljal kontrolo, da je moglo priti do kraje. Tisti, ki so zagrešili tatvino, se bodo seveda morali zagovarjati pred sodiščem, podjetje pa jih bo tožilo tudi za povračilo škode. Toda po izjavah predstavnikov Okrajnega sindikalnega sveta in LOMO nosi svoj del krivde za pomanjkljivo kontrolo razen mojstra tudi upravnik. Kolektiv, ki je v tem primeru občutil neposredno materialno škodo zaradi svoje nezadostne budnosti, se je pri vsej zadevi nazorno prepračil, kakšno škodo lahko nakopije skupnosti in neposredno tudi sebi, če dopušta, da se razohoti v njegovih vrstah gospodarski kriminal, ki je nevarno ogrozil mlado podjetje. M. Z.

150 kg težkega medveda je ubil

Banja Luka, 5. marca Narodnemu heroju polkovniku Milinkoviču je davi v bližini Skender Vakufa uspelo ustreliti v lovsko puško 150 kg težkega črnega medveda. To je že drugi medved škodljivec, ki so ga te dni ubili v okraju Varoš.

Tajništvo za gospodarstvo Izvršnega sveta BiH je odobrilo, da smejo v okraju Varoš ubiti 5 medvedov, ki so tod napravili veliko škodo.

Ekspresni vlak v notranjem prometu

Beograd, 6. marca Iz generalne direktije jugoslovanskih železnico smo izvedeli, da se bo letos občutno izboljšal notranji potniški promet in promet s tujino. Jugoslovanske železnice bodo v notranjem prometu prvič uvedle dva ekspresna in več brzovlakov na daljših prometnih zvezah. Ekspresni vlaki, brzovlaki in mednarodni vlaki bodo vozili vse leto na progah Beograd — Zagreb — Ljubljana in Beograd — Sarajevo. V tej letni sezoni bodo uvedli tudi poseben brzovlak na progi Beograd — Split in nazaj, izključno za prevoz potnikov iz Beograda. V teh in drugih posebnih brzovlakih, ki bodo vozili iz drugih mest do Splita in drugih letovišč na Jadranu bodo mesta rezervirana. To turistično sezono bo vozilo tudi ne-

kaj motornih vlakov, nabavljenih v Italiji. Sezonski promet se bo občutno izboljšal tudi na progah Beograd — Vrnjačka Banja in Skoplje — Bitolj.

Tudi v mednarodnem potniškem prometu bodo nekatere spremembe. Direktni voz Dunaj — Beograd v sestavi mednarodnega vlaka »Tauern ekspres« bo to turistično sezono vozil do Soluna. Mednarodni turistični vlak »Adria ekspres« za prevoz turistov iz zahodne Nemčije in Avstrije bo imel boljše zveze z vlaki v Zahodni Nemčiji. Vrh tega bo z vlakom Kopenhagen — Split prikrival vzpostavljena direktna zveza med Dansko in Jugoslavijo.

Na izboljšanje mednarodnega potniškega prometa bo tudi predvsem vplivalo manjše zadrževanje vlakov na obmejnih postajah.

Medtem ko po dolinah sneg čedalje bolj izginja, so naše planine še vedno pokrite z debelo snežno odejo

SLOVENIJI SE NE GROZIJO POPLAVE

vendar pa rečna nadzorstva niso pozabila na varnostne ukrepe

Ljubljana, 6. marca Veliki in težki kosi ledu, ki so v zadnjem času plavali po vseh rekah, letos ne bodo več vznemirjali rečnih nadzorstev in vodnogospodarskih uprav. Le redki, manjši kosi plavajo te dni po Muri in Dravi, ki pa ne pomenjajo več nobene nevarnosti niti za

hidrocentrale niti za mostove. Reki Drava in Mura sta lahko nevarni šele v juniju. Vsekakor pa je sedaj čas poplavi in »previdnost je mati modrosti«. Teža izreka se vedno držijo rečna nadzorstva in uprave. Zato so v zadnjem času ponovno pregledali čolne, vrvi in drugo orodje, ki ga imajo v skladiščih, preizkusili so »veze« in če bi bilo treba, bi se jim takoj pridružili drugi ljudje. Ze na znak bi se javili gasilci, cestarji, člani PAZ, vse okrajne in občinske organizacije. Rečno nadzorstvo v Ljubljani se je v ta namen dogovorilo celo s komando mesta, od koder bodo ob potrebi dobili pomoč vojske.

Vendar, za sedaj ni nobene nevarnosti. V upravi hidrometeorološke službe so mnenja, da je letos nevarnost poplav toliko manjša, ker so bile snežne padavine sorazmerno majhne. Zato tudi nedavna, hitra odjuga, ni nikogar presenetila. Poplave bi bile možne samo po večjih deževnih nalivih. Poročila iz raznih krajev Slovenije pravijo, da so glavne vode še daleč od nevarnih meja. Sava pri Radečah (pri Zidanem mostu), kjer je bila pred 20 leti zabeležena višina 725 cm, je bila včeraj visoka le 262 cm.

Tudi Savinja pri Celju, ki je že dosegla 506 cm višine, je segala včeraj le do 1 m. Le nekateri manjši pritoki imajo nadpovprečno vodno stanje. Tako poročajo, da se je Pesnica že začela izliviati iz svojega korita. Prav tako je narasla do gornjih meja Ščavnice in druge manjše vode, medtem ko so v Kranju včeraj že zabeležili rahlo upadanje Save. K. M.

Naši izdelki na razstavi UNICEF v New Yorku

Na sedežu OZN so včeraj odprli razstavo UNICEF. Na njej so prikazani proizvodi, ki jih je UNICEF pošiljala v razne države, ter proizvodi posameznih narodov ob pomoči mednarodnega sklada za pomoč otrokom. Otvoritve razstave so se udeležili člani izvršnega odbora UNICEF, med njimi tudi jugoslovanski predstavniki.

Izmed naših proizvodov so razstavljeni mleko v prahu in tovarnil v Osijeku in Zupanji, penicilin tovarne »Galenika« in kruna plazma, izdelana v Zemunu. Člani izvršnega odbora, ki so poskusili naše mleko v prahu, so ga zelo pohvalili.

Pred sodiščem

Sodna statistika je leta 1952 zabeležila 6924 kaznivih dejanj, ki so jih storili mladoletniki. Sodišča so to leto dala ukor 549 mladoletnikom, 496 pa jih je odšlo v domove za prevzgojo mladoletnih krivcev ali pa v kakke druge ustanove, 2724 pa je bilo obsojenih na zaporne kazni. Samo 51 dečkov se je vrnilo iz sodne dvorane k svojim staršem ali skrbnikom. Sodišče je ugotovilo, da lahko izroči staršem te mladoletnike, ker se je prepračilo, da bodo koristno vplivali nanje. Podatki za lansko leto še niso zbrani, sodeč po prvem polletju pa se stanje ni dosti spremenilo.

Število kaznivih dejanj, ki so jih storili mladoletniki, pa ne zadostuje za presojo dejanskega stanja. Kriterij sodišče je čisto zelo različen. Sodišče pogosto zadene na težave, v mnogih primerih ni dokazov ali pa podatkov iz življenja družin, iz katerih prihajajo mladoletni krivci. Tudi zanesljivih prič večkrat ni na razpolago. Tako sodišče ne more dobiti prave slike. Zadnje mesece prihajajo v vzgojne domove mladoletniki za eno leto ali dve. To je zlasti škodljivo za mlajše krivce (izpod 16. leta), ker se v tem času ne morejo prevzgojiti, ne morejo se izučiti obrti ali končati šole, da bi se lahko pozneje preživljali s poštenim delom.

Po novem kazenskem zakonu bo v vsakem večjem mestu, ki ima več okrajnih sodišč, določeno sodišče za prestopke mladoletnikov. V manjših krajih pa bodo sodniki, ki bodo predsedovali senatom za sojenje mladoletnih krivcev. Dobre strani te določbe so očitne. Sodnik, ki se bo ukvarjal s takšnim delom, bo imel več izkušenj in vpogleda v življenje mladičev. Pri nas so zelo redki primeri otrok, ki nimajo ne staršev ne skrbnikov, ki so popolnoma prepuščenih ulici. Pač pa imamo tudi pri nas problem moralno zapuščenih otrok. Takemu otroku zadostuje, da stori samo še korak, pa zaide v kriminal. O dečkih pravimo, da so moralno zapuščeni, če se potepajo, če ne ubogajo staršev itd. V kriminal pa zaidejo, če začno krasti. V praksi je ta dva pojma težko natanko ločiti in zato jih bomo obravnavali v celoti.

Zakon predpisuje določeni postopek za vse storilce kaznivih dejanj. Za mladoletne krivce veljajo posebne določbe, kar je tudi pravilno. Niso pa redki primeri, da brezvestni starši že vnaprej računajo na skrb skupnosti za otroke, posebno pa na ukrepe za konodajalca (ustanov, domov za prevzgojo) proti moralno zapuščenim otrokom. Dva primera, vzeta na slopo srečo iz kartoteke v do-

mu za prevzgojo mladoletnih krivcev v Kruševcu, kažeta, da bi bilo treba v tej smeri nekaj storiti. Ni dvoma, da bi lahko v tem oziru marsikaj storile naše družbene organizacije, pa tudi organizacija SZDL.

Nekaj deček živi v Novem Sadu pri starših. Mati je razsipna, zapravlja več denarja, kakor bi ga smela. Zato prodaja opremo. Deček je iz ljubezni do matere sklenil, da očetu tega ne bo povedal. Mati ga je pretepal, pa je molčal. Tudi mati je molčala. Deček je začel piti. Na šolo je sploh pozabil. Roditelja sta se dogovarjala, da bi ga dala učiti steklarske obrti, čeprav vesta, da bi rad postal avtomehanič. In deček je začel krasti, ker je računal s tem, da ga bodo poslali v dom za prevzgojo. Tam bi po njegovem mnenju imeli več razumevanja za njegovo nagnjenost kakor roditelja.

Drugi deček je pot — od tatvine, aretacije in sodišča do doma za mladoletne, skrajšal. Živi v Beogradu pri očeta in mamehi. Mameha je bila z njim korektna in hladna. Vsi prepripi z njo in očetom so prinašali dečku batine. Oče ga je pretepal, kadarkoli se je jezil nad mameho. Deček se je posvetoval s profesorji v gimnaziji in nekdo mu je rekel, naj se zateče v dom. In tako je tudi storil. Brez pare v žepu je stopil v

vlak in rekel sprevedniku, da je kot gojenec zbežal iz doma in da bi ga strogo kaznoval, če se ne da tako strogo kaznovan. Če se ne vrne. Sprevednik se ga je usmilil in mu dovolil brezplačno vožnjo. Povedal mu je celo, na kateri postaji mora izstopiti in preseliti v drug vlak. Miličniki v Kruševcu so mu povedali, da se je kuščar obvestil dom, da se vrni pobegli gojenec. Kmalu pa se je pokazalo, da to ne drži. Vzlic temu so dečka sprejeli in povedal je svojo zgodbo.

Podobnih primerov je mnogo in vsak izmed njih je pravzaprav variacija zelo podobnih življenjskih pisov. Kdo bi mogel trditi, da so takšni dečki kaj zakrivilji? Prvi je sicer kradel, drugi pa je bil popolnoma prepuščen možnosti, da bi ga posnema. Ali bomo, če je takšnih primerov več tisoč, obdolžili skupnosti, da je zakrivila takšno stanje? Mar ne daje skupnost otroških doklad? Mar proračun za socialno skrbstvo za naše gmotne razmere ni še prevelik?

Tu pravzaprav zadenemo na vprašanje moralne odgovornosti družine, staršev. S kakšno pravico prevale mnogi ljudje na skupnosti breme, ki so ga dolžni sami nositi? Samo otroci brez staršev in brez slehernih sredstev imajo pravo živeti na račun skupnosti. In takšnim otrokom skupnost ne bo odrekla pomoči. Voja Jovanović

PRVO (DVOJNO) ŠTEVILKO REVIE

»KOMUNIST«

V SLOVENSLEM JEZIKU

KI VSEBUJE VSE GRADIVO (STENOGRFSKE BELEŽKE) ZASEDANJA — TRETJEGA — (IZREDNEGA)

PLENUMA ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

NA KATEREM JE BIL OBRAVNAVAN **PRIMER MILOVANA DJILASA**

LAHKO DOBITE V VSEH KNJIGARNAH ZA CENO 160 DINARJEV

NAROCNIKE ZA TO REVILJO PA SPREJEMA **CANKARJEVA ZALOŽBA V LJUBLJANI**

LE SE DO 15. MARCA 1954 S TEM, DA VPLAČAJO POLLETNO NAROCNINO, KI ZNAŠA 390 DIN, VNAPREJ NA TEKOCI RACUN PRI NARODNI BANKI

STEV. 604-T-138

Samo še en teden...

14. III. »Kosovelov teden« 21. III.

Koncert violinista Josipa Klime v Parizu

Pariz, 6. marca
V okviru vrste koncertov študentov glasbene akademije, ki so končali študij v šolskem letu 1952-53, je sinoči koncertiral v Parizu hrvaški violinist Josip Klime. Na sporedu so bile skladbe Bacha, Ravela, Martinona in Franca Louka. Poslušalci so našega umetnika toplo pozdravili.

Miha Maleš: Dekle, 1953

Srečko Kosovel, pesnik kraške zemlje in njenega človeka, »pevec slovenske dežele« — tudi njegove kraške pesmi so dostikrat le podoba, ki za platnom trpke pokrajinske slike, sive jeseni skriva čisto nekaj drugega, širšega in globljega, občeslovenskega in občeslovenskega — je v marsičem pravi »simbol« slovenskega pesnika naše protokle in polpretekle dobe. Živel je tiho in bedno, umrl — ko bi moral šele zaživeti. V življenju priznan le v ozkem krogu svojih prijateljev, je šele po vojni dosegel priznanje in slavo. Priznal ga je čas, ki ga je Srečko sanjal in napovedoval v svojih pesmih, priznal ga je človek, »delavec in kmet«, ki mu je pred 30 leti, borcu za novi in pravičnejši svet, zapel Kosovel svojo zanosno pesem.

Proslava 50-letnice pesnikovega rojstva bo ena najlepših kulturnih prireditev v teh povojnih letih. Take ljubezni, kot jo svojemu poetu izkazuje Kras, bi menda zaman iskali v kakem drugem kotu slovenske zemlje, čeprav je ta kot prav tako dal Slovincem tega ali onega velikega moža. Človek, ki je trpel dolgo in nečloveško jezo, si bo z docela drugačnimi občutki za-

jel čiste studenčnice, kot oni, ki vsak dan hodi mimo nje. Šele zdaj, po vojni, po petindvajsetih letih fašizma, si primorski človek lahko uteši svojo jezo po slovenski besedi.

»Kosovelov teden« ne bo le oddolžitev pesnikovega spomina, bo tudi kritičen pregled dežele, ki so ga Primorci dali v zakladnico slovenske kulture, redka prilika, da se tudi Kras, ki nima kulturnega centra, vsaj delno seznanj in obogati s sadovi dela nekaterih naših centralnih kulturnih ustanov, in — ne na poslednjem mestu — proslava 50-letnice rojstva Srečka Kosovela bo za Kras predvsem velika

Na festivalu v Cannesu bo predvajan samo en naš film

Na sedmem mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu, ki bo od 25. marca do 9. aprila letos, bo naša kinematografija zastopana samo s kratkometražnim filmom »Uspavana lopatica«, ki ga je izdelal Jadran film. Scenarij je napisal Rudolf Sremec, ki je obenem film tudi režiral. Film traja 15 minut.

Z dolgotrajnimi umetniškimi filmi naša kinematografija ne bo zastopana na festivalu.

vzpodbuda za uspešnejše kulturno delo.

Program prireditev v »Kosovelov teden« je dokaj obširen, pred pričetkom proslave ga bomo objavili v celoti, v tem članku bi se ga le splošno dotaknili.

V Sežani bosta na dan otvoritve odprti dve razstavi, razstava del primorskih likovnih umetnikov in razstava knjig primorskih pesnikov in pisateljev. Obe razstavi bosta osvetljeni in približani občinstvu s ustreznim predavanjem. Društvo slovenskih književnikov bo organiziralo dve ekipe književnikov, ki bosta obiskali še večje kraje na Krasu in v treh dneh imeli za mladino in odrasle predvidoma 18 nastopov. Prav tako bo vse večje kraje obiskalo Gledališče za Slovensko Primorje, ki je v štirih letih svojega obstoja že močno priraslo k srcu primorskega človeka in danes pomenja zanj najvišjo in nepogrešljivo kulturno ustanovo. Nastopilo bo s Finžgarjevo ljudsko igro »Naša kri«.

Glavne prireditve bodo zadnji dan »tedna«, v nedeljo dne 21. marca. Ob 10. uri dopoldne bo spominska svečanost pred pesnikovo rojstno hišo v Sežani. Na tej svečanosti bo o Kosovelu govoril Lino Legiša, sodelovali pa bodo: Godba Ljudske milice iz Ljubljane, mladinski zbor iz Tomaja ter zbor Slovenske filharmonije. Popoldne ob 15. uri pa bo v Tomaju slovesno odkrite spominske plošče na hiši smrti. Govoril bo dr. Bratko Kreft. Zbor Slovenske filharmonije bo istega dne, popoldne v Komnu, zvečer pa v Sežani, priredil samostojni koncert.

Na proslavi bodo sodelovali tudi domači in tržaški pevski zbori. Iz Trsta napovedujejo veliko število obiskovalcev, prišli bodo tudi iz drugih krajev Primorske, pričakujejo pa jih tudi iz oddaljenejših krajev Slovenije.

Kraška gostoljubnost ter priljubljenost in pomen Srečka Kosovela nas bodo prav gotovo izvalili v te lepe kraje, kjer bo tedaj, za »Kosovelov teden«, že prva pomlad. C. Zlobec

Božidar Jakac: Srečko Kosovel, 1954

Kulturne beležke iz tujine

Obnovljena malo znana Verdijska opera

Leta 1850 so v Trstu uprizorili Verdijsko opero »Stiffelio«, ki je doživela popoln neuspeh. Enako usodo je pozneje doživela v Rimu in Neaplju. Kriva pa ni bila njena glasba, marveč libreto. To je bila namreč prva Verdijska opera z realistično temo iz takratnega meščanskega življenja. Libretist Piave je pozneje libreto popolnoma predrugačil in preselil dejanje v srednji vek. Z novim imenom »Arolda« so opero leta 1857 uprizorili v Rimu. Poznejši veliki uspehi »Rigoletta«, »Trubadurja« in »Traviata« pa so potisnili to opero v ozadje in čela desetletja ni več prišla na repertoar. Lani so jo uprizorili v Florenci ter jo ocenili kot redko in nepričakovano glasbeno presenečenje. Nedavno je sledila prva nemška uprizoritev v državni Operi v Hamburgu, kjer je »Arolda« bila pravo odkritje doslej neznanega Verdija.

jilo in Kresida«. Večino del bodo uprizorili s povsem novimi odrskimi rekviziti in opremo, kakor tudi v interpretaciji mladih igralških talentov, ki so se na angleških odrih odlikovali v Shakespearovih likih.

Weberjev »Oberon« v pariški Operi

Pariška Velika opera je malo ne po sto letih znova uprizorila romantično opero Karla Marie Webra »Oberon« ali »Carobni rog« pod glasbenim vodstvom dirigenta Andreja Clitana, v režiji direktorja Mauricea Lemana, v novi kostumni in dekorativni opremi Jeana Malclea in v koreografiji Sergeja Lifara. Prva uprizoritev je bila gala predstava pod pokroviteljstvom predsednika republike in korist grškega prebivalstva v Jonskih otokih, ki ga je prizadel potres.

Seminar za tuje slaviste bo v Zagrebu

Letos bo v naši državi petič slavistični seminar, namenjen tujim študentom slavistike, asistentom in mladim znanstvenim delavcem. Seminar bo od 3. do 31. avgusta v Zagrebu, organiziral pa ga bo slovenski inštitut zagrebške filozofske fakultete ob pomoči komisije za kulturne stike s tujino. Seminar bo vodil prof. dr. Antun Barac. Sodelovali bodo študentje iz Francije, Anglije, Nemčije, Avstrije, Švedske, Danske, Norveške, Nizozemske in Kanade.

Nova sezona Shakespeara v Stratfordu

Letošnja 95. sezona v Shakespearovem spominskem gledališču v Stratfordu se bo začela 16. marca in bo trajala 8 mesecev. Na repertoarju so »Othello«, »Sen kresne noči«, »Romeo in Julija«, »Ukročena trgoglavka« ter »Tro-

kompozicije, ki je sila enostavna in ravno zaradi te enostavnosti zahteva izredno formalno in vsebinsko dognanost. Res pa je, da je to šele študija.

Razstava je dogodek v našem likovnem življenju, saj je sama po sebi problematična. Umetniško podajanje in oblikovanje tako velikih dni naše preteklosti zahteva veliko zročlost. Vsaka velika stvar zahteva čas. Klic po obravnavanju našega življenja se počasi uresničuje, postaja umetnost, kar potrjuje velik obisk — tokrat tudi prestopa ljudstva. Vojko Tkave

Sinoči, dne 6. marca, se je Gledališče Slovenskega Primorja predstavilo s četrto premiero v letošnji sezoni, s Sauvajonovo komedijo »Trinajst jih bo«. Delo je napisano v posmeh vračvercem in bo nemara kljub salonu, kjer se dogaja, povedalo naših dežel kaj več. Predstavo je režiral stalni režiser tega gledališča Hinko Košak.

Gerhard Krause o jugoslovanskih gledališčih

Prejeli smo drugo in tretjo številko revije »Kontakt-Kritik-Signale für die musikalische Welt«, ki jo izdaja hamburški glasbeni in gledališki kritik docent Gerhard Krause, ki si je lansko leto na svojem potovanju po naši državi nabral precej vtisov o našem kulturnem življenju. Prinašamo nekaj odlomkov o njegovih vtisih o naših gledališčih. Med drugim piše Krause v teh dveh številkah še o skladatelju Josipu Slavenskem o Božidarju Jakcu zraven pa prinaša še razne beležke iz našega kulturnega življenja, na pr. o izidu slovenskega prevoda Mörikejeve povesti »Mozart na potovanju v Prago« itd.

Bil sem zelo vesel, da sem v Ljubljani naletel na Madame Butterfly, ker bi bil sicer zamudil mladostnega in bleščečega Branjkovega Pinkertona. Se posebej sem bil srečen, da sem naletel tudi na Simonitijsvo glasbeno vodstvo. Tudi Bukovčeva je bila zelo simpatična pojava. Gerlovičeva je odpela vlogo Co-Co-san s svojim lepim in toplim glasom. Poleg vsega tega sem moral ugotoviti še nekaj posebnega: glavne vloge so v Ljubljani zasedene dvojno ali trojno. Le kje najdemo še kako gledališče, ki si lahko privoščijo kaj takega?!

Tudi ljubljansko operno gledališče se zdi preko državnih meja kot knjiga, zapечатena s sedmimi pečati. Vendar se nam rada odpre in če priletujemo po njej, vidimo, da nam ima marsikaj povedati, da išče zdravo umetniško voljo in znanje, ki bi jima morali posvetiti več pozornosti. Slovensko operno ustvarjanje in slovensko operno ustvarjanje, z vsemi originalnimi nacionalnimi elementi, ki jih moramo upoštevati, zasluzi večjo pozornost. Poslušajmo torej bolj od blizu in kmalu bomo dojeli njune zvokove.

MARIBORSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Ustanovljeno je bilo leta 1951, mi pojasnjuje prof. Jaro Dolar, in moral sem občutiti, kakšno pedagoško delo je bilo poleg odgovornega umetniškega prizadevanja opravljeno na tem malem odru. Kako je vse to organizirano, s kakšno prizadevanostjo tu približujejo gledališče mladini, kako močna sta sodelovanje in podpora industrije!

Prišel sem ravno k premieri Molièrove Sole za žene, k predstavi, ki je bila stilsko tako nesporno pogodena, ki v ponatranju ni nikoli prišla v nasprotje z ritmom klasične komedije, da sem bil nad njeno izvedbo naravnost osupel. Ali se res da tudi brez tradicije tako pristno in tehnično tako dognano igrati komedijo?

Ob 60-letnici rojstva Miroslava Križeka so igral njegovo Ledo. To je bil tudi pomemben večer za nekdo zelo individualno igralko, Mileno Godina.

NA NOVO ODKRITI ORFEJ NA REKI

Ali je res mogoče srečati tu, v komaj opaženem majhnem gledališču na Reki (ki pa je mogoče eno najlepših v Jugoslaviji) doslej neznan operno »Orfej« in ob izvedbi tako zahtevnega in občutljivega dela, kot je Glinckov Orfej? Že dolgo vrsto let sem poznal in cenil Lovra Matačića kot enega najboljših jugoslovanskih dirigentov. Zdj pa sem doživel tu pravo fenomenalno režijo in začutil, da se je tu ob tej veliki klasični obredni pesnitvi vnela prava ustvarjalna moč.

Scenograf, koreografka in dirigent so se čudovito podredili umetniški zamisli Lovra Matačića. Z izredno občutljivostjo

pa je podprl tudi Orfej svetovnega formata. Nevenka Tomasič. Prepričan sem, da si bo ta pevka kmalu pridobila širok mednarodni sloves, kajti njen kontrast se združuje s arčno prizadevanostjo v prepričljivo čustvo.

In vse to lahko najdemo na Reki, v našem doslej neznanem opernem mestu. Osramoteni moramo priznati, kako malo smo vedeli doslej o umetniški višini tega gledališča, katerega Opera spada med najzanimivejše na svetu.

UNESCO bo izdal knjigo o jugoslovanskih freskah

UNESCO bo izdal novo zbirko knjig, ki bo posvečena pomembnim umetninam minulosti. Prva knjiga bo posvečena indijskim freskam, druga egiptovskemu slikarstvu, tretja avstralski likovni umetnosti, četrti pa našim srednjeveškim freskam. Vsako knjigo bodo natiskali v petih jezikih: angleščini, francosčini, nemščini, španščini in ruščini. Naša komisija za kulturne stike s tujino bo pomagala pri izdaji četrte knjige, posvečene jugoslovanskim freskam.

Razstava »Sto listov jugoslovanske grafike« v Skoplju

Te dni je v skopeljski Umetniški galeriji odprta razstava »Sto listov jugoslovanske grafike«, ki jo je organizirala komisija za kulturno zvezo s tujino v Atenah in Solunu. Ta razstava je dosegla v Grčiji velik uspeh.

MALA GALERIJA — GRAFIČNA CIKLA TONETA KRALJA

Klic po obravnavanju našega življenja se uresničuje, postaja umetnost

»Črno zlato« in »Zemlja« sta značilna naslova grafičnih ciklov Toneta Kralja. Po tolikih letih zahtev in želja po novi umetnosti, ki naj bi našla odmev v sedanjosti in v naši polpretekli dobi, smo vendar dobili resnične umetnine.

Kraljeva umetnost je v teh delih dosegla nov vzpon. Razdobje ekspresionizma je v njem izoblikovalo in izkristaliziralo ono humanost, ki je izraz vsake resne umetnosti. Ekspresionistična gesta, ki je služila intenzivnemu trenutnemu doživljanju, se je tu umirila, se vskladila s kompozicijo, ki je postala eden najvažnejših izraznih sredstev. V velikih ploščah so figure občuteno podane, včasih v monumentalnosti ideje so blizu protesta, pa zopet intimnejše, v lastni svet vjete.

Velik smisel za komponiranje interierja in eksterierja je pokazal v »Drež kruha«. Intimnost in življenje nakoli — družina in soljudje — so drug ob drugem, pa vendar jih loči v sredino pomaknjena figura očeta, monumentalno podana z gesto protesta. Tu, kakor v vseh delih, se čuti skladna kompozicija, ki je glavno težišče njegovega ustvarjanja. Z akcentuiranjem figur nam v strujenih ploščah zdaj v statičnih epizodah, zdaj v bolj razgibanih predstavah človeka, ga izoblikuje tako, da čutimo njegovo osebnost. To hkratno izoblikovanje osebnosti, po karakteriziranju situacije in okolja se zlasti dobro razvidi iz kompozicije »Dela II«. Iznejdljiva izbira okolice podpornikov za vkomponiranje zopet lasti posameznika, ga uokvirja, tako da živo stoji pred očmi.

Tone Kralj: Sejalec (tesorez)

življenja omagujočih, jih še enkrat obseja, preden zamre življenje. Zarka, toneča svetloba zabaja, pa vendar kakor da vzhaja, razliva svetlobo čez konture. Konfrontacija smrti in življenja, mlanevanja in porajanja obenem, je odlika tega naštdiranega in doživljivega dela, svobodno umetniško podanega.

Prešerni zvoki harmonike se glasijo s »Kmečke svatbe«. Jokajoča nevesta, vriski svatov, žalost in veselje slovenske zemlje, kakor v slovenski narodni pesmi. Domačnost preveva cikel Zemljo. Epično široko zasnovani, manj individualizirani ljudje so bolj v tip podani Slovinci — kmečko ljudstvo na sploh je v njih našlo svoj izraz. Motivi zajemajo vsakdanje življenje na slovenski zemlji, zdaj poveličujejo delo, z veliko gesto, ki jo podpira izbrana in dozorela kompozicija (Setev. Ob košnji, Zetev), zdaj lirično, prisrčno z vso domačnostjo in skrbjo vsakdanjosti (Družinska sreča).

V zgornjih prostorih so razpostavljene risbe iz Idrije. Zelo vestno izdelane in izrazno prečiščene pritegnejo v detajlih, vendar pa ravno natančnost izdelave, katera se strogo drži tudi kompozicija in kateri je preračunano odmerjen prostor, včasih škoduje celotnemu vtigu. Risba trpi na slikovitosti, če je premočno uokvirjena. Pogled na Idrijo, edino olje, pa je vse preveč topografsko, preveč hoteno, da bi zmoglo privlačiti sodobnega človeka.

Troje plastik dopolnjuje razstavljeno. Glava rudarja je kot tip rudarja dobra, ni pa koncična, je premalo individualizirana. Manjka ji osebne karakteristike, tako da napravi nek splošni dojem, ki pa se ne vtisne dovolj močno v spomin. Zelo ekspresiven »Martin Krpan« je zanimivo delo, v momentu dobro naštdirano, je formalno zelo ekspresionistično. Kompozicija je sicer jasno podana, je pa zaradi ekspresionističnega oblikovanja bolj kompleksna, kot je zasnovana. Marsikaj pa si v detajlih ni mogoče ogledati zaradi neugodne postavitve, tako zaradi preostre nasprotne svetlobe, kakor tudi zaradi tega, ker si ga ni mogoče ogledati od vseh strani, kar pa je za plastiko neobhodno potrebno. Osnutek za spomenik borcem pa je prepričeljen. Kompozicijsko ni izviren, saj je tak motiv: žena, ki podaja možu puško, že tolikokrat obdelan, da je težko dobiti kaj več iz te

VESTI IZ LJUBLJANE

Je podražitev mleka v Ljubljani upravičena!

Podjetje »Mleko« pojasnjuje podražitev s svojim gospodarskim računom

Ljubljana, 6. marca. Od večera do danes se je v Ljubljani podražilo mleko za dva dinarja pri litru...

Mlečne pijače in jedi — novo poglavje v ljudski prehrani?

Na Miklošičevi cesti 36 podjetje »Mleko« po 15. marcu poslalovalnico, ki bo poleg tiste na Reki gotovo edinstvena te vrste v državi...

Drugi v svetu takšni gostinski obrati niso več redkost, saj na pr. v Nemčiji tako uspešno pobijajo alkoholizem in do polnjoje občinski evropski jedilni list s hrano, ki vsebuje veliko organizmu manjkajočih sestavin...

Pojasnimo našelna Gospodarskega oddelka MLO o podražitvi za naslednje: Če nečemo, da bi podjetju stalno dajali regres, potem moramo pustiti, da prodaja podjetje »Mleko« mleko po ceni, s katero bodo lahko krtili svoje stroške...

KDAJ SE BOMO V PROMETU NAVADILI NA RED?

Lani je bilo v Ljubljani največ kršitev cestno-prometnih predpisov

Kot smo poročali, je bilo na zadnji skupščini MLO Ljubljane tudi poročilo o delu sodnikov za prekrške v Ljubljani v preteklem letu.

U tega poročila izhaja, da je bilo v preteklem letu delo sodnikov zelo obsežno. Sodiški za prekrške so dobili lani 26.182 prijav. V 2532 zadevah je bil že uveden postopek ustanovitven v nekaterih primerih pa sploh ne uveden. Tako so sodniki za prekrške izrekli 12.465 kazni. Med vsemimi temi primeri je bilo več kot polovico kazni izrečenih v tako imenovanem mandatnem postopku, brez zaslišanja obdolženca, zgolj na podlagi ovadbe same. Sicer pa je bilo zoper obdolžene vloženo le 246 pritožb. Med izrečenimi kaznimi je bilo okoli 8200 denarnih kazni, za katere je bilo plačanih nekaj nad 4 milijone din. Zaporne kazni so sodniki za prekrške izrekli le težim kršiteljem javnega reda in mira, delomrzučenim in potepuhom, ter osebam, ki so se ponarale drzno in surovo ali raznašale alarmantne vesti. Najvišja izrečena denarna kazen je bila izrečena gradbenemu podjetju zaradi gradbenega prekrška in to v znesku 150.000 din. Bila pa je kazen na pritožbo znana. V 387 primerih so sodniki izrekli le kazen ukora.

V preteklem letu je bilo največ kaznovanih na področju javnega prometa in je bilo 44% vseh izrečenih kazni zaradi cestnoprometnih prekrškov. Neupoštevanje prometnih znakov in vožnja v zaprti smer predstavljata poleg vožnje v nočnem času brez luči najpogostejši prekršek. 310 voznikov je bilo kaznovanih zaradi prehitre vožnje z motornimi vozili, nepravilnega parkiranja oz. areiranja, zaradi vožnje brez vozniškega dovoljenja pa 295 oseb, 64 voznikov so sodniki za prekrške kaznovali, ker so vozili motorna vozila v vinjenem stanju. Odvzetih je bilo tudi 16 voznških dovoljenj.

33% vseh kazni je bilo izrečenih zaradi prekrškov zoper javni red in mir. Najpogostejši so prekrški, ko so storilec v vinjenem stanju v javnih lokalih ali na cesti razgrajali, izvalili, povzročali pretepe in žalili člane.

Z razstavo zaključuje uspel gospodinjski tečaj

Ljubljana, 6. marca. Z gospodinjsko razstavo v prostorih TVD »Partizan« v Siški, ki so jo danes odprli, so žene in dekleta s terena Litostroja in Zgornja Siška zaključile trimesečni gospodinjski tečaj. Tečaj je organizirala terenska organizacija SZDL v veliko zadovoljstvo štiridesetih tovarišic, ki so ga redno posečale in z uspehom zaključile. Na razstavnem prostoru so sedaj za zaključek uredile 9 miz — pripravljenih za najrazličnejše prilike, razen tega pa so tečajnice poskrbele za dobrote, ki spadajo k primerno aranžiranemu mizam. Zamisel terenske organizacije SZDL v Siški zasluži pohvalo zlasti, ker se njihova prizadevanost za gospodinjsko vzgojo mladih žensk ne zaključuje s tem uspešnim tečajem in razstavo, temveč nameravajo v bodoče na podobne tečaje zajeti še širši krog ljubljank.

Kaj mislijo pri Remontu II?

Poročali smo o nepravilnostih, ki jih je posebna revizijska komisija MLO ugotovila pri podjetju »Remont II« in sprejela tudi sklep o odstavitvi direktorja tega podjetja. Direktor se sicer osebno ni okoriščal, vendar je bil predvsem odgovoren za vse nezakonitosti, ki so se dogajale v tem podjetju. Pričakovali bi, da bo kolektiv podjetja razumel, da danes ni mogoče dopustiti kršenja zakonitih predpisov ter okoriščanja enega podjetja na račun skupnosti. Pričakovali bi, da bo zato kolektiv sprejel odstavitev direktorja z razumevanjem ter podprl oblast v prizadevanju, da spravi podjetje na pravo pot. Toda zgodilo se je prav obratno.

V četrtek je bilo v podjetju zborovanje, ki so ga sklicali delavski svet in upravni odbor ter sindikalna podružnica. Namen sestanka je bil, da bi sprejel protestno resolucijo, ki naj bi vsem pokazala, da se kolektiv ne strinja z ukrepi ljudske oblasti in da obsoja odstavitev direktorja. Nedvomno so pri hujšanju kolektiva proti sklepom oblasti sodelovali predvsem tisti, ki so

VESTI IN DOGODKI

Letna skupščina NZS

Ljubljana, 6. marca. Danes se je začela redna skupščina Nogometne zveze Slovenije. Razen delegatov skupščini prisostvujejo tudi podpredsednik NSJ tov. Ranogajec, predsednik NSH tov. Minarič, predstavnik Zveze športov Bogo Premelj, predstavnik sodniške in trenerske organizacije ter drugi. Po pozdravu delovnega predsednika tov. Jožeta Gerbca je skupščini obširno poročal sekretar NZS tov. Lavrič. O delu disciplinske komisije je poročal tovariš Dernač. Poročilo finančne komisije pa je imel tov. Franetič. O skupščini bomo podrobno poročali v jutrišnji številki.

SMUCARSKO TEKMOVANJE NA JAHORINI

Vodi Jugoslavija z 79 točkami

V veselaletu — drugi disciplinarni troboja vojskih reprezentanc držav balkanskega pakta na Jahorini, so si predstavniki JLA priborili prvo, tretje, četrto, peto in osmo mesto, tako da v skupnem plasmanu še vedno vodijo.

Po današnjem tekmovanju je vršni red naslednji: JLA 79, Turčija 50, Grčija 27 točk. Najboljši na današnjem tekmovanju v veselaletu je bil vojak JLA Peter Krizaj, ki je prevozil 2000 m dolgo progo s 40 vrati v času 1:47,4. Drugi je bil Muzafar Demirhan (Turčija) v času 1:47,9, tretji pa vojak JLA Janko Dernač v času 1:53,1.

POROČILO VOJKA ČUČKA S SVETOVNEGA PRVENSTVA V HOKEJU NA LEDU

IGRAJO, KOT BI GLEDALI FILM, KI GA PREHITRO VRTIJO

Igralec hokejskega moštva »Ljubljana« Vojko Čuček je brzokone edini Slovenec, ki prisostvuje svetovnemu prvenstvu v hokeju na ledu v Stockholmu. Pred odhodom smo ga naprosili, naj nam, če bo utegnili, o prvenstvu kaj poroča. Kot vidimo, je obljubo izpolnil. Poslal nam je sicer kratko poročilo, vendar dokaj zanimivo.

Stockholm. — 60.000 gledalcev z izrednim zanimanjem sledijo tekmi Nemčija : ZSSR, ko sem prvokrat stopil na velikanski stadion, kjer se odvijajo napete in ostre tekme svetovnega prvenstva v hokeju na ledu. Letošnje borbe so nekaj posebnega. Vse kaže, da je tretji finalist CSR že odigrala svojo vlogo in da bo zadnja tekma Kanada : ZSSR odločila zmagovalca. Ne bom opisoval posamezne tekme, na kratko vam hočem spregovoriti o nekaterih možnostih.

V ospredju prvenstva so tri reprezentance: CSR, Kanada in ZSSR. V reprezentanci CSR so razen Zabradskega sami mladi igralci. Le-ti odlični drsajo in še lepše kombinirajo. Ve večina se čuti da manjkajo starejši igralci, ki so z znanjem vratarjem Modrim v zaporu zaradi »proti-državnega delca«.

Razred zase je Kanada. Vso tekmo nisem videl nobene podaje na evropski način, to se pravi, po tleh, ampak samo tako, ki jih z gotovostjo nihe izmed jugoslovanskih hokejistov ne bi ujel. Podajajo samo po zraku in to tako močno, kot se navadno strelja na vrata. Tako podajo gibno prenašanje soigrancev s telesom, nogami ali palico. Udarci pri streljanju so »strašni«. Vsi igralci drsajo brezhibno. Vse kombinacije izvedejo z vrtoglavo hitrostjo. Taktika Kanadčanov je taka: puka pod obrambo igralcev z vso silo napadnih trojic, le-ta pa v neverjetnem sprintu z medsebojnimi duhovitimi kombinacijami zdrvi proti nasprotnikovim vratom. Streljajo navadno kakih 10 m pred vrati, ker strele z večje daljave vratarji lovijo kot hruske.

Reprezentanca ZSSR ima prav tako odlične igralce. Med njimi je tudi znan nogometni reprezentant Bobrov. Igrajo ostro. Domači časopisi primerjajo njihove prodore s »prodori tankov«. Res, kar težko je verjeti, da so v tako kratkem času, ko igrajo po kanadškem sistemu, dosegli tako odlične uspehe.

Za igro vseh teh naštetih reprezentanc lahko rečem, da se ti zdijo, kot da gledaš film, ki se prehitro vrti.

Tekma med SZ in Kanado bo odločilna. Organizatorji dvomijo, če bo minila brez incidentov.

V švedski reprezentanci so sami mladi igralci. Razen borbenosti niso pokazali nič posebnega. Ostala moštva so mnogo slabša. Svetovno prvenstvo se odvija na dveh pokritih umetnih drsalnicah.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

KOŠARKA IZGUBLJA GLEDALCE

Učinkovitost, ne pa lepota

Busnel: »Jugoslavija se je uvrstila med najboljše evropske reprezentance«

»Košarka izgublja svojo lepoto. Smao za rezultat igrajo. Precej neizbitni visoki igralci so prevzeli glavno vlogo v tem športu. Pri vseh trenerjih je očitna želja, da bi v svojih ekipah imeli čim več visokih igralcev. Zato postaja tudi ta igra, ki je bila nekod polna bogatih kombinacij in lepote, čedalje bolj preprosta. To pa se zreali tudi med običnostmo. Gledalci se začeli izgubljati zanimanje za takšno košarko.

To so besede enega izmed najbolj znanih evropskih košarkarskih strokovnjakov Francoza Roberta Busnela. Za nekaj dni se muči v Beogradu, kjer vodi tečaj za naše trenerje. Busnel je vodja trenerjev in zvezni kapetan francoske državne reprezentance. Prosil smo ga, naj nam pove, kaj sodi o naši košarki.

»Jugoslavija se je lani uvrstila med najboljše evropske reprezentance. Vaše moštvo je v taktičnem in tehničnem oziru precej enakomerno vodilnim državam nasega Kontinenta. Toda jugoslovanski reprezentanci manjka prav listo, kar je zidaj košarki odločilno: visoki igralci. To mnenje je podprl s primeri nedavnega instambulskega turnirja. »Na turnirju je vaša ekipa igrala zelo lepo. V polju celo morda bolje od mnogih drugih, niste pa imeli igralcev, ki bi akcije realizirali.«

REPREZENTANCO JE TREBA OSVEŽITI »Mar vohotekam mislite, da bi morali našo državno reprezentanco spreminiti?«

»Da, toda samo deloma. Čeprav je vaša reprezentanca ena izmed najboljših, so to vendarle igralci, ki že dalj časa nastopajo in ki so že najbolj priljubljeni igralci, da bi z njimi stekla zgradili svoj specifičen slog. Jugoslovani igrajo podobno kot Francozi, le s to razliko, da so jugoslovanski igralci pri kolektivni igri bolj disciplinirani.

Busnelom smo se tudi razgovarjali, kakšen način igre bi bil za jugoslovansko košarko najsmotrnejši. »Diatveno je prilagoditi igro temperamentu igralcev. V ZDA je kombinatno košarko, Južnoamerikanci pa so na pr. veliki ljubitelji protinapadov. V Evropi najpogosteje ta dva načina igre kombinirajo. To sem opazil tudi pri vaši reprezentanci. Zdi se mi, da se vaši igralci radi lotevajo kombinirane igre. Morda to ustreza njihoveemu temperamentu?«

SE VEDNO ZA AMERIKANCI Na koncu smo Busnela vprašali, kaj sodi o lanski sezoni v Evropi.

Današnji program Ljubljana: na stadionu Odreda ob 15.15 uri Odrad — Vardar. Beograd: Partizan — Proleter. Radnički — BSK, Zagreb: Lokomotiva — Hajduk, Dinamo — Spartak, Novi Sad: Vojvodina — Sarajevo, Skopje: Rabotnički — Crvena zvezda.

»Gledalci izgubljajo. Vse drave se preveč bore za rezultat in zato košarka čedalje bolj izgublja svojo lepoto. Visoki igralci so prinesli učinkovitost, vendar so preveč okorni, da bi lahko posegli v hitro kombinatno igro. »Ali je evropska košarka napredovala v primeri z ameriško?« »Za zdaj ne. Še vedno smo za ameriškimi košarkarji. Tradicija in gmojni pogoji so na njihovi strani.« M. S.

RAZGOVOR S JOSIPOM PALADO

V NOVI VLOGI

Letos aprila bo minilo 25 let, kar je Josip Palada začel igral tenis. V tem razdobju je dosegel vrsto sijajnih zmag, sodeloval malone na vseh velikih turnirjih in prepotoval štiri celine. Edino v Avstraliji ni nastopil. Palada je bil pred kratkim določen za zveznega kapetana. Teniški krogi v naši državi so to vest ugodno sprejeli.

Zaprosili smo novega zveznega kapetana, naj odgovori na nekaj vprašanj o stanju v našem teniškem športu. Prvo vprašanje se je glasilo: »Kaj mislite o stanju v jugoslovanskem tenisu?«

Kadar govorimo o stanju v našem teniškem športu, moramo predvsem opozoriti na dve stvari: množičnost in kakovost. Kar se tiče kakovosti našega tenisa, mi dovolite eno primerjavo, sicerji je videti kot staro, izrabljeno posopje. Potrebna je temeljita obnova. To seveda ne moremo naglo storiti in v enem letu ne moremo mnogo doseči. Toda v daljšem razdobju bi nedvomno to stanje izboljšali. Zastoj je opaziti ne le v Jugoslaviji, marveč tudi v drugih deželah, ki imajo bolj bogato teniško tradicijo. Pri nas se pojavlja zelo malo novih imen. Na turnirjih in v klubih srečujemo vselej iste igralce. Tudi v množičnosti opažamo zastoj. Tukaj so tudi objektivni razlogi, saj tenis ni niti najmanj cenjen šport.

Kakšni so upi jugoslovanske reprezentance v letošnjem tekmovanju za Davisov pokal? Zreb nam je bil preveč naklonjen. V I. kolu sicer nimamo prehudega nasprotnika: reprezentanco Monaca. Prepričan sem, da bomo prvo oviro premagali. Vzlic temu pa moramo imeti pred očmi, da igralci Monaca nedvomno prvi v Evropi začnejo sezono. Ze od februarja nepretrgoma igrajo. Vendar pa jih moramo premagati, vprašanje je le, s

kolikšnim rezultatom. Šele potem bomo odgovorili v Belgijo. Kako močna je belgijska reprezentanca, pa je vsem dobro znano. Belgijci so zmagovalci v evropski coni. Washer in Bishan sta izvrstna igralca in nimanoma malone nobenega upanja.

Kako bodo potekale priprave naših reprezentantov? Dela se bomo takoj lotili. Dne 10. marca se začne v Splitu skupni trening pod mojim vodstvom, ki se bodo udeležili Petrovič, Panajotović in Plečević. Trening bo trajal do 25. marca. Zatem odidem na francosko riviero. Trening bo oster. Predvsem bomo izpopolnjevali posamezne udarce, a poglavitna stvar je kondicija. Igralci morajo pridobiti dobro kondicijo.

Kakšen je vaš sedanji nastr? »Opuštili moramo staro prakso, da posvečajo igralcem pozornost zgolj med pripravami na Davisov pokal. Skušaj Z njimi je treba delati stalno. Skušaj jih mora spremljati na steherno menovanje in jim pomagati ob vsaki priložnosti. Razen tega bomo seveda posvetili skrb izbir mladih igralcev. Iskati moramo novih talentov. Ta sezona bo za Jageca odločilna. Ravno sedaj mora pokazati kaj znore.

Sportno javnosti zanimava, ali boste tudi v prihodnje aktivno nastopali oziroma ali se boste posvetili vlogi zveznega kapetana. Ne računam več na reprezentanco. Prišel je čas za naše mlade. Pripravljen pa sem vedno pomagati. I. M.

SVETOVNO PRVENSTVO V HOKEJU NA LEDU

Kanada ali SZ?

Do zaključka svetovnega prvenstva v hokeju na ledu, ki se je začel 26. februarja v Stockholmu, je samo še dva dni. Kljub temu pa tudi po 23 odigranih tekmah ni nobena izmed sodelujočih držav končnojavno zavzela svoje mesto na lestvici. Končna razvrstitev bodo dale tekme Nemčija : Finska, Finska : Svica, CSR : Švedska, Norveška : Nemčija in SZ : Kanada.

V petek zvečer so bile najzanimivejše tekme letošnjega svetovnega prvenstva. »Veliki štirje« so se najprej pomerili. V tem boju so morali Čehoslovaci tudi Kanadi priznati prednost, saj so bili prepričljivo premagani z rezultatom 5:2. Zanimivo je, da je tudi drugi kandidat za prvo mesto SZ premagal nekdanje svetovne »ase« z istim rezultatom tri dni prej. Lanskoletnemu zmagovalcu Švedski je na drugi tekmi uspevalo odvzeti moštvo SZ eno točko. Na tej tekmi je bilo doseženo tudi najmanj golov na letošnjem prvenstvu — le dva.

Za tretje in četrto mesto so sinoči bili boji reprezentanti Švedske in CSR. Švedsi so začeli igro z enim golom prednosti, kar bi jim zagotovilo tretje mesto, tudi ob morebitnem neodločenem izidu. Isto razmerje je tudi pri obeh kandidatih za naslov najboljšega moštva — Kanadi in ZSSR. Kanada bo drevi prišla na drsalnice z eno točko prednosti in se bo trudila doseči vsaj neodločen rezultat.

Med najboljšimi strelci prvenstva Bubnik, Zabradsky in Banda

BRANILEC SVETOVNEGA PRVENSTVA

STEV. 1 Kanadčan Bill Shill tako zabavne kot strelja na nasprotnikova vrata

Table with 2 columns: Team and Goals. Rows include Canada (6 goals), SZ (5 goals), Svedska (6 goals), CSR (4 goals), Finska (5 goals), Norveška (6 goals), Svica (6 goals), Nemčija (5 goals).

SVETOVNO SMUCARSKO PRVENSTVO

Kleckerjeva prva v slalomu Aare, 6. marca Svetovna prvakinja v slalomu na svetovnem smučarskem prvenstvu v Aareu (Švedska) je skomletala Avstrijka Trude Klecker, ki je prevozila progo v času 2:18.

POTREBEN STROKOVNJAK stavbeni ali karoserijski klepar

V dobi industrijske izgradnje, ko gradimo tovarniške objekte, hidro- in termocentrale ter stavovanske bloke, je stavbeni klepar zelo iskani strokovnjak. Stavbeni klepar gradi zaščitne naprave na strehi proti vetru, dežu in snegu, naprave za odvajanje dima, prahu, dežnice in energije bliska. Njegovo področje je so pločevinaste strehe, vetrolovi, podstrešne line in okna, pločevinaste obloge, žlebovi, odtočne cevi itd.

Material, s katerim ima opravka so: železo, baker, medenina, aluminij, cink, svinec in cin. Čeprav v stavbenem kleparstvu prevladuje ročno delo, uporablja klepar tudi dokaj strojne in strojni naprave, kot škarje za rezanje pločevine, stroj za upogibanje, zglobni stroj, sekalni stroj, napravo za avtoveno varjenje, spajkalnik itd.

Zahteve:
srednje močna, toda zelo odpornostna konstitucija (ker dela veliko na prostem), brez omotice, kar zahteva delo na visokih stolpih strehah. Biti mora brez krčnih žil in ploskih nog. Poklic zahteva tudi dobro ročno spretnost in dober kinestetski občutek. Epilepsija, revma in tuberkuloza so izključujoče za ta poklic. Potreben je dober vid in jasno razločevanje barv.

Kako pravilno zamažemo z mavcem

Izolirano luknjo v zidu dobro zmočimo z moko krpjo, medtem ko pripravimo kolo iz mavca. Mavce bolje je pripraviti z mešanico kisa, kot z vodo. Mavca ne sme biti preveč, hitro se trdi. Tudi če potrebujemo veliko mavca, je bolje, da jo zmešamo večkrat, kakor vsa naenkrat. Ko imamo mavec že pripravljeno, luknjo še enkrat navlažimo in jo zamažemo.

Kako pravilno lepimo z mizarskim klejem

Večkrat je treba v gospodinjstvu zlepliti kakšen stol, mizo ali drug kos pohištva. To opravimo z mizarskim klejem. Ker pa ne vemo, kako je treba lepiti, pogosto, čisto napravimo nakleja. Najprej pripravimo mizarskega postavljivača na majhne kose in ga lili nekoliko vode, na štedilnik. Tako dobljeno maso, ki jo potrebujemo, nato moramo, da se napije tekočine, uporabljati, namočiti za 24 ur v vodo. In ga šele potem razdrobiti ter ga posušiti med paro segrevati, da se sam raztopi. Vode ne smemo prillivati.

Duševne lastnosti ter sposobnosti
Poklic zahteva: normalno inteligentnost z dobro prostorno in ploskovno predstaviteljnostjo, dobro presojo veličin, smisel za

Kleparski vajenec pri delu

geometrične like in dobro znanje računstva in risanja. Nadaljnje duševne lastnosti, ki so potrebne za dobro izvrševanje poklica so: zanesljivost, preudarnost ter poštenost; ne sme pa biti predrzen in strahopeten. Vztrajnost in potrpežljivost sta potrebni zaradi dela tenjenja, spajkanja in robljenja.

Možnost napredovanja:

Preddelavec, državni mojster, delovodja, obratovodja. Dane so tudi možnosti nadaljevanja uka za instalaterja za vodjo in plin.

Sorodni poklici:

karoserijski klepar, industrijski klepar, instalater za vodo in plin.

Danes, ko imamo razen tovarne avtomobilov v Mariboru, tovarne traktorjev v Rakovici, še tovarno avtomobilov v Pribroju in je v pripravi tovarna osebnih avtomobilov v Zagrebu, je povpraševanje po karoserijskih kleparjih vsak dan večje, ne glede na to, da je v prometu vedno več avtomobilov, ki jih je treba zaradi karambolov popravljati; ta poklic pred vojno skoraj nismo poznali.

Karoserijski klepar je izredno

zanimiv in donosen poklic, ki v polni meri zadovoljuje izvrševalca, ker klepar vidi učinek svojega truda in lepo oblikovani karoseriji voza.

Karoserijski klepar prevleče leseno ogrodje avtomobila s pločevino in izdelava prednje in zadnje blatnike, motorni pokričač, motorno masko, hladilnik itd., torej daje avtomobilu obliko, ali vnanje lice.

Njegovo delo obstoji v upogibanju, vlečenju, nititvi, robljenju, spajkanju, zakovičenju ter varjenju pločevine. Vse to delo vrši ročno s pomočjo raznih lesenih in kovinskih kladiv in podložnikov iz železa ali svinca. Montiranje karoserije je zelo zanimivo in hvaležno delo.

Poklic karoserijskega kleparja zahteva: srednje močno konstitucijo, spretnost in okretnost, nadalje mora imeti dobro prostorno in ploskovno predstaviteljnost, dobro presojo veličin, povprečno inteligentnost, dobre računsko in risarsko znanje ter dobro tehnično razumevanje.

Možnosti napredovanja so:

Prvi delavec, mojster, obratovodja, karoserijski tehnik (risar). Specializacija v gradnji karoserij v inozemstvu. B. B.

Obleka iz črnega ali temno modrega blaga je okrašena z belimi pikejem in belimi gumbi. Obлека je zelo preprosta in prav zato lepa. Za naša naročnike je kraj na razpologo v uredništvu.

Zgled - vzgojno sredstvo

Veselo in brezskrbno se smeji nedolžni obrazek otroka v zibelki. Vsak njegov gib pomeni za mater novo veselje, od igre s prsti pa tja do prvih negotovih korakov. Toda s koraki se je otrokovo duševno obzorje močno razširilo. Živo opazuje okolico in jo spretno posnema. Ko sedi v materinem naročju, si prav tako učenjarkarsko podpre glavo ali prekriza roke kot mamica. Prav tako dela sinček med svojimi prijatelji. To je vzgled - vzgojno sredstvo.

Vse dobre in slabe zunanje in notranje lastnosti staršev preidejo, rekli bi skoraj podzavestno, na otroka. V družini, kjer se večno kregajo in prepirajo, kjer oče pljančuje, kjer živi laž in hlnavščina, postane tudi otrok lažniv, predrzen, oblasten, surov in prepeški - pravi dedič nesoglasja v družini in kako naj potem oblikujeta takega otroka šolski kolektiv in učitelj, če preživi tri četrtine življenja doma? Ali je potem danes res šola tista, ki je kriva, če je mladina slabo vzgojena? Ne, nikakor.

Res je, da je marsikaterikrat staršem, ki so v prvi vrsti odgovorni za vzgojo otroka, težko obvladati samega sebe, toda to ni opravičilo. Oče pride utrujen domov, mala Marica je razlila juho in razbila krožnik. Oče vzame šibo nad vrati in jo pošteno beseška. Kaj je napravil s tem? Ob nesreči se je že sama prestrašila, njen strah pa je stopnjevala šiba, kar je včasih lahko usodno za

njeno duševno in telesno zdravje. Očetov spačen obraz in strah pred šibo je še bolj zlomil njeno že tako šibko voljo. Ljudje brez volje pa so v življenju slabiji!

Da, starši, ki si žele, da postanejo njihovi otroci plemeniti, pošteti, dobri in oliskani, morajo vse navedeno pokazati pred njim. V nekem razredu je bil deček, katerega oče je bil pijanec in je pretepal svojo ženo. Deček se je učiteljici uprl. »Ne, nočem, ne bom! Pestil so se mu stisnile. Da ni učiteljica vedela za razmere doma, bi stopnjevala naročilo in učenček bi najbrž planil vanjo, kot je to videl neštetočkrat doma. All se vam zdi čuden odnos do učiteljice? Nel! Ko se je predrznil in jezavi Ivan umiril, ga je poklicala učiteljica v odmoru k sebi, ga pošteno očela in prepričala, da je treba ubogati. Zardel do ušes se je vrnil Ivan na dvorišče. - Se in še bi lahko naštevali. Vsi taki primeri pa nazorno odražajo življenje otroka v družini. Pa pustimo to!

Dejstvo je, da dvočlana vzgoja ne more ustvariti krepkega značaja. Če bi se starši zavedali, da je vsak njihov korak v zasebnem in javnem življenju svetel vzgled otrokom, bi mnogokrat ravnali drugače. Če mati opravlja ljudi, govori o njihovih dobrih in slabih lastnostih doma in drugje - kako naj bo hči drugačna?

Edino upanje in pričakovanje staršev v življenju je otrok! Ali ni potem vredno, da večkrat mislijo na svoje lastno ravnanje.

Kletev, licemerstvo, nemoralna, laž in še marsikaj bi izglinilo. Ponočno je treba poudariti večno veljaven stavek ne samo za šolo, prav tako za vsakega očeta in mater: »Če hočeš vzgajati, moraš biti sam vzgojen!« Zato z močno voljo usmerjajte ravnanje in zmeraj mislite na to, da vas opazuje vaše najdražje - otrok!

V. Smajo

Zakaj je splav škodljiv?

Nosečnost nasilno prekiniti je nevarno zaradi okužbe. Med operacijo, to je med splavom ali pozneje, bacili lahko postanejo nevarni, virulentni in utegnejo prodreti v notranjost maternice. Jasno je, da je nevarnost infekcije toliko večja, če splav opravlja mazač.

Hude posledice takšnih infekcij se hitro pokažejo kot gnojno vnetje maternice, vnetje jajčnikov in jajcevoda, vnetje břebušne mrene in sepsa, zastupljanje krvi, ki se pogosto konča s smrtjo.

Druga nevarnost pri splavu, naj ga opravlja mazač ali strokovnjak, je poškodba maternice in njene okolice. Takšne poškodbe so smrtno nevarne in terjajo nujno kirurško pomoč, pri kateri je treba odpreti trebuh in ki zahteva izločitev maternice oziroma druge operacije na poškodovanih organih.

Tretja velika nevarnost je krvavitve, ki zelo škodi zdravju žensk, kdaj pa kdaj vodi tudi do izkvaritve. Največkrat tudi pri strokovno narejenem splavu, še rajši pa pri nestrokovnem, niso izpraskani vsi deli ploda in posteljice, zaradi česar ženska krvavi.

Zaradi infekcije in vnetja ostanejo na ženskih organih vedno posledice, zaradi katerih se ženske leta in leta zdravijo, a vendar nikdar ne ozdravijo. Delovna sposobnost takšnih žensk je zelo zmanjšana, ker pogosto obolevajo in stalno potrebujejo zdravniško pomoč. Zgodi se tudi, da se infekcija ne izrazi tako močno, toda pusti posledice na sluznici maternice in jajcevodih in ženska postane neplodna. To so ženske, ki po splavu leta in leta, včasih celo vse življenje hodijo od zdravnika do zdravnika in iščejo zdravila za neplodnost, ki so jo same povzročile.

Pri ženskah, ki so imele splav, je pogost pojav tudi zanositve izven maternice. Tudi to je hudo in nevarno bolezensko stanje, ki se lahko konča s smrtjo, če ni hitre intervencije.

Ce ženska, ki je imela splav, zanosi in donosi, tedaj med porodom pogosto močno krvavi in ima komplikacije, ker se posteljica, ki je nenormalno zarasla, sama ne odloči. Tudi tu je potrebna hitra pomoč zdravnika.

Razen organskih in funkcionalnih poškodb ženskih organov ob splavu, je treba spoznati tudi poškodbe in motnje izven teh organov. Normalna nosečnost in porod pozitivno vplivata na zdravje in lepoto ženske. Delo hormonov med nosečnostjo vsklaja odnose v organizmu ženske. Mnogokrat se v nosečnosti popravijo pekaterji nedostatk, Z nasilnim splavom nastane naenkrat brutalno prekinjanje tega intenzivnega dela v organizmu ženske. Zelo občutljivi in urejeni odnosi hormonskega dela in njegovih vplivov v ženskem telesu pretpe hude motnje, iz katerih se je često težavno izkupati.

Motnje se kažejo v razvitosti in delu ženskih organov (jajčnikov in maternice), posebno pa na živčnem sistemu in psihi ženske. To so motnje pri menstruaciji, ki izostane ali se neredno pojavlja v bolečinah, slabših ali močnejših krvavitvah, neplodnosti, frigidnosti, živčnih in psihičnih motnjah, zatem v spremembah, ki se kažejo v zunanji podobi ženske, kakor so na primer kocine, groba polt, glas itd.

Zlasti prekinjenje prve nosečnosti je za žensko hud pretres, ki ne ostane brez vpliva na njeno telo. Ta vpliv je posebno močan pri tistih ženskah, pri katerih so bili ženski organi pred nosečnostjo nezadostno razviti. Navadno takšne ženske težko zanosijo po splavu in v veliki večini ostanejo sterilne. Pri nasilnem prekinjanju prve nosečnosti pride razen tega, o čemer smo že govorili, rado tudi do škodljivih vplivov na psiho ženske. Zaradi

tega se zdravniki ginekologi zavzemajo za to, da je treba prvo nosečnost z vsemi silami obdržati, razen v primerih, kjer govore za to resni medicinski znaki.

Iz vsega tega se jasno vidi, da splav zelo škodi zdravju ženske in često spravlja v nevarnost tudi njeno življenje. Če upoštevamo, da so to ženske v najboljših letih od 20 do 45. leta in da je to življenjska doba, ki je delovna in ustvarjalna sposobnost najbolj razvita, tedaj je jasno, da je vprašanje splava zelo kompliciran socialno medicinski in političnopravni problem, ki globoko posega v življenje rodbine, družbe in države.

Dr. Bosa Milošević

Dobra krompirjeva juha

Tricetril kilograma na košče narezanega krompirja skupamo v poldrugem litru kostne juhe, dodamo narezane korenjček, narezano peteršiljevo korenino, naribano zeleno; vse skupaj naj počasi vre tako dolgo, da je krompir razkuhan in zelenjavna meška nato dodamo juhi dve žlici paradižnikove meze, na tenki kolobarček narezano klobaso in jo še po okusu osolimo. Poslužiti v koscici prepražimo na kocke narezano slanino, na njej pa prepražimo kocke kruha. Slanino nadomesti tudi lahko mast. Juha je zelo nasitna in nadomesti pri kosilu tudi glavno jed.

Bliža se pomlad in najbrže se bomo kaj rade hodile gret na sonce. Ker nimamo časa na pretek, bomo tudi čas na soncu dobro izkoristile. S seboj bomo vzele ročno delo ali kakšno knjugo, morda tudi šivanje. Za vse te stvari pa potrebujemo torbico. In prav za te potrebe vam danes priobčujemo torbico, ki jo izdelate iz debelega sukna ali iz polsti.

Torbica je zunaj zelena, njena notranjčina pa je rdeča. Za njo potrebujemo pramen, 90 cm dolg in 20 centimetrov širok. Nato pa še dva pramena po 35 cm dolga in 20 cm široka. Prvega celega obrobimo na obeh straneh, medtem ko krajša samo na eni strani. Prav takšne kose blaga pa potrebujemo za podlogo. Če bomo torbico izdelale iz polsti, ni treba nobenega roba zarezati. Na daljšem kosu označimo z nitko, do kjer bo segalo dno, le-to meri 20 krat 20 cm, in prav toliko veliko vložimo tudi lepenco, da bo dno dovolj trdno. Dno odmerimo v sredini pramena. Najprej nastavimo na podlogo žepa, kot vidimo na sliki, za kar jih bomo pač potrebovali. Za igle bomo prilele 1 cm na široko, morda ua tej strani zašile tudi prostor za škarje, omaršnik in podobno.

Drugi žepi žepi bodo ostali večji, k dvema pa bomo prilele gumbe. Tudi v sredino bo ostalo še kar precej prostora. Ko je podloga z žepi pripravljena, vložimo skupaj posamezne dele in šivamo z navadnim vbodom in ustreznimi nitmi. Tako dobimo lepo zategnjeno sivo. Siv napravimo okoli v okrog. Nato napravimo še ročaje in sicer odrezemo prav tako iz dveh barv sukna ali polsti dva ročaja po 91 cm dolga in 3 cm široka, zanki okrog ročajev sta široki 1 cm in z njima torbico zapiramo. Preden pa prišijemo ročaja na torbico, ju pretakemo skozi medenastni prstan, ki ima v premeru 6 cm. Končno pa torbico okrasimo s štirimi medenastnimi gumbi.

Pomlad se bliža in z njo dela na vrtu

Najbolj se veselo pomladi hišni vrtarji. Le-ti delajo načrte za razne setve in saditve. Preden začnemo opravljati na vrtu kakršnokoli delo, moramo temeljito prekopati in premetati kompostni kup, če tega še nismo storili v februarju. Takoj, ko se odtaja zemlja, jo prelopatamo nato pa posejemo korenjček 25 cm narazen, čebulček 20 cm, redkvico 8 do 10 cm. Zatem posejemo grah, peteršilj, špinačo, janež in kumino. Zaradi boljše razporeditve rastlin in lažjega obdelovanja sejamo vse v vrste. Semena pred setvijo razkužimo z razkužili, ki jih dobimo v trgovinah s kmetijskimi potrebščinami. Pri nakupu se moramo zmeraj zanimati za jakost in kako razkužilno sredstvo uporabljamo. Predpisanih navodil se moramo strogo držati. Če pustimo seme predolgo v razkužilni raztopini, trpi njegova kaljivost, ako pa

storimo obratno, razkuževanje ne učinkuje. V toplo zaprto gredo sejamo vse zgodnje kapusnice (belo in rdeče zelje, kolerabice, cvetačo, ohrovti) razen tega pa tudi zeleno, solato, timjan in ajaron. Tudi to sejamo v vrste, ker pregretev zelo pospešuje glivične bolezni. Ako smo v jeseni pozabili posaditi rabarbaro, jo lahko posadimo sedaj. Sa dimo jo v dobro, globoko obdelano in pognojeno zemljo, tako da ima vsaka rastlina približno 1 m² prostora. Grelice, kjer rastejo orjaške jagode, najbrže imajo in pognojimo s kompostom. Trato pograbimo, da odstranimo mehke nerazkrojene kompost, s katerim smo gnojili jeseni. Za primer dolge stime moramo že zdaj vse pripraviti, da kasneje pri delu ne bomo v zaostanku. O. M.

MOŠKI POMLADANSKI JOPIČI

Za spomladanske sprehode, sport in izlete je suknič prav neprimeren. Naša slika prikazuje 4 modele jopičev, ki hkrati nadomestujejo suknič. Izdelani so iz jerseyja, posamezni deli pa so lahko tudi pleteni. Prvi je brezrokavni; njegov prednji del je iz jerseyja, hrbet pa pleten. Drugi, ki popolnoma nadomestuje suknič, je spredaj iz drobno karirastega blaga, hrbet in rokavi pa iz enobarvenega blaga. Tretji slika prikazuje veterani jopič, ki je lahko izdelan iz balunske svile ali pa iz volnenga blaga, ima pa pleten ovrtnik, zapestnike in pas. Zapejpa pa se z zadrgo. Četrti jopič je prav tako lahko iz balunske svile, platna ali volnenga blaga, ima velike našite žepet; zgornji se zapirajo z zadrgo. V pasu pa ima okrog in okrog vžito elastiko.

Zdaj bomo kmalu pregledale vse naše stare obleke, ki bi jih lahko spremenile in pre naredile za naše deklice. Slika kaže dve garuturiz: prva je za punčko, staro 4 leta, in sicer je zavezana z velikimi pentljo. Iz starega plašča, morda sestrinega, lahko napravimo kratko jopico z razlani rokavi; jopica pa ima po hrbtu velik šiv. - Za 14-letno šolarko sestijemo garuturo, sedlece in zavrtke pri rokavih oblijemo z ustrežno nitko. Sedlece na hrbtu se v sredini združi v konicu. Obleko zapenjamo na hrbtu, in sicer samo sredič z majhnimi gumbi ali zadrgo. Karirasta jopica, ki bo v spomladanskih dneh zelo prav prišla, pa ima pas tudi na hrbtu strani samo do polovice na obeh straneh in se zapenja z gumbi.

DNEVNE NOVICE

Elektrotehniško društvo LRS bo imelo redni občni zbor v nedeljo, dne 21. marca t. l. ob 9.30 v dvorani direkcije PTT v Ljubljani, Erjavčeva 11.

Dnevni red je bil dostavljen vsem pooverjenikom in ga člani lahko dobio pri njih ali pa v društveni pisarni v Ljubljani, Erjavčeva 11.

Farmaceutsko društvo Slovenije obvešča, da bo v redni letni občni zbor društva dne 27. in 28. marca 1954 v Mariboru.

Glasbeni oddelek Državne založbe Slovenije (Mestni trg 26) poziva skladatelje, da prijavijo dela za natis, in sicer: samospeve, skladbe za klavir, za violino in klavir ali druge instrumentalne skladbe s klavirjem. V prijavi naj avtorji navedejo za vsako skladbo posebej naslov skladbe, število strani in težavnostno stopnjo.

XYLON, Mednarodna razstava telesorezov, se danes ob 18 zapre.

Obiščite razstavo »Od stare k novi šole«. Strokovna vodstva v nedeljo ob 11 dopoldne.

Prosimo imetnika srečke št. 0809285

51. kola, prodane v Zagorju, da se zaradi izplačila dobitka v znesku 100.000 dinarjev, javi pisмено ali osebno pri Jugoslovanski loteriji, filijali za LRS - Ljubljana, Beethovnova 10.

Vsem rezervnim oficirjem terenov Trnovo, Krakova, Kolezija in Mirjele Pododbor Zdrženja rezervnih oficirjev Jugoslavije, Trnovo, obvešča vse rezervne oficirje, da bo redni občni zbor v četrtek, dne 11. marca 1954 v društvenih prostorih, Trnovo, Karunova ulica 14 s pričetkom ob 20.

Rezervni oficirji, ki še niste vključeni, vpišite se v svojo organizacijo in v ljudno vabljeno na občni zbor!

Izid natečaja idejnega osnutka plakata I. Jugoslovanske razstave vin v Ljubljani, objavljenega v »Borbi« dne 7. februarja 1954. Od prispelih osnutkov je žirija prisodila sledeče:

Razpis služb

Okrajni ljudski odbor Postojna razpisuje mesto direktorja projekcijske biroja za nizke in visoke gradnje v Postojni. Interesenti morajo biti gradbeni inženirji s prakso nad 20 let, da so delali tudi v gradbeni operativi, s poznavanjem visokih in nizkih gradenj. Imeti morajo državni strokovni izpit ali pa biti pooblaščen inženirji. Prijave z življenjepisom dostaviti do 31. marca 1954 Okrajnemu ljudskemu odboru v Postojni.

Umrlj so v Ljubljani

Zupanc Pavla, zasebnika. Pogreb bo danes ob 14.30 na pokopališču v Dravljah.

Zdešar Marija, gospodinja. Pogreb bo danes ob 15.30 na Zalah.

Košir Viljem, strojevodja. Pogreb bo danes ob 16 na Zalah.

Babšek Josip, vojni invalid. Pogreb bo danes ob 16.30 na Zalah.

PODALJŠANJE OSEBNIH IZKAZNIC NA PODROČJU MLO LJUBLJANA

Tajništvo za notranje zadeve Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane bo začelo podaljševati osebne izkaznice 8. marca 1954. Podaljševalo jih bo:

a) v podjetjih in ustanovah z nad 50 zaposlenimi osebami; podjetja naj se za informacije obrnejo na telefonsko številko 22-450;

b) na postajah LM, za občini Sentvid in Polje na matičnih uradnih teh občin;

c) na Tajništvu za notranje zadeve MLO gl. mesta Ljubljane, Kotnikova 6, za prebivalce okolišaja postaje LM št. 2 (Komenskega cesta).

Podaljševanje izkaznic bo dnevno od 7. do 13. ure po sledečem vrstnem redu:

od 8. do 20. marca 1954 za osebe z začetnimi črkami priimka A do H,

od 22. marca do 5. aprila 1954 od črke I do M,

od 6. do 18. aprila 1954 od črke N do R,

od 17. do 30. aprila 1954 od črke S do Z.

Osebno izkaznico mora vsak predložiti v podaljšanje osebno.

Državljeni, ki potujejo v druge republike ali na ozemlje STO, lahko takoj podaljšajo svojo osebno izkaznico.

IZ PISARNE TAJNIŠTVA ZA NOTRANJE ZADEVE GLAVNEGA MESTA LJUBLJANE

TRIJE

tovariši

ROMAN 14

»Kaj želite piti?« sem vprašal dekle.

»Morda čašico martinija?« je odgovorila. »Martinija brez sodavice.«

»V tem je Fred strokovnjak.« sem dejal.

Fred se je nasmehnil. »Meni kakor po navadi,« sem mu naročil.

Bar je bil hladen in na pol temen. Dišalo je po razlitem ginu in konjaku. Bil je oster vonj kakor po brinju in kruhu. Izpod stropa je visel iz lesa izrezljan model jadrnice. Stena za točilno mizo je bila obita z bakrom. Motna luč lestence je metala po baru rdeče odseve, ko da se zrcali v njem podzemeljski ogenj. Izmed majhnih stenskih svetilk iz kovanega železa sta gorele samo dve - ena pri Valentinu, ena pa pri nama. Imele sta pergamentne senčnike, narejene iz starih zemljevidov, in podobne sta bile ozkimi, osvetljenim izrezkom sveta.

Bil sem nekoliko v zadregi in sam nisem prav vedel, kako naj navežem pogovor. Saj dekleta sploh nisem poznal, in čim dlje sem jo gledal, tem bolj tuja se mi je zdela. Že dolgo nisem tak sedel s človekom; tega nisem bil več vajen. Bolj sem bil vajen občevarnja z moškimi. Poprej, v kavarni, je bilo preveč hrupa, zdaj, tu, pa se mi je iznenada zdelo preveč mirno. Vsaka beseda je dobila

PREDAVANJA

Centralna ljudska univerza otvara 9. marca 1954 študijski predavni »Svojevlastni otok v različnih razvojnih dobah«. Vpisovanje je vsak dan od 8 do 14 pri Centralni ljudski univerzi, Cankarjeva 8-III, tel. 23-368 Ukovina 50 din.

Zaradi prevelikega števila prijaviteljev za ciklus »Kratek pregled umetnostnega ustvarjanja skozi stoletja« obveščamo vse prijavitelje, ki so se prijavili od vključno 24. febr. dalje (glej bilag potrdilo o vpisu), da smo jih uvrstili v drugi ciklus, ki se bo pričel 11. marca 1954 in ki bo prav tako v Trgovinski zbornici ob 20 uri Prosim, da ta razpored upoštevate. Vse informacije dobite na telefonski številki 23-368.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov LRS, Ljubljana, priredi v četrtek, dne 11. marca 1954 ob 17 v prostorih Zavoda za preiskavo materiala in konstrukcij, Dimičeva 10, predavanje tog ing. Željka Branka, direktorja Zavoda za preiskavo materiala iz Beograda. Predaval bo o prenetih konstrukcijah. Predavanje bo opremljeno z demonstracijami. Vabljeni.

Otvorjamo ciklus predavanj »Svojevlastni otok v različnih razvojnih dobah«. Prvo predavanje bo v torek, 9. marca ob 20 v dvorani I. dr. gim. Vegova 1-1, z naslovom: »Otrokov značaj in njegovo oblikovanje«. Predava prof. Janez Tomšič.

Predavanja »Kratek pregled umetnostnega ustvarjanja skozi stoletja« bodo v dveh sporednih ciklusch. Prvi ciklus prične v četrtek, 8. marca, drugi v četrtek 11. marca. Predavanja obeh ciklusch bodo ob 20 v Trgovinski zbornici. Prvo predavanje: »Antika« Sodelujoči: Univ. prof. dr. Milica Grošelj, ravnatelj Narodnega muzeja Jože Kastelic, izredni profesor Akademije za glasbo Vilko Ukmar. Predavanja lahko obiskujete le prijaviteli vsi oni, ki so vpisani od 24. februarja dalje (glej bilag potrdilo o plačani ukovini).

V sredo, dne 10. marca bo predaval ob 8 zvečer v Slovenskem seminarju prof. Viktor Smolec o temi: »Prešeren in ustanovitve kulturnega praznika slovenskega naroda 1945«. Na ogled bodo važnejša prešereniana iz NOB. Vstop prost - Slavistično društvo.

RADIO

Dnevni spored za nedeljo 7. marca

6.00-8.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) - vmes ob 6.05 Poročila in vremenska napoved - 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda - 7.15 Radijske reklame - 7.30 Radijski koledar - 8.00 O športu in športnikih - 8.15 Za prijetno nedeljsko jutro veseli in poskočne domače popevke - 9.00 Za naše kmetovalce - 9.30 Od melodije do melodije - 10.00 Dopoldanski simfonični koncert - 11.00 Po naši lepi deželi: Brinovka leti čez Kras - 11.30 Lahek opoldanski glasbeni spored - vmes od 12.00-12.20 Oddaja za Beneske Slovence - 13.00 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave - 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.30 Pogovor s poslušalci - 14.00 Operetne melodije - 14.00 Otroška predstava: Ch. Perrault-N. Kuret: Obuti maček - 14.40 V plesu in pesmi po Jugoslaviji - 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave - 15.15 Dolenski koncert - 15.45 Zabavna glasba - 16.00 Prens II. počasa prvenstvene nogometne tekme: Odrad - Vardar (prenos s stadiona Odrada v Ljubljani) - 17.00 Družinski pogovori - 17.10 Zeleni ste - poslušajte! - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Umberto Giordano: »Fedora«, opera v treh dejanjih - 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan - 22.15-23.00 Popevke in ritmi iz raznih dežel

23.00-24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

DANES IN JUTRI

GLEDALIŠČA

DRAMA - LJUBLJANA

Nedelja, 7. marca ob 15: Huxley: »Glocondin nasmeje«. Izven in za podeljele.

Ob 20: Hecht-Mac Arthur: »Prva strana«. Izven in za podeljele.

Ponedeljek 8. marca: Zaprt.

Torek, 9. marca ob 20: Tirsio de Molina: »Don Gil v zelenih hlačah«. Abonma red S.

Sreda, 10. marca ob 20: Hecht-Mac Arthur: »Prva strana. Atonma G.

OPERA

Nedelja, 7. marca ob 19: Verdi: »Traviata«. Gostovanje v Celju.

Ponedeljek 8. marca: Zaprt.

Torek, 9. marca ob 19.30: Verdi: »Trubadur«. Gostovanje baritonista Vl. Ružjaka in dirigenta M. Zebreta. Izven.

Sreda, 10. marca ob 15: Gounod: »Faust«. Zaključena predstava za gimnazijo Kamnik.

Četrtek, 11. marca: Zaprt.

Kv abonentnim predstavam v SNG, zlasti v Operi ob petkih popoldne, vodijo nekateri obiskovalci, med nimi celo abonent, otroke. Uprava SNG prosil, da bi se to več ne dogajalo, ker otroci med izvajanjem motijo poslušalce in izvajalce. Vse prizadete obveščamo, da biljeterji odslej ne smejo pri predstavah, niti pri popoldanskih, če niso otroške, niti pri večernih, dovoljevati vstopa v auditorij osebami, ki imajo s seboj otroke v predškolski starosti.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Nedelja, 7. marca ob 15: F. Mišinski: »Mogočni prstani«. Izven. Znižanje cene. Zadržje.

Ob 20: M. G. Sauvajon: »Trinajst jih bo«. Izven.

Torek, 9. marca ob 20: Mary Chase: »Harvey«. Abonma red Torex. - Vstopnice so tudi v prodaji.

Sreda, 10. marca ob 20.30: Mary Chase: »Harvey«. Zaključena predstava za TSS II.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Nedelja, 7. marca ob 18: Nestroy-Likar: »Ah ta ljubezen mentana«, veseloigra z godbo, petjem in plesom. Popoldanska predstava.

Ob 20: Nestroy-Likar: »Ah ta ljubezen mentana«, veseloigra z godbo, petjem in plesom. Večer. predstava.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE

Komenskega ulica Rokodelski dom

Nedelja, 7. marca ob 20: Goldoni: »Lažnivec«, veseloigra.

PREDAVANJA

ne avtorizacije po 120 din kg Dejavica odprta od 7 do 15 ure.

Centralna ljudska univerza otvara 9. marca 1954 študijski predavni »Svojevlastni otok v različnih razvojnih dobah«. Vpisovanje je vsak dan od 8 do 14 pri Centralni ljudski univerzi, Cankarjeva 8-III, tel. 23-368 Ukovina 50 din.

Zaradi prevelikega števila prijaviteljev za ciklus »Kratek pregled umetnostnega ustvarjanja skozi stoletja« obveščamo vse prijavitelje, ki so se prijavili od vključno 24. febr. dalje (glej bilag potrdilo o vpisu), da smo jih uvrstili v drugi ciklus, ki se bo pričel 11. marca 1954 in ki bo prav tako v Trgovinski zbornici ob 20 uri Prosim, da ta razpored upoštevate. Vse informacije dobite na telefonski številki 23-368.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov LRS, Ljubljana, priredi v četrtek, dne 11. marca 1954 ob 17 v prostorih Zavoda za preiskavo materiala in konstrukcij, Dimičeva 10, predavanje tog ing. Željka Branka, direktorja Zavoda za preiskavo materiala iz Beograda. Predaval bo o prenetih konstrukcijah. Predavanje bo opremljeno z demonstracijami. Vabljeni.

Otvorjamo ciklus predavanj »Svojevlastni otok v različnih razvojnih dobah«. Prvo predavanje bo v torek, 9. marca ob 20 v dvorani I. dr. gim. Vegova 1-1, z naslovom: »Otrokov značaj in njegovo oblikovanje«. Predava prof. Janez Tomšič.

Predavanja »Kratek pregled umetnostnega ustvarjanja skozi stoletja« bodo v dveh sporednih ciklusch. Prvi ciklus prične v četrtek, 8. marca, drugi v četrtek 11. marca. Predavanja obeh ciklusch bodo ob 20 v Trgovinski zbornici. Prvo predavanje: »Antika« Sodelujoči: Univ. prof. dr. Milica Grošelj, ravnatelj Narodnega muzeja Jože Kastelic, izredni profesor Akademije za glasbo Vilko Ukmar. Predavanja lahko obiskujete le prijaviteli vsi oni, ki so vpisani od 24. februarja dalje (glej bilag potrdilo o plačani ukovini).

V sredo, dne 10. marca bo predaval ob 8 zvečer v Slovenskem seminarju prof. Viktor Smolec o temi: »Prešeren in ustanovitve kulturnega praznika slovenskega naroda 1945«. Na ogled bodo važnejša prešereniana iz NOB. Vstop prost - Slavistično društvo.

RADIO

Dnevni spored za nedeljo 7. marca

6.00-8.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) - vmes ob 6.05 Poročila in vremenska napoved - 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda - 7.15 Radijske reklame - 7.30 Radijski koledar - 8.00 O športu in športnikih - 8.15 Za prijetno nedeljsko jutro veseli in poskočne domače popevke - 9.00 Za naše kmetovalce - 9.30 Od melodije do melodije - 10.00 Dopoldanski simfonični koncert - 11.00 Po naši lepi deželi: Brinovka leti čez Kras - 11.30 Lahek opoldanski glasbeni spored - vmes od 12.00-12.20 Oddaja za Beneske Slovence - 13.00 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave - 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.30 Pogovor s poslušalci - 14.00 Operetne melodije - 14.00 Otroška predstava: Ch. Perrault-N. Kuret: Obuti maček - 14.40 V plesu in pesmi po Jugoslaviji - 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave - 15.15 Dolenski koncert - 15.45 Zabavna glasba - 16.00 Prens II. počasa prvenstvene nogometne tekme: Odrad - Vardar (prenos s stadiona Odrada v Ljubljani) - 17.00 Družinski pogovori - 17.10 Zeleni ste - poslušajte! - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Umberto Giordano: »Fedora«, opera v treh dejanjih - 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan - 22.15-23.00 Popevke in ritmi iz raznih dežel

23.00-24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER

Spored za nedeljo, 7. marca

8.15 Slovenske narodne - 8.30 Za naše kmetovalce - 9.00 Z okroglo in poskočno v nedeljsko jutro - 9.15 Mladinska oddaja. Braunov najmlajši - ter pogovor s pionirji - 13.45 Glasba po željah 15.00 Z mikrofonom po Primorskem - 16.00 Oliskali smo pevške obzre na Primorskem - rezervirano za oddaje v okviru tekmovalnega mladinskih zborov - 16.30 Promenaški koncert - 17.00 To je Jugoslavija - Narodne pesmi in plesi - 17.30 Glasba po željah v hrvaščini - 18.15 Jurina in Franina - 18.30 minut veselih ritmov za nedeljski večer - 22.32 Plesna glasba.

VESTI Z JESENIC

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 7. marca ob 14.30: S. Maugham: »Sveti plamen«.

Predstava v okviru okrajne proslave mednarodnega praznika žena Izvajajo člani Svobode z Lesa

VESTI IZ TRBOVELJ

Nedeljska zdravniška dežur. služba od 6. marca (14. ure) do 8. marca (7. ure): dr. Kržišnik Marjan v sploš. bolnišnici.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Levstikov (Sentjakobski) trg

Nedelja, 7. marca ob 11: Taufer-Novy: »Moja in Hvala«.

Ročne lutke

Resljeva cesta 28

Nedelja, 7. marca ob 17: Stemmler: »Carovni klubuk«.

Ponedeljek 8. marca ob 10: Gostovanje v Smartnem v Tihinju; ob 13: Gostovanje v Motniku; ob 15: Gostovanje v Vranskem.

Torek, 9. marca ob 10: Gostovanje v Polzeli; ob 14: Gostovanje v Braslovcah; ob 16.30: Gostovanje v Smartnem ob Paki.

Predprodaja vstopnic za popoldansko predstavo v gledališču ročnih lutk od 11.30 do 12.30 pri bližnjem Mestnega gledališča v Gledališki pasaži in pol ure pred predstavo pri obeh gledališčih bližnjih.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«: Amer. film: »Steklena menažerija«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 bo matineja istega filma.

KINO »KOMUNA«: Amer. film: »Spions. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 18, 30 in 21. Pri zadnjih dveh predstavah nastopajo avstrijski artisti. Cene vstopnicam so zvišane za 20 din. Ob 10 bo matineja istega filma.

KINO »SLOGA«: Amer. film: »Poročil sem čarovnico«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 bo matineja istega filma. Predprodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9-11 in od 15 dalje.

KINO »TRIGLAV«: Ameriški film: »Skritvostna cesta«. Tednik Film-

CELJSKE VESTI

Nedeljska zdravniška dežur. služba v Celju dne 7. marca: tov. dr. Sešek Maksim. Celje Ljubljanska 36.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna

Nedelja, dne 7. marca 1954: lekarna »Planinka« Glavni trg 20.

RADIO

6.00-12.00 Prens sporeda Radia Ljubljana - 12.00-12.20 Oddaja v madžarščini - 12.20-23.00 Prens sporeda Radia Ljubljana.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »To je moj sin«.

UDARNIK: Nemški film: »Srce lažno bje«.

POBREŽJE: Jugoslovanski film: »Svet na Kaljariju«.

STUDENCI: Francoski film: »Frizer za dame«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 7. marca ob 15 in 17: Veseli spored izven; ob 19.30: Hristič: »Ohridska legenda«. Izven.

Razstava fotografij in barvnih reprodukcij francoske likovne umetnosti je v Umetnostni galeriji, Strossmayerjeva ulica 6. Razstava obsega v glavnem francosko arhitekturo od rimskih časov do danes in nekaj barvnih reprodukcij francoskega slikarstva od impresionizma do novjših časov. Razstava je odprta dnevno od 9 do 16. Ustanove, kolektivni, organizacije - organizirajte skupinske obiske. Razstavno vodstvo zagotavlja. Prijave za obiske poslati po telefonu na št. 25-45.

TOVARNA

»PLAMEN« - KROPA

sprejme za graverski oddelek graverskega mojstra

Ponudbe s podatki o dosedanjem delu je poslati na upravo podjetja.

Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje zagotovljeno.

DELOVNI KOLEKTIV IN ČLANI

KMETIJSKE ZADRUGE - ZREČE

ISKRENO ČESTITAJO VSEM OBČANOM K OBČINSKEMU PRAZNIKU, KI BO 9. MARCA V ZREČAH!

ISTOČASNO SE V GLOBOKI HVALEŽNOSTI KLANJAMO SPOMINU VSEH TALCEV IN ŽRTEV, KI SO DAROVALI ŽIVLJENJE ZA NASO SVOBODO!

DELOVNI KOLEKTIV IN ČLANI KZ - ZREČE

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SOCIA«: Ameriški film: »Steklena menažerija«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 bo matineja istega filma.

KINO »KOMUNA«: Amer. film: »Spions. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 18, 30 in 21. Pri zadnjih dveh predstavah nastopajo avstrijski artisti. Cene vstopnicam so zvišane za 20 din. Ob 10 bo matineja istega filma.

KINO »SLOGA«: Amer. film: »Poročil sem čarovnico«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 bo matineja istega filma. Predprodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9-11 in od 15 dalje.

KINO »TRIGLAV«: Ameriški film: »Skritvostna cesta«. Tednik Film-

CELJSKE VESTI

Nedeljska zdravniška dežur. služba v Celju dne 7. marca: tov. dr. Sešek Maksim. Celje Ljubljanska 36.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna

Nedelja, dne 7. marca 1954: lekarna »Planinka« Glavni trg 20.

RADIO

6.00-12.00 Prens sporeda Radia Ljubljana - 12.00-12.20 Oddaja v madžarščini - 12.20-23.00 Prens sporeda Radia Ljubljana.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »To je moj sin«.

UDARNIK: Nemški film: »Srce lažno bje«.

POBREŽJE: Jugoslovanski film: »Svet na Kaljariju«.

STUDENCI: Francoski film: »Frizer za dame«.

DROBNI OGLASI

POSTREŽNICO po možnosti z mrazem kuh. išcem za vsak dan - Naslov v upravi lista

CEBELARJI! Iz tiska je izšel »Pčelarski kalendar za 1954 v založbi Zveze čebelarjev Srbije, Beograd. Urednik: Dr. Staniša Kolar. Kdor ul. maja 32. Cena 70 din. Kdor naroči več kot deset izvodov, do 10% popusta. Denar pošljite na tekoči račun 103 T-628.

AVTO DKW, generalno popravilno-poltovarno, zamenjavo za potniški avto, starejšega tipa, Ford, Chevrolet ali drugo znamko. Lahko je tudi neuporaben - Dragiša Kolar, št. 95, Beograd, Dimitrija Tucovića št. 95.

TOVARNA »SKRKA«, Kranj, prodaja levo kretljivo za industrijske in avtomat za silkanje (fotoautomat). Interesenti si lahko ogledajo s sodena predmeta vsak dan od 10 do 14.

RAČUNOVODJO za takojšen nastop sprejme podjetje v Ljubljani. Na sloj v oglasnem oddelku.

DVOSOBNO STANOVANJE, komfortno, lepo, v Sentvidu, zamenjavam za komfortnega enosobnega s kabineto ali večjega enosobnega v Ljubljani. Ponudbe v oglednem oddelku ali t. nadst. - 765

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK s pečico prodam. Florjanska ulica 37. 765

DOBER KLAVIR ali pianino v zamenjavo, v našem Savnik Boris, učitelj, v novo mesto, Prešernova 14. N 4

KNJIGOVODJO za vodstvo gospodarskih podjetij sprejme OLO Smarje pri Jelšah. Ponudbe poslati z vedbo zadnjih zposilitev. 765

CEVLJARJEV za zbita dela, sprejme takoj čevljarsko podjetje »Obutev«, Rakek. Plača po akordu. 765

SPREJMEMO več avtokleparjev in avtomobilov ter mojstra avtomobilarja. Invalidsko podjetje Kolarstva karoserija, miz., Maribor, Tržaška cesta 6. 765

KUPIMO a) v zamenjavo v našem dobrotalni rezkalni stroj (rezzer) in mesalno stikalnico za furniranje avto. - Prav prikolico za osebni avto. - Vsa tako kupimo vse vrste suhega in mokrega. Inv. podj. karoserija - mizarstvo, Inv. podj. karoserija - mizarstvo, Maribor, Tržaška cesta 6. 765

STROJNIH KLJUČAVN CARJEV sprejme takoj Mestno strojno podjetje, Ljubljana, Dolenska 76. 765

KOVINOSTRUGARJEV sprejme takoj Mestno strojno podjetje Ljubljana, Dolenska 76. Plača po dogovoru. 765

TRIJE

tovariši

ROMAN 14

»Kaj želite piti?« sem vprašal dekle.

»Morda čašico martinija?« je odgovorila. »Martinija brez sodavice.«

»V tem je Fred strokovnjak.« sem dejal.

Fred se je nasmehnil. »Meni kakor po navadi,« sem mu naročil.

Bar je bil hladen in na pol temen. Dišalo je po razlitem ginu in konjaku. Bil je oster vonj kakor po brinju in kruhu. Izpod stropa je visel iz lesa izrezljan model jadrnice. Stena za točilno mizo je bila obita z bakrom. Motna luč lestence je metala po baru rdeče odseve, ko da se zrcali v njem podzemeljski ogenj. Izmed majhnih stenskih svetilk iz kovanega železa sta gorele samo dve - ena pri Valentinu, ena pa pri nama. Imele sta pergamentne senčnike, narejene iz starih zemljevidov, in podobne sta bile ozkimi, osvetljenim izrezkom sveta.

Bil sem nekoliko v zadregi in sam nisem prav vedel, kako naj navežem pogovor. Saj dekleta sploh nisem poznal, in čim dlje sem jo gledal, tem bolj tuja se mi je zdela. Že dolgo nisem tak sedel s človekom; tega nisem bil več vajen. Bolj sem bil vajen občevarnja z moškimi. Poprej, v kavarni, je bilo preveč hrupa, zdaj, tu, pa se mi je iznenada zdelo preveč mirno. Vsaka beseda je dobila

s tišino prostora tolikšen poudarek, da je bilo težko govoriti brez zadrege. Skoraj želel sem si, da bi spet sedel v kavarni.

Fred je prinesel čaši. Pila sva. Rum je bil močan in svež. Dišal je po soncu. Bil je nekaj, česar se je človek lahko držal. Izpraznil sem čašo in jo takoj dal Fredu, da bi jo spet napolnil.

»Ali vam tu ugaja?« sem vprašal.

Dekle je prikimalo.

»Bolj kakor v slaščičarni na oni strani?«

»Slaščičarne sovražim,« je dejala.

»Zakaj pa sva se sestala prav tam?« sem vprašal presenečeno.

»Ne vem.« Odložila je čepico. »Nič drugega mi ni prišlo na misel.«

»Tem bolje, da vam je tu všeč. Mi pogosto zahajamo sem. Zvečer se počutimo v tej luknji kar domače.«

Zasmejala se je. »Ali ni to pravzaprav žalostno?«

»Ne,« sem odgovoril, »samo času primerno.«

Fred mi je prinesel drugo čašo. Na mizo je položil tudi zeleno havano. »Od gospoda Hauserja.«

Valentin mi je pomahal iz svojega kota in dvignil čašo.

»31. julij 17, Robby,« je dejal s težkim glasom.

Prikimal sem mu in tudi dvignil svojo čašo.

Zmeraj je moral nekemu nazdravljati; zvečer sem ga že videl, kako v kmečki krčmi nazdravlja luni ali grmu

KUPIMO

nizkotlačno vodno napravo po spodnji specifikaciji oziroma dele te naprave:

1. nizkotlačni akumulator

prostornine 120 litrov, celotna prostornina 1000 litrov, delovni pritisk 60 at, kompleten;

2. tribatno črpalko

učinka cca 35 l/min delovni pritisk 53 at, kapaciteta lahko varira ± 30% kompletno;

3. kompletan kompresor

količina vsesavanja 26 l/min. pritisk 60 at.

ELKA TOVARNA ELEKTRIČNIH KABLOV
ZAGREB
Martićeva 60 — Telefon 39-741

364

UPRAVA ZA INVESTICIJE »AKMO« V PRISTINI razpisuje prvo ofertalno licitacijo za dovršitev gradbenih del pri hidroelektrarni »Kožnjara«

LICITACIJA BO 16. APRILA 1954 OB 11. URI
V PROSTORIH PODJETJA »ENERGOPROJEKT«
BEOGRAD — BRANKOVA 25/IV, SOBA 8

Skupna predračunska vsota po glavnem projektu znaša 302.934.275 dinarjev.

Tehnični elaborat je na vpogled vsak delovni dan od 8. do 14. ure v »Energoprojekt«, Beograd, Brankova 25 IV., soba 12 ali v Sekretariatu za gospodarstvo AKMO, Pristina.

Licitacijski elaborat se lahko kupi v Upravi za investicije AKMO Pristina, ali v »Energoprojekt«, Beograd, za 7000 dinarjev. — Kaveljico v višini 2% predračunske vsote v obliki garancijskega pisma Narodne banke in pismeno zapečateno ponudbo je treba izročiti licitacijski komisiji najkasneje do 11. ure na dan licitacije. Ponudbi je treba priložiti tudi vse ostale dokumente, določene z uredbo o izdajanju gradbenih, gradbeno-obrtnih in montažnih del ter nabave opreme s pomočjo javne licitacije (Službeni glasnik NRS šte. 13 in 15/53) in s splošnimi pogoji.

1145

Pravkar izšlo! Pravkar izšlo!

KNJIGA O PREPROGARSTVU

»OSNOVNI POJMI O PREPROGARSTVU«
Napisal Ivan Stanković, preprogarski mojster

Knjiga vsebuje zanimiva poglavja: zgodovino — orodje — barvanje — ornamentiko — nasvete za čiščenje, čiščenje, nakup in prodajo — anekdote z opisom dogodkov v trgovini.

Opisane so glavne vrste domačih in orientalskih preprog!

Trdo vezana knjiga — 165 strani — 21 slik — Cena 500 din

Vodje čitalnic, knjižnic, ustanov, zadrug, tečajev, domov, podjetij, sindikatov, učitelji — nabavite knjigo, da se boste seznanili s to narodno, obrtno in industrijsko vejo umetnostne proizvodnje!

Gospodinjje, zasebniki in vsi, ki imate kakršno koli preprogo, ali jo želite kupiti, očuvati ali sami narediti, prečitajte to knjigo, da boste dobili osnovne pojme o preprogarstvu.

Naročila pošljite na naslov: **IVAN STANKOVIĆ, čilimarska radnja, Zagreb, Teslina 7.**

Denar nakažite po pošti ali z virmanom na račun 402-T-7161

Knjižarne naprošamo, da naroče knjigo proti običajnemu popustu.

KUPIMO

hidravlično stiskalnico

z ali brez motorne črpalke, za maksimalni pritisk od 800—1500 ton. — Potrebna koristna površina mize ca 1000 X 1000 mm, pritisk od spodaj ali od zgoraj

PONUDBE (TUDI ZA PODOBNE STISKALNICE) POSIJTE NA NASLOV:

TOVARNA UMETNIH BRUSOV, Maribor

GRADBENO PODJETJE »PUT« - SARAJEVO

BENTBAŠA ULICA 15

RAZPISUJE NATECAJ ZA SPREJEM V SLUŽBO:

dveh gradbenih inženirjev

z izkušnjami pri gradnji cest ali predorov

knjigovodje-bilancista

Nastop službe takoj — Plača po pogodbi — Ponudbe s plačilnimi pogoji in podatki o strokovnosti in dosedanjem službovanju je treba poslati pismeno na naslov:

GRADBENO PODJETJE »PUT« - SARAJEVO, Bentbaša 15 — Poštni predal 188

Tovarna parnih kotlov

ZAGREB — ŽITNJAK

tel. 23-475, 6 in 7 prodajni odd. 02.
Brzjavni: TVORPAK

PROIZVAJA:

vse vrste parnih kotlov stoječe, lokomobilne, kombinirane, strmocevne ladijske itd.

PROIZVAJA IN PRODAJA:

vso grobo in fino armaturo kakor: prehodne povratne, izpustne in varnostne ventile, vodne števce itd

PRODAJA

vso jekleno in litoželezno armaturo vseh pritiskov

INSTITUT
TUBERKULOZO
VA GOLNIKU

razpisuje mesto
zdravnika

Nastop službe takoj V pošte pridejo zdravniki z dokončanim stažem Pismene ponudbe s potrebnimi podatki in z opisom dosedanjega dela poslati na Upravo
Instituta za tuberkulozo Golnik

Berite in naročajte
»Ljudsko pravico-Borbo«!

Sprejmemo v službo:

5 gradbenih tehnikov
6 gradbenih delavodij
100 kvalificiranih zidarjev

za naša gradilišča v Kočevju, Ribnici, Delnicah in na Vel. Blokah ter Rakeku

Stanovanje zagotovljeno — Plača po dogovoru na osnovi določil tarifnega pravilnika podjetja

Prošnje oziroma ponudbe je poslati na tajništvo podjetja

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

»ZIDAR« - Kočevje

Vsem dobaviteljem in kupcem sporočamo, da se je po likvidaciji trgovskega podjetja

»OMNIA« VELEBLAGOVNICA D D - KOPER

osnovalo v istih prostorih novo gospodarsko trgovsko podjetje z industrijskim blagom pod naslovom

»SLAVICA«

TRGOVSKO PODJETJE Z INDUSTRIJSKIM BLAGOM
NA DEBELO

K O P E R

ki ima svoj tekoči račun pri podružnici Narodne banke v Kopru pod št. 657-T-360

Dobavitelje prosimo, da vse ponudbe naslavlajo na naslov novega podjetja, naše cenj odjemalce pa prosimo, da se poslužujejo pri svojih nabavah naše izbiere v vseh industrijskih predmetih, posebno pa še pri blagu iz uvoza!

Priporoča se kolektiv

TRGOVSKEGA PODJETJA »SLAVICA« - KOPER

SPOROČILO

o izidu natečaja za regulacijski načrt mesta Zadra

Na podlagi pogojev o razpisu natečaja za regulacijski načrt mesta Zadra z dne 1. III. 1953 je ocenjevalno razsodišče končalo svoje delo 26. II. 1954 in na zaključnem sestanku sprejelo svoje sklepe.

Od prejetih 14 (iz besedami: štirinajst) elaboratov je ocenjevalno razsodišče izločilo deli pod šifro 19381 in 7771, kot nekompletni in nepopolni strokovno izdelani.

Za preostalih 12 (iz besedami: dvanajst) del, ki ustrezajo pogojem natečaja, je ocenjevalno razsodišče na temelju analize in ocene del ugotovilo, da navzile mnogim pozitivnim in koristnim predlogom in v osnovi dobrih koncepcijam nobeno delo ni uspelo v celoti povezati in uspešno rešiti postavljene probleme in je zato sklenilo, da prve nagrade ne podeli.

Ocenjevalno razsodišče je nadalje ugotovilo, da tri najboljša od prejetih del enako uspešno rešujejo probleme in je zato združilo za nagrado določeni znesek ter s po 400.000 din razdelilo naslednje dela:

delo pod šifro 16124 avtorja ing. Borislava Kalodjere s sodelavci ing. Jerkom Marasovićem, Volgo Mijah, Mirjano Marasović in konzultantom arb. Budimirom Pervanom;

delo pod šifro 38393 avtorjev ing. arb. Bruna Milčiča in ing. arb. Miroslava Kolleza s sodelavci Branko Bere, Radovanom Horvatom, Dominiko Kunkera, Zeljko Milčič in Katico Skunca;

delo pod šifro 50105 avtorjev ing. arb. Vlade Ivanovića, Radovana Miševića, Branka Petrovića in Branka Vasiljevića, skupine Urbanističnega inštituta LRH s tehničnimi sodelavci Ivanom Barbarićem, Veljkom Frančićem, Franjom Kovačićem, Ivanom Lav, ing. Nado Vasiljević in Hasanom Zukanovićem.

Ocenjevalno razsodišče je nadalje sklenilo s zneskom po 200.000 din odkupiti naslednja dela:

delo pod šifro 20153 avtorjev ing. arb. Iankreda Lubinsky, Zlarka Furjanica, Beate Šajnović in Valerije Leskovar Svetli;

delo pod šifro 99666 avtorjev arb. Mate Baylon in arb. Branimir Milekovića iz Beograda;

delo pod šifro 23575 avtorjev arb. Dragoljuba Jovanovića in arb. Branimir Mirkovića s sodelavci Ivanom Jankovićem in arb. Zorico Veljavljivić iz Beograda.

Ocenjevalno razsodišče je končno sklenilo, da se od razlike med s razpisom natečaja določenim zneskom in proporcionalno (v odnosu na številni prejetih del) na nagrade in odkupe odpadajočim zneskom v višini 400.000 din podeli dela pod šifro 20153 50.000 din kot dodatek k odkupni ceni.

Za vloženi trud in materialne izdatke s pravico na vrnitev elaboratov se podeljuje delom pod šifro Z-00001 in 99066 po 75.000 din, za delo pod šifro 60005, 12321, 74174 in 77771 pa po 50.000 din.

Nagrajeni in odkupljeni elaborati bodo služili za osnovo pri izdelavi generalnega regulacijskega načrta mesta Zadra, ki ga bodo začeli pripravljati v bližnjih dneh s posvetovalnim sodelovanjem VII. oddelka Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti ter strokovnih članov ocenjevalnega razsodišča. V teku je tudi obravnavanje tehnične izvedbe tega dela.

Ljudski odbor mesta občina Zadra

POSTOJNA IMPORT-EXPORT

IZ VOZNO - UVOZNO PODJETJE

POSTOJNA

razpisuje mesto:

čefa komercialnega sektorja

Pogoji: Primerna ekonomsko-trgovska izobrazba z najmanj 10 letno prakso ter perfektnim znanjem nemškega in francoskega ali angleškega jezika.

karospondenta (-ko)

za dopisovanje v nemškem, francoskem in angleškem jeziku

PLAČA PO DOGOVORU

Ponudbe pošljite na gornji naslov!

»DALMACIJA«

TOVARNA KARBIDA IN CIANAMIDA

DUGIRAT

sprejme

strojnega inženirja

Plača po dogovoru. — Stanovanje zagotovljeno.

Prednost imajo kandidati z urejeno vojaško obveznostjo

Ponudbe pošljite na gornji naslov!

RUDNIK PREMOGA IN BARITA — PLEVLJA

LR CRNA GORA

sprejme

inženirja kemije

analitika, po možnosti z nekaj prakse

Stanovanje za samce ali poročene zagotovljeno.

Plača po dogovoru!

Ponudbe na gornji naslov — Eventualne informacije daje

UDRUŽENJE RUDNIKA I INDUSTRIJE NEMETALA
— ZAGREB MARGARETSKA 3/1 — Telefon 23-073

GRADBENO PODJETJE

»TEHNIKA«

LJUBLJANA

sprejme

dva absolventa ekonomskega tehnikuma z vsaj dveletno prakso

Plača po tarifnem pravilniku

Oglašujte v
»Ljudski pravici-Borbi«!

GRADBENO PODJETJE

»GRADITELJ«

SARAJEVO — BEOGRADSKA ULICA 2

sprejme:

gradbene inženirje, tehnike in poslovodje

z daljšo prakso

STANOVANJE IN HRANA ZAGOTOVLJENA NA GRADBIŠČU, V PRIMERU PA, DA SE KDO ŽELI Z RODBINO PRESELITI V SARAJEVO, LAHKO DOBI STANOVANJE V NOVEM POSLOPJU MESECA OKTOBRA — PISMENE PONUDBE POSIJTE NA GORNJI NASLOVI

1074

Pri Lendavi so velike zaloge ZEMELJSKEGA PLINA

Podjetje »Nafta« v Lendavi gradi degazolnažo, kompresorsko postajo in kaptazo v vrednosti 2,2 milijardi dinarjev — Glavna dela bodo zaključena do konca letošnjega leta — V letu 1956 bo dobivalo iz zemlje toliko plina, da ga bo lahko oddajalo kakemu večjemu mestu za široko potrošnjo, če ne bodo zgradili tovarne za predelavo metana

Naftno polje pri Lendavi ne krije v svojih globinah le nafte, temveč tudi velike zaloge zemeljskega plina. V začetku ustanovitve podjetja v Lendavi so iskali in cenili predvsem nafte. Plin, ki so ga odkrili pri raziskovanju, je dolgo časa uhačal iz vrtin neizrabljen v zrak. Do konca leta 1952 je šlo v izgubo približno 145.000.000 m³ zemeljskega plina, približno polovico tega v letu 1951, ko je uporaba plina bila malenkostna. Naslednja leta so zbirali vedno večje količine plina za uporabo. Mestna plinarja v Lendavi je sprejemala vedno več plina. Z njim je oskrbovala gospodinjstva, podjetja in ustanove v mestu. V Lendavi uporabljajo zemeljski

plin za gretje prostorov in kuhanje. V začetku leta 1951 so začeli graditi velike naprave za zbiranje in čiščenje plina ter za ponovno vtiskanje v vrtine, ki dajejo nafte. Do konca leta 1952 so investirali 1,2 milijarde din, lani pa 470 milijonov din. Letos bodo investirali 476 milijonov din in s tem zaključili glavna dela. Kaptaza, kompresorska postaja in degazolnaža delno že obratujejo, do začetka prihodnjega leta pa se bo zmogljivost močno povečala. Pri dobivanju nafte iz zemlje je zemeljski plin izrednega pomena. Z njim povečajo količino dobljene nafte dvakrat do trikrat. Pritisk nafte v naftnem sloju pri naravnem otekanju

časoma pojema. Brez plina je mogoče dobiti iz zemlje le 15% zaloge nafte, s pomočjo plina pa 40-50%. Plin, ki ga potiskajo v vrele nafte, pa ni izgubljen. Ko se plin dviga, se pomeša z nafte, ki jo prinaša na površje. V zbirni postaji plin ločijo od nafte in ga uporabijo ponovno. Zemeljski surovi plin sestavljajo razni plini, ki jih industrija uporablja vsakega zase. Največ je metana, ki ga nekaj uporabljajo v podjetju, nekaj pa ga prodajo kemični industriji. Uporabljajo ga tudi za kurjavo, čeprav ga je škoda. Metan je mogoče uporabljati za industrijske potrebe, kjer več koristi. Za kurjavo pa sta primerna propan in butan. Za predelovanje metana bi potrebovali posebno tovarno, ki bi bila sicer draga, amortizirala pa bi se v nekaj letih. Če tovarne ne bodo zgradili, pa bodo metan lahko oddajali kakšni plinarji v večjem mestu ali industrijskem centru. Metan ima dvakrat večjo kalorično vrednost kot plin, ki ga dobivajo iz premoga. Gazolin pa je dober dodatek bencinu za letalske motorje. Nova degazolnaža bo pline ločila vsakega zase. Na kompresorski postaji s plinom polnijo jeklenke, v katerih ga odpošiljajo industrijskim podjetjem. Lendavsko naftno polje hrani velike zaloge plina, katere pa ne smejo izčrpati prej kot nafte. Izkoriščanje plina bodo letos še povečali z dvema vrtinama v Dolini. Tovarna za predelavo metana bi imela dovolj surovin že leta 1956. P. J.

bo naredila korak naprej

Zgradili bodo tekstilno tovarno, vinsko klet, klavnico s predelovalnico mesa in naredili še več drugih komunalnih naprav

Gospodarski odbor mestne občine Metlika v zadnjem času živahno razpravlja o novih gradnjah, od katerih naj bi se nekatere pričele že to leto, za druge pa naj bi vse pripravili. Tako se bo dolgotrajna želja Metličanov, da bi dobili kakršnokoli industrijo, letos končno le uresničila. Črnomeljski okraj in Glavni odbor Invalidskega podjetja LRS v Ljubljani bosta takoj, čim bo vreme ugodno, pričela graditi v Metliki tekstilno

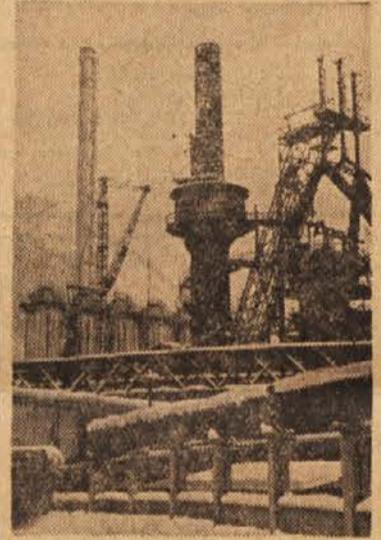
tovarno. Po novi lokaciji naj bi stala v neposredni bližini postaje, na njej pa med Carovo gostilno in hudournikom Sušico. Dela bodo izvršena v več etapah, letos v septembru pa bi se tekstilno podjetje »Belokranjka« iz Črnomlje že preselilo v nove prostore in tam znatno razširilo dosedanje obrat. Prav tako bo najbrž že letos okrajna Zadruga zveza pričela graditi veliko vinsko klet, za katero pa še vedno predelujejo in izboljšujejo gradbene načrte, da bi tako dobili poslopje, ki bo ustrezalo vsem zahtevam sodobne predelave grozdja in shranjevanja vina. Klet bo v dolžini 75 m zgrajena pod zemljo, zunaj pa bo samo veliko upravno poslopje. Z novo kletjo bo lahko znana metliška črna zrnca uspešno konkurirala z drugimi namiznimi vini. Okrajna zadruga zveza namerava v Metliki zgraditi tudi novo, sodobnim predpisom ustrezajočo klavnico, kateri naj bi bila priložena tudi predelovalnica mesa. Po svojih velikih živinskih sejnih zavzema Metlika ne samo prvo mesto v Sloveniji, ampak je po njih znana tudi daleč po sosednjih republi-

kah. Z mesno predelavo bi odpadlo mnogo nepotrebnega prevoza živine, hkrati pa bi bilo za mesto in prebivalstvo nov vir dohodkov. Tudi vprašanje mestne parkne je postalo pereče, kar sedanjih prostorih ne ustrezajo zdravstvenim zahtevam. Mesto bo novo pekarno zgradilo v svoji reži. Okrajni svet za ljudsko zdravstvo je predvidel graditev novega zdravstvenega doma, katerega bodo letos izvedli prav tako so to leto na okraju vsaj ljeni v proračun tudi prvi načrti za gradnjo novega gimnazijskega poslopja v Metliki. Letos bo tudi izdelan pobornen načrt katastra, po katerem bo urejena kanalizacija in šene priprave za tlakovanje stene. Razen tega je nujno potrebni poiskati prostor za novo pokopališče in popraviti staro. Lepe načrte ima tudi Turistično oglepševalno društvo, ki urediteljstvo letnega kopaljšča Kolpi in oglepševalno mesto. Končno je še pripomnilo, bodo to pomlad premenovale metliške ceste in trge. Tako bo Metlika v svoji razvoju za ostalo Belo krajino nujno potrebno za to pasivno želo.

Jeseniški delavci si prizadevajo da bi dosegli višjo kvalifikacijo

Uredba o opravljanju strokovnih izpitov za kvalifikacijo in visoko kvalifikacijo je omogočila delavcom, ki nimajo predpisanih strokovnih šol, dosego višje kvalifikacije. Do 31. decembra 1953. leta je vložilo v radoviškem okraju blizu 300 kandidati prošnje za opravljanje izpita za kvalificiranega delavca in blizu 200 za dosego visoke kvalifikacije. Doselej je opravilo izpite za kvalifikacijo 235 delavcev, za visoko kvalifikacijo pa 130 kvalificiranih delavcev iz okraja Radoviška. Predstavitelj 70 kvalificiranih delavcev bo klicanih pred izpitno komisijo OLO Kranj konec tega meseca, opravljanje izpitov za kvalificiranega delavca pa bo trajalo še nekaj časa. Zanimivo je da so skoraj vsi kandidati strokovnjaki in opravijo praktični izpit z lahkoto. Večje težave pa jim dela teoretični del. Tako imajo vsi malo znanja iz matematike ter temeljev

države. Kandidati, ki opravljajo izpit za kvalificiranega delavca, pa obvladajo razen omenjenih predmetov premalo tudi slovenščino

Jeseniška železarna

Konferenca za voditelje prosvetnih ustanov v novomeškem okraju

Razvoja šolstva v novomeškem okraju ne ovira samo občutno pomanjkanje materialnih sredstev. Uspehi šolskega dela namreč ne zavise vselej samo od ugodnih materialnih pogojev, v katerih šole delajo, marveč v mnogočem od ljudi, ki jim je ljudska oblast zaupala vodstvo posameznih šolskih ustanov. Svetu za prosveto in kulturo OLO Novo mesto kljub prizadevanju ni uspelo izročiti vodstva vseh šol ljudem, ki bi mogli nalogo zadovoljivo izvrševati. Pomanjkanje dobrih učiteljev je prisililo SPK na okraju, da je imenoval več delavnic, a mladih in zato še ne dovolj izkušenih učiteljev in učiteljic za šolske upravitelje. Ti ljudje so naleteli pri delu na občutne težave, v katerih si pogosto niso znali pomagati. Njihov težaven položaj je SPK vedno s skrbjo spremljal in se končno odločil, da jim pomaga s tečajem.

svsteno problematiko naših šol v pedagoškem, političnem, administrativnem in gospodarskem pogledu. Živahno razpravljanje po vseh referatih je dočela osvetlila premnoga nejasna vprašanja, ki so jih diskutanti ali referenti načeli. Nekateri upravitelji so se le tedaj živo začutili pomanjkljivosti svojega dela in spoznali, da socialistična družba zahteva v vodstvu šolskih ustanov celega, vsestransko razgledanega in aktivnega človeka, ker le tak more usmerjati in voditi šolsko delo k zaželenemu cilju. Postalo jim je jasno, da šola ni le vzgajališče in učilišče šoloobvezne mladine, marveč kulturno in prosvetno žarišče za vse ljudi svojega okoliša. Udeleženci posveta so se razšli v polnem zadovoljstvu in trdno odločeni, da bodo odgovorno delo na vodstvenih položajih vsestransko izboljšali in tako zanesljivo izboljšali šolstvo v svojem okraju. B. V.

Svetu za prosveto in kulturo OLO Novo mesto kljub prizadevanju ni uspelo izročiti vodstva vseh šol ljudem, ki bi mogli nalogo zadovoljivo izvrševati. Pomanjkanje dobrih učiteljev je prisililo SPK na okraju, da je imenoval več delavnic, a mladih in zato še ne dovolj izkušenih učiteljev in učiteljic za šolske upravitelje. Ti ljudje so naleteli pri delu na občutne težave, v katerih si pogosto niso znali pomagati. Njihov težaven položaj je SPK vedno s skrbjo spremljal in se končno odločil, da jim pomaga s tečajem. V Smihelu pri Novem mestu se je dne 26. in 27. februarja t. l. zbral ves vodstveni kader naših šolskih ustanov, kateremu so se na povabilo SPK pridružili tudi vsi četrtletniški novomeškega učiteljskega izkušeni šolski upravitelji so v skrbno pripravljenih referatih posredovali svoje znanje in izkušnje mlajšim in manj izkušenim tovarišem. Sest predavateljev je temeljito obdelalo vod-

Od nesreče do zločina

Lokomotiva ga je povozila do smrti. Ivan Stumc, strojevodja na lokomotivi št. 30023, ki je v t. m. ob 17 uri vozila po kurilniškem tiru proti Zalogu, je opazil, da lokomotiva vleče za seboj moško truplo. Ko so lokomotivo ustavili, so potegnili izpod nje 36-letnega Alojza Lavstarija, po poklicu higienika, ki je bil zaposlen na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Lokomotiva mu je odrezala obe nogi, na glavi pa je imel težke posledice. Rešilni avto ga je odpeljal v bolnico, vendar pa je ob prevozu umrl. Dnevno mujevalo, da gre za nesrečo, a varoži se niso pojasnjeni.

Preprečili so jim pobeg čez mejo. Vojo Rašović iz Kozjaka in Stanislava Korošec iz Zgorzljeh Kunzate sta s seboj vala pobegniti čez mejo. Ko sta se v bližini državnih mejnih stražarjev padla v roke varnostnim organom, pa prav sta lagala in trdovratno zavračala da nista hotela pobegniti, so ju varnostni organi aretirali.

8. marec v Celju

Na predvečer Mednarodnega ptaziška žena bo v celjskem ljudskem gledališču svečana proslava. Po slavostnem govoru bodo člani ljubljanskega opernega ansambla izvajali Verdijevo opero »Traviata«. Začetek proslave bo ob 19. uri. F. K.

Celjski foto-klub uspešno dela

Foto-kinoamaterski klub v Celju šteje 122 članov, od tega 38 mladine. V minulnem letu so posamezni člani želi lepe uspehe in sodelovali na več razstavah. Klub je uspešnil nad 200 novih fotoamaterjev, medtem ko bo letos društveno dejavnost še pospešil.

Traktorsko tekmovanje v Žalcu

Društvo Ljudske tehnike iz Žalca bo priredilo v drugi polovici tega meseca prvo letošnje kmetijsko tekmovanje v Savinjski dolini. Tekmovali bodo v oranju s traktorji. Razen zadrughih traktoristov in z državnih posestev Savinjske doline bodo sodelovali tudi kmetovalci iz Morziske doline. Najboljši traktoristi-oraci bodo nagradieni.

Novi hipodrom na Vranskem

Prizadevni člani Avto-moto društva v Vranskem so lani začeli urejati novi hipodrom, ki bo dolg 333 metrov. Večja zemeljska dela so opravili lani s prostovoljnim delom. Računajo, da bo po novem hipodromu že 1. maja zdrvelo prvo vozilo.

»Socialistične« metode v KZ Trebnje

Ze dolgo v Trebnjem govore o napakah v KZ, članek v »Dolenjskem listu« z dne 3. t. m. pa je dvignil val protestov prizadetih. Prizadetih pravim zato, ker bi si drugače gotovo ne grenili misli s člankom. Običajna konferenca ZK je razpravljala o KZ in nevestnem poslovanju ter o napakah, ki so se dogajale. Zagovorniki in izgovorniki so bili jalovi, predsednik KZ in knjigovodkinja sta mnogo pred koncem odšla, morda demonstrativno. Blaž ZK, ki je uslužbenec KZ je molčal, ker odgovoriti ni mogel. Kot komunist je naredil malo ali nič za odpravo napak v KZ. Družba upravičeno kritizira tiste, ki družbeno premoženje nepravilno upravljajo. V članku ni bil imenovan nihče, oglašili pa so se nekateri in dvignili svoj protest. Najbrž so se v članku videli kot v ogledalu in jih je postalo strah. Ko je bila izrečena kritika, ni bila kritika oseb, ampak dela in napak, to pa moramo kritizirati, ker le s tem bomo odstranili napake. Lepše in dostojneje bi bilo, da bi odgovorili že na partijski konferenci, kakor pa da sedaj uslužbenec zbira denar, da bodo nekemu plačali, da bo napisal odgovor v časopis.

Morda bodo v KZ Trebnje lahko zanikali, da so imeli namen mladino vreči iz Zadrughnega doma, kjer je imela svoje prostore, morda bodo lahko zanikali, da so za en sam izlet potrošili 70.000 dinarjev, ali da ni šla iz zadrughne liagajne vođa vsota denarja, ko so si neki »strokovnjaki« ali ogledovalci kmetijske stroje. Bodo utajili, da niso hoteli dati kmetijski šoli več kot 15.000 din, čeprav bi bil znesek lahko neprimerno večji. Ali lahko zanikajo, da štipendirajo bogatega gruntarjevega sina. In kaj bodo povedali o svoji podpori množičnim organizacijam? Bodo zanikali, da so ljudi, ki so se zanimali in imeli voljo do poštenega dela v KZ, na zadnjem občnem zboru odstranili. Tudi poznamo razliko med plačami in pretiranimi nagradami. Kdo bo opravil visoke dnevnice in godovanje v pisarniških prostorih. Politično zavest so dokazali 8. oktobra ko so podpirali špekulante, ali pa v političnih in tehničnih pripravah za volitve kmetijske skupine zbora proizvajalcev. Bodo zanikali, da skrbje zgolj za trgovino, da jim kmetijski razvoj in napredno gospodarstvo ni mar — dokaz ekonomija.

ki je na pragu likvidacije, ker taje naj rentabilna. Tudi spreminjanje blaga v nekurantnega ni rentabilno pa se niso pritoževali, ker je služilo njih koristi. Daleč se od današnjega časa, popolnoma izven družbene stvarnosti in socialistične miselnosti, ko ne vedo da enemu človeku lahko zavežejo jezik, kot to pravijo, ne vedo pa, da ga ljudstvu ne morejo nikoli in le-to bo zahtevalo čiste račune. Janez Gartner

Čez Kokro v Kranju bo treba speljati nov most

Začasna brv, ki preko Kokrove veže Kranj s predmestjem Hujami, je osludžila svojemu namenu in je čas misliti na gradnjo stalnega mostu, ki bi rešil tudi okorno in neekonomično izpeljavo cestnega omrežja, zaradi katere trpi vse mesto. Posebna komisija je nedavno ugotovila, da je brv preko Kokre v izredno slabem stanju, promet na njej pa 300, v času frekvence celo 600 do 700 ljudi na uro. Viševše brv čez Kokro so namenili za dve, zdaj pa obratuje že peto leto. O tem važnem prometnem vpra-

Mnog tujci in domačini radi obiskujejo in ogledujejo Prešernov spomenik v Kranju

Zile si je prerezala

V Mali gori pri Stranichah, okraj Lejše-okolica, so 1. marca našli truplo svetlo Justino Sojč iz Zreča. Komisija, ki je prišla na kraj dejanja, je našla na truplu deset vrhov, izmed katerih je bil najhujši na vratu, tik ob žili odvodnica. Žilica je prišla konec minulnega meseca. Malo goro na obisk k starem in se seboj pripeljala svojega 7-letnega otroka. Starem je tožila, da se z možem ne razume, kar pa se je kasneje izkazalo, da ni res. Bila je tudi sprta s hišno lastnico, ki je izjavila, da se je Sojčeva danje čase zelo čudno vedla.

Rezan les je šel dobro v denar

Ljudska milica je pri kraji zavezala 18-letnega S. M. in 25-letnega S. M. in ga rjadlo sta rezan les, ki sta ga doma in pri drugih kmetih nakradno odnesla. Vse tatvine sta izvedla mlada lesna sta prodajala nekemu mladenčcu. Družmirje. Razen lesa sta ukradla osem vrst cremenita pri podjetju, kjer sta bila zaposlena kot voznika.

Zaradi družinskih preprirov je obupal nad življenjem

V Ribarovcih, okraj Ljutomer, se je 3. marca v hlevu obesil 69-letni mali kmet Anton Kosi. Priče so izpovedale, da so ga nagurali v smrt pogosti prepriro s ženo. Zanimivo je, da se je pred leti tudi Kosijev oče obesil.

Izsledili so vlomilce v KZ Sabinje

Dne 2. marca so izsledili vlomilce, ki so sredi preteklega meseca vtrli v trgovino kmetijske zadruge v Sabinju. Kriminalistični organi so prišli na kraj storilcem in prijeli Brozoviča in Jurija Carja, oba z Jurjevskega brdca. Karlovec Nekaj nakradnega blaga se je predal pri Carju, ostalo pa so vlomilci prodali v Karlovcu in Zagrebu. Preiskave je pokazala, da so v Sabinju izsledili izloženega okna KZ Sabinje, ki je izložbo in trgovino. Blago, ki so ukradli, je večidel manufakturno in njegovo cenijo na približno 100 do 200.000 din. Prijeti storilci so bili predani sodni uemu tožilu.

Sla je v smrt, ker se ji je pomračil um

V gozdu pri St. Lenartu, v ljubljanskem okoliškem okraju, so našli obešeno 56-letno Frančiško Grntal, bivajočo v Kamniku. Našla je njena sestra, ki je tudi izpovedala, da je bila obešenka že daji časa slaboumna.

Vlomna tatvina v Metliki

Pred štirimi dnevi so neznanim tatvino izvršili tatvino v stanovanju Marje Stanič iz Metlike. Odnesli so glavno steno in nega stroja »Singer« in obele ter postalo v vrednosti nad 100.000 din.

Samomor zaradi nesrečne ljubezni

Dne 3. marca ob pol sedmih zjutraj je skočil pod brz vlak 19-letni Jože Glo goveč iz Gabezja v krškem okraju. Mladenič je skočil pod vlak v vasi Sela, na progi Dobova-Brežice. Glo govske je nedavno zapustilo dekle in se je zato odločil za smrt. Na predvečer smrti je materi naročil, naj ga lepo pokopljejo, če bo umrl.

Slabo gospodarstvo — slab koncept

V trgovski poslovavnici kmetijske zadruge Stojnici pri Ptujju je bilo 15.000 tovilj pomilijonski primanjkljaj, ki so ga napravili trije poslovodnje in vodstveni lja sta krije tudi upravni in vodstveni odbor, saj sta v leto 1953 imela le 100.000 seji. Čeprav so za primanjkljaj in za leto in leto Zdravi plačniki dolžni zadruga prišla v likvidacijo. Podjetje zdaj zadruga izterjuje po sodišču. Poslovodja Mirko Panič je svojemu očetu za gradnjo hiše posodil 150.000 din, kar je plačal v 10 obrokih. Mirko Panič je zapravljal Zaradi deficita zadruga zapretili tudi okrepčevalno Zdravje je zaskrbljeno tudi članstvo zadruga, ki je moralo za kritje dolgov plačati večkratni delež.